

GENELKURMAY
BAŞKANI ORJENERAL

YAŞAR GÜLER

M5
DERGİ
ÖZEL
RÖPORTAJ

PENÇE-KİLİT
HAREKATI'NDAKİ

YERLİ
SİLAHLAR

Otokar

"ÜLKEMİZİN
ÖNCÜ İŞLERİNE
İMZA ATIYORUZ"

HİPERSONİK FÜZELER
NÜKLEER SAVAŞ
TETİKLE'İCİSİ Mİ?

GÜVENLİK GÜÇLERİNİN
"SARSILMAZ" SİLAHI

SAR 56

MESKUN MAHAL
HARBİ NASIL YAPILIR?

M5

SAVUNMA
strateji

AYLIK SAVUNMA,
STRATEJİ VE
ULUSAL GÜVENLİK
DERGİSİ

MAYIS 2022 FİYATI 50 TL K.K.T.C 60 TL YIL 48 SAYI 370

GELECEĞİNE
GÜÇ KAT

MMU

MILLİ MUHARİP UÇAK

**DAHA HIZLI
DAHA YÜKSEK
DAHA GÜÇLÜ**

Dolmabahçe Basın Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı
Abdülkadir ÖZKAN
aozkan@dolmabahceas.com

Genel Yayın Yönetmeni
Ardan ZENTÜRK
ardanzenturk@dolmabahceas.com

Yayın Koordinatörü
Abdullah ŞENTÜRK
abdullahsenturk@dolmabahceas.com

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve
Ankara Temsilcisi

Murat D. ERKER
muratdeker@dolmabahceas.com

Washington DC Temsilcisi

Anıl SURAL
anilsural@dolmabahceas.com

Avrupa Temsilcisi

Adnan Özgür ZENTÜRK
aozenturk@dolmabahceas.com

Kafkasya ve Orta Asya Temsilcisi

Alp Arslan İMAMQULU
a.imamqulu@dolmabahceas.com

Yayın Danışmanı

Gökhan ERTAŞ
gokhanertas@dolmabahceas.com

Yayın Kurulu

Em. Tüm.Gn. Beyazıt KARATAŞ

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN

Prof. Dr. Turan EROL

Prof. Dr. Cengiz ŞİŞMAN

Prof. Dr. İlhan EGE

Dr. Süleyman ÖZMEN

Haber Merkezi

habermerkezi@dolmabahceas.com

Abdullah ŞENTÜRK

abdullahsenturk@dolmabahceas.com

Ela TÜRKMEN

elaturkmen@dolmabahceas.com

Gökhan ERTAŞ

gokhanertas@dolmabahceas.com

Adem KILIÇ

ademkili@dolmabahceas.com

Sosyal Medya & İT

Seyrani KENGER

Furkan YILMAZ

Funda KARABAYIR

İdari Mali İşler Müdürü

İşıl TÜREGÜN BALABAN

is@turegunbalaban@dolmabahceas.com

Düzenleme ve Operasyon

Merve KIZILKAYA

mervekizilkaya@dolmabahceas.com

ISSN 2618-6276
Yaygın Süreli Yayın

M5 Prime

Buse DEMİRCİ

busedemirci@dolmabahceas.com

Balca AYDOĞDU

balcaaydogdu@dolmabahceas.com

Kurumsal İletişim

İlayda ÖVÜN

ilaydaovun@dolmabahceas.com

Dijital Art

Gökhan SEL

gokhansel@dolmabahceas.com

Reklam Satınalma

Dolmabahçe A.Ş.

reklam@dolmabahceas.com

Grafik Tasarım ve Uygulama

Muhammed Fatih ERGİNCAN

info@fatihergincan.com.tr

İdare Merkezi

Asmalı Mescit Mahallesi

İstiklal Caddesi Suriye Paşası

No.166 Kat:5 Daire:48 PK 34430

Beyoğlu İSTANBUL

+ 90 212 812 9 245

www.dolmabahceas.com

Ankara Büro

Konukent Mahallesi

3035. Cadde Sult Tower

B Blok Daire 71 PK 06810

Çankaya ANKARA

+ 90 312 424 1 022

Baskı

Erkam Yayın San. ve Tic. A.Ş.

İkithelli Organize

San. Bölg. Mah.

Atatürk Bulvarı

Haseyad 1, Kısım

No: 60/3 Başakşehir

İstanbul

Tel : (0212) 671 07 00

Faks : (0212) 671 07 48

Düzenleme

Dünya Eka

Basım Yayın, Satış, San. Tic. A.Ş.

Maslak Mahallesi

Eski Büyükdere Caddesi

No.37 / B

Sarıyer İSTANBUL

M5 SAVUNMA STRATEJİ, M5 GİSİ, DOLMABAHÇE Basın Yayın Dağıtım ve Organizasyon A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. M5 Dergisi'nin tüm ve yaygın hakları Dolmabahçe Basın Yayın Dağıtım ve Organizasyon A.Ş.'ye aittir. Dergiye yayımlanan yazı, fotoğraf, resim, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. Bu içeriklerin tamamı veya bir kısmı her ne şekilde olursa olsun izinsiz olarak gösterilemez ve dağıtılmaz.

22 PENÇE - KİLİT HAREKATI'NDAKİ YERLİ SİLAHLAR

8 GÜNDEM'DEN KISA HABERLER

12 GENEL KURMAY BAŞKANI ORGENERAL YAŞAR GÜLER "SİMETRİK, ASİMETRİK VE HİBRİT TEHDİTLERE KARŞI HER TÜRLÜ TEDBİRİ ALIYORUZ"

34 MESKUN MAHAL
HARBİ NASIL YAPILIR?
ŞEHİRDE SAVAŞLA
YAŞAMAK

44 GÜVENLİK GÜÇLERİNİN
"SARSILMAZ" SİLAHI
SAR 56

50 ÜLKEMİZİN ÖNCÜ
İŞLERİNE İMZA
ATIYORUZ

54 SİHA'LARIN GÜÇLÜ GÖZÜ
MİLSAR VE DAHA FAZLASI...

58 HİPERSONİK FÜZELER
NÜKLEER SAVAŞ TETİKLEYİCİSİ Mİ?

62 TÜRK SAVUNMA SANAYİİNİN
YENİ OYUNCUSU:
GÜRBAĞ SAVUNMA

64 KALEKALIP'TAN BAŞARI ÖYKÜSÜ
ENDONEZYA ORDUSUNA
İHRACAT

66 AĞIR SANAYİDE
YÜZ AKI
HAMLELER

70 UKRAYNA VE AZERBAYCAN'I
BULUŞTURAN ZAFER
ROTASI

75 KÜRSEL SİSTEMDE KIRILMA
JAPON - ALMAN ASKERİ GÜCÜ

84 SAVAŞIN ARKA CEPHESİ
EKONOMİ

94 FRANSA: SOLUN YÜKSELİŞİ
GELECEĞE ÖNEMLİ
İŞARET

98 İSTANBUL'U ELDE TUTMAK
AVRASYA HAKİMİYETİDİR

102 KİTAPLAR İLE
TARİHİN LABİRENTLERİNDE
YOLCULUK

112 DOĞUDAN BATIYA
SICAK BÖLGELER

M5 DERGİ

INSTAGRAM

TWITTER

M5 PRIME

21'İNCİ YÜZYIL CEPHESİ VE TSK'NIN ÜSTÜN KURMAY ZEKASI

Ardan ZENTÜRK

M5 Genel Yayın Yönetmeni

Günümüzde ve gelecekte bu değişime ayak uyduran ordulara sahip ülkeler, muharebe sahasının da kazananları olacaktır. Hızlı gelişen durumlara süratle reaksiyon veren, proaktif davranan, 360 derece yaklaşımını benimseyen ve farklı hareket çeşitlerine geçişi sağlayabilen ordulara sahip olmak ön plana çıkacak ve caydırıcı olacaktır. Günümüz savaşlarının artık şehirleşme oranının yükselmesi sebebiyle geleneksel harp alanlarının dışına çıkarak meskun mahallerde gerçekleşeceği beklenmektedir. Meskun mahallerde mücadele eden ordular, düşmanın/teröristin yanında bölgede yaşayan halk, fiziksel alan ve altyapıyı da dikkate almak zorundadır. TSK, kolluk kuvvetleri ile meskun mahallerde vuku bulan bu olaylarda terör örgütüne karşı başarıyla Çukur Operasyonları gerçekleştirmiş ve örgütün inisiyatifini elinden almıştır. Bu sözler, medyada ilk kez geniş açıklamalarını M5 Ulusal Güvenlik, Savunma ve Strateji'nin 48 yıllık birikimine yapmış Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER'e aittir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) güvenlik kuvvetleriyle tam eşgüdüm içinde Ağustos 2015-Mart 2016 arasında bölücü terör örgütünün -kendince stratejik bulduğu- vatan topraklarındaki yığınağına karşı geliştirdiği "meskun mahal hareketlerinin" (21' inci yüzyılın alan kavramına yerleşen bu kavram için dergimizde Süleyman ÖZMEN imzasıyla yer alan "MESKUN MAHAL HARBİ NASIL YAPILIR? ŞEHİRDE SAVAŞLA YAŞAMAK" araştırmasını mutlaka okumanızı tavsiye ederim) ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anlıyoruz. Kuşkusuz, Orgeneral GÜLER'in aktardığı görüşler, 21'inci yüzyılın savaş tarifi açısından çok

önemli zemin oluşturuyor. Bu, aynı zamanda TSK'nın "Kurmaya Zekasının" da yaşanmakta olan gelişmelere ne kadar hazırlıklı olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Genelkurmay Başkanı'nın da altını çizdiği gibi, 21'inci yüzyılın savaş alanı, esas olarak şehirlerdir ve bu alanda tecrübe sahibi olmayan, eğitimi zayıf orduların ne hale geldiğini hep birlikte izliyoruz. Bu savaş dönemi, profesyonel ordu kimliğinin öne çıktığı, personelin tek başına çarpan güç oluşturduğu robot sistemler ile donatıldığı, küçük fakat sonuç alan orduların; büyük ama hantal ordular karşısında üstünlük sağladığı bir süreç olarak yaşanıyor. 5 Mayıs 2022 günü yayınlanan Milli Savunma Bakanlığı 2021 Yılı Faaliyet Raporu'nda, TSK'da profesyonel asker kadrosunun ilk kez yükümlü sayısını geçtiğinin belirtilmesi, ordu kurmaylarının düzenli bir planlama ile askeri güç bünyesinde nasıl bir yeniden yapılanma gerçekleştirdiklerinin rakamsal ifadesidir. Milli/yerli savunma sanayiinin İHAS'lar ile başlayan "robot sistemler başarı öyküsünün" kara ve deniz kuvvetlerini destekleyen yeni sistemler ile devam etmesi, TSK'nın "hızlı gelişmelere anında tepki veren, proaktif yapılanmasıyla alanda sorun yaşamayan" ender ordulardan birine dönüştüğünü gösteriyor. Zaten, son iki yılda yaşanan iki büyük askeri hesaplaşmada, başarıları dikkat çeken Azerbaycan ve Ukrayna ordularının eğitim ve donanımında varlığını gösteren TSK gerçeği de (bkz: UKRAYNA VE AZERBAYCAN'I BULUŞTURAN ZAFER ROTASI araştırma dosyası) bunu ispatlamaktadır. TSK'nın geleceğine güvenle bakıyoruz.

BÜYÜKSEK, YÜKSEKLERDE GÖZÜMÜZ OLDUĞUNDAN

Türkiye'de yüksek teknoloji geliştiricisi ve inovasyonun öncü ismi olarak
denizlerin en derininden göklerin en yüksekine,
hep daha ileriye bakıyoruz.

MALİ, FRANSA İLE SAVUNMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMALARINI FESHETTİ

Mali'deki Askeri cunta yönetimi, Fransa ile yapılan savunma alanındaki iş birliği anlaşmalarını feshettiklerini duyurdu.

Cunta yönetimince yapılan yazılı açıklamada, Fransa ile 2014'te imzalanan savunma alanındaki işbirliği anlaşmalarının Fransa'nın Mali'nin egemenlik hakkını çeşitli şekillerde ihlal etmesi nedeniyle feshedildiği belirtildi. Açıklamada, bu ihlallere gerekçe olarak Fransa'nın Barkhane Operasyonundaki askeri sayısını Mali'ye danışmadan azaltmaya karar vermesi, Barkhane ve ve Takuba Görev Gücü'nün faaliyetlerini Mali'yi haberdar etmeden sonlandırması ve Fransız askeri uçaklarının izinsiz uçuş yapması gösterildi. İki ülke arasındaki ilk kriz Wagner paralı askerlerinin Mali'de konuşlandığı iddialarıyla başlamıştı. Fransa, iddiaların ortaya atıldığı çeşitli krizler yaşadığı Mali'den çekileceğini, Barkhane Operasyonu'nu sonlanacağı duyuruldu.

T-70 KARA ŞAHİN HELİKOPTERİ, ASELSAN VE TUSAŞ'A ÖDÜL GETİRDİ

Türk Genel Maksat Helikopter Programı kapsamında görev başlamaya hazırlanan T-70 Kara Şahin Helikopteri ödüle değer bulundu.

ASELSAN'ın iz bırakan projelerinin ödüllendirildiği İz Bırakanlar Ödüllerinde "Kalite-Sistem" kategorisinde birincilik ödülü alan Genel Maksat Helikopteri Programı, bu kez de merkezi ABD'de bulunan VFS tarafından verilen "Leonardo International Fellowship Award" ödülünün 2022 yılı kazananı oldu. 1943'te American Helicopter Society (AHS) olarak kurulan ve helikopter teknolojileri alanında dünyanın en eski kuruluşu olan VFS, "Leonardo International Fellowship Award" ödüllerini 1989'dan bu yana veriyor. Uluslararası işbirliklerine sunulan ödülün 2022 yılında sahibi, ASELSAN, Sikorsky ve Türk Havacılık ve Uçak Sanayii AŞ (TUSAŞ) iş birliği ile yürütülen T-70 Genel Maksat Helikopteri Programı olarak belirlendi.

TÜRKİYE, NATO SİBER GÜVENLİK TATBİKATI'NDAN BAŞARIYLA ÇIKTI

NATO Siber Savunma Mükemmeliyet Merkezi (CCDCOE) ile NATO Barış İçin Ortaklık Programı üye ülkelerinden yaklaşık 2 bin kişinin katıldığı dünyanın en karmaşık ve gerçekçi siber savaş simülasyonu olan Kilitli Kalkan Tatbikatı'nda, Türkiye önemli bir başarı göstererek 9'uncu oldu.

Türkiye, 2008 yılında Estonya'nın başkenti Talinn'de kurulan CCDCOE tarafından 2010'da başlatılan tatbikata son 10 yıldır katılım sağlıyor. Bugüne kadar gerçekleşen en yüksek katılımı düzenlenen tatbikata Türkiye, Türk Silahlı Kuvvetleri Siber Savunma Komutanlığı koordinasyonunda HAVELSAN'ın da aralarında olduğu kurum ve şirketlerin siber güvenlik uzmanlarıyla birlikte katıldı. Türkiye, 2020'de Kovid-19 salgını nedeniyle yapılmayan tatbikatta 2019'da 18'inci, 2021'de ise 14'üncü sırada yer almıştı. Bu yıl 31 ülkenin yer aldığı tatbikatta Türkiye en başarılı 9 ülkeden biri olmayı başardı. HAVELSAN ise zararlı yazılım, ağ güvenliği ve web güvenliği kategorilerinde tatbikata katkı sağladı, "zararlı yazılım" kategorisinde Türkiye en başarılı 3 ülke arasında yer aldı. Tatbikat kapsamında 24 mavi takım siber savunma yaparken NATO'nun karma takımı olan bir kırmızı takım da siber saldırı düzenliyor. Türkiye, 2020'de Kovid-19 salgını nedeniyle yapılmayan tatbikatta 2019'da 18'inci, 2021'de ise 14'üncü sırada yer almıştı. Bu yıl 31 ülkenin yer aldığı tatbikatta Türkiye en başarılı 9 ülkeden biri olmayı başardı.

MİLLİ HAVA SAVUNMA SİSTEMLERİ İÇİN ÖZEL TESİS: HSTEM

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) koordinasyonunda Türkiye'ye savunma sanayisi projelerinde kullanılmak üzere yeni altyapılar kazandırılmasına yönelik çalışmalar sürüyor. Bunlardan Hava Savunma Test ve Entegrasyon Merkezi (HSTEM), ASELSAN Temelli Başkent Organize Sanayi Bölgesi (BOSB) arazisinde kuruluyor. Tesiste, hava ve füze savunma projelerinin geliştirme ve seri üretim dönemlerindeki sistem/alt sistem üretim, entegrasyon, test ve doğrulama faaliyetlerinin etkin şekilde yapılabilmesine yönelik çeşitli gelişmiş altyapılar yer alacak. Kurulum çalışmaları sürecinde önemli mesafe alınan tesis, son hazırlıkların tamamlanmasıyla yakın zamanda tüm özellikleriyle faaliyete geçecek. HSTEM bünyesindeki Sistem Üretim ve Entegrasyon Binası, yaklaşık 16 bin metrekare kapalı alana sahip olacak ve burada hava ve füze savunma projelerinin seri üretim ihtiyaçları karşılanacak. Test Kontrol Merkezi, tüm test faaliyetlerinin planlanması, koordinasyonu, uzaktan kontrolü, testler sırasında ve sonrasında elde edilen verilerin kayıt, analiz ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılacak.

Türk savunma sanayii bünyesinde geliştirilen hava savunma ve füze sistemlerinin üretileceği HSTEM test ve entegrasyon merkezi göreve hazırlanıyor.

TÜRK GEMİLERİ FİLİPİNLER'DEKİ İHALEDE FİNALE KALDI

ASFAT'tan yapılan açıklamaya göre, şirket, Filipinler hükümetinin açtığı ihalede son ikiye kaldı. Fuar kapsamında çeşitli temaslarda bulunan ASFAT, Filipinler donanmasına güç vermeye hazırlanıyor. ASFAT'ı, Asya'daki tek rakibi konumunda bulunan Güney Koreli Hyundai Heavy Industries şirketi fuarda ziyaret etti. İki şirket Filipin Donanmasının OPV Projesi için yarışıyor. Projeyi ASFAT'ın kazanması durumunda Türkiye, ilk kez OPV sınıfında bir savaş gemisi ihraç etmiş olacak. Şirket aynı zamanda Türk Donanması için 2 OPV ile Pakistan Donanması için 4 MİLGEM Korvetinin üretim faaliyetlerine devam ediyor. ASFAT tarafından Filipin donanmasına teklif edilen OPV'ler; 86.2 metre uzunluğa, 14 metre genişliğe sahip.

Filipinler hükümetinin açtığı ihalede finale kalan Askeri Fabrika ve Tersane İşletme AŞ (ASFAT), 6 Açık Deniz Karakol Gemisi (OPV) ihracatı için karar bekliyor.

HİNDİSTAN SÜPERSONİK GEMİSAVAR FÜZESİNİ TEST ETTİ

Hindistan'ın Andaman ve Nikobar Adaları Komutanlığından (ANC) yapılan açıklamada, "Hindistan Donanması ve ANC, 27 Nisan'da Andaman ve Nikobar Adaları'ndaki BrahMos gemisavar füzesi ile denizdeki hedefi başarılı bir şekilde yok ederek savaşa hazır olduğunu bir kez daha kanıtıyor." ifadesi kullanıldı. Bunun yanı sıra Komutanlık, BrahMos füzesinin denizde bir hedefi imha ettiğini gösteren videoyu da paylaştı. Adını Hindistan'ın Brahmaputra Nehri'yle Rusya'nın Moskova Nehri'nden alan BrahMos füzesi, iki ülke tarafından ortak geliştirildi. Hint ordusu, 24 Mart'ta nükleer kapasiteli, karadan karaya süpersonik BrahMos seyir füzesini başarıyla test ettiğini açıklamış ve test edilen füzenin hedeflerii vurduğunu bildirmişti.

Hindistan, süpersonik BrahMos gemisavar seyir füzesini başarıyla test ettiğini duyurdu.

SIRBISTAN, ÇİN FÜZELERİ İLE YENİ SİLAHLARINI SERGİLEDİ

Sırbistan, "Kalkan 2022" programı kapsamında Çin'den aldığı hava savunma füzelerini ve yeni silahlarını tanıttı.

Sırbistan, yeni Çin füzeleri ile Rusya ve Batı'dan satın aldığı diğer askeri teçhizatı görücüye çıkardı. Sırp ordusundan 1000'den fazla askerin katıldığı ve 300'den fazla silahın yer aldığı "Kalkan 2022" programında, Sırp ordusu, yeteneklerini sergiledi. Başkent Belgrad yakınlarındaki Batajnica askeri havalanında düzenlenen programda Çin insansız hava araçları, Rus MiG-29 savaş uçakları, Çin ve Fransız füzeleri tanıtıldı. Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic, burada yaptığı açıklamada, Sırbistan ordusuyla gurur duyduğunu dile getirdi. Sırbistan'ın savaşa hazırlık açısından çok ilerlediğini ifade eden Vucic, "Sırbistan kendi ordusu ile halkını savunabilir. Bu, tüm Sırp'ların kalbini gururla dolduruyor." diye konuştu.

ABD KONGRESİ, TÜRKİYE'YE F-16 SATIŞINA OLUMLU YAKLAŞIYOR

ABD Kongresin'de daha önce Türkiye'nin F-35 programından çıkarılması konusunda çaba gösteren birçok Kongre üyesinin, Ukrayna savaşı sürecindeki rolünün ardından Türkiye'ye F-16 satışına yeşil ışık yaktığı bildirildi.

ABD'de savunma alanındaki önemli yayın organlarından "Defense News"te yer alan habere göre, Türkiye'nin özellikle Ukrayna savaşında Bayraktar TB2 insansız hava araçları ve Rusya ile yürüttüğü diplomasi ile izlediği yol, ABD Kongresi'nde olumlu bir imaj yarattı. Türkiye'nin son dönemde oynadığı bu rolün, Ankara'ya olası F-16 satışında Kongredeki muhtemel itirazları azalttığı vurgulanan haberde, Kongredeki etkili isimlerin görüşlerine de yer verildi. Biden yönetiminin, Türkiye'ye F-16 satışının NATO ve ABD'nin güvenlik çıkarlarına hizmet edeceği yönünde görüş bildirdiğine işaret eden Kongre üyeleri, F-16 satışının Türkiye'nin Ukrayna'ya desteğini sürdürmesinde de etkili olabileceğini aktardı.

ÇİN VE RUSYA'NIN UZAY FİLOLARI SON ÜÇ YILDA YÜZDE 70 BÜYÜDÜ

ABD Savunma İstihbarat Ajansı (DIA), "2022 Uzayda Güvenlik Sınamaları" başlıklı rapor yayımladı. Rapora göre "2019-2021 arasında Çin ve Rusya'nın operasyonel uzay filoları yaklaşık yüzde 70 oranında büyüdü. Bu son ve devam eden büyüme, Çin ve Rusya'nın toplam uydu filolarını yüzde 200'den fazla artırdığı 2015-2018 dönemini takip ediyor." ifadesi kullanıldı. Her iki ülkenin uydu iletişimi (SATCOM), uzaktan algılama, navigasyon teknolojisi gibi alanlarda kapasitelerini modernize etmeye çalıştığına işaret edilen raporda, 2019'un başından bu yana, rakip uzay operasyonlarının da dünya çapında hız ve kapsam açısından büyüdüğü; Çin ve Rusya'nın uzayda karşı koyma kapasitelerinin de olgunlaşmaya devam ettiği ve yörünge tıkanıklığının arttığı belirtildi. Raporda, Çin ve Rusya'nın yanı sıra Kuzey Kore ve İran'ın da özellikle ABD açısından kaygı verici şekilde uzay çalışmalarını yürüttüğüne işaret edildi. Uzay ve uzayda karşı koyma yeteneklerini kullanarak ABD'nin küresel liderliğinin altını oymayı hedefliyor. İran ve Kuzey Kore, uzay tabanlı iletişim ve navigasyonu engellemek veya etkilerini azaltmak için elektronik savaş kapasitelerini geliştirecek.

İNGİLTERE OTONOM İNSANSIZ KARA ARAÇLARI SİPARİŞİ VERDİ

İngiltere Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre sipariş; İstihbarat, Gözetleme, Hedef Tespiti ve Keşif (ISTAR) konfigürasyonunda dört Rheinmetall Mission Master SP A-UGV ve üç Rheinmetall Mission Master SP – Kargo aracını içeriyor. Araçlar, İngiliz Ordusunun üç aşamalı Robotik Takım Araçları (RPV) programı için Ağustos ayına kadar teslim edilecek. Sözleşme; eğitim, destek hizmetleri ve yedek parçaları da içeriyor. Rheinmetall Mission Master insansız kara araçları, askeri birlikleri tehlikeli görevlerde, zorlu arazilerde ve her türlü hava koşullarında desteklemek için tasarlanmış bir Otonom İnsansız Kara Araçları ailesi. Keşif ve gözetleme operasyonları için üretilmiş olmasının yanı sıra, Mission Master platformları, taktik gözetleme, atış desteği, tıbbi tahliye, KBRN tespiti, iletişim rölesi gibi görevlere özel faydalı yüklerle donatılabiliyor. Bir dizi yenilikçi özelliğe sahip olan "Mission Master" araçları, mühendislerinin "Rheinmetall Path Autonomy Kit" adını verdiği bir yönetim merkezine sahip. Araçlar gelişmiş sensörler ve algı algoritması diziniyle destekleniyor.

İngiltere Savunma Bakanlığı, ordu birlikleri için yedi adet Rheinmetall üretimi Mission Master otonom insansız kara aracı (A-UGV) sipariş ettiğini açıkladı.

TAYVAN ABD'DEN ASKERİ HELİKOPTER ALIMINDAN VAZGEÇTİ

Taipei yönetimi, ABD'li silah devi Lockheed Martin bünyesindeki helikopter üreticisi Sikorsky'e verdiği 12 adetlik helikopter siparişinden vazgeçti. Tayvan Savunma Bakanı Çiu Kuo-çeng, konuya ilişkin yaptığı açıklamada, "Bu helikopterlerin bütçesi ne yazık ki ülkemizin kapasitesinin çok üzerinde. Bu alımı yapmadan vazgeçmek zorundayız" ifadelerini kullandı. Bakan, ayrıca helikopterlerin yanı sıra bazı silah anlaşmalarının da feshedildiğini sözlerine ekledi. Çiu, taşınabilir uçaksavar Stinger füzesi alımına dönük sözleşmeyi halihazırda imzaladıklarını, ödemeyi yaptıklarını ve teslimat konusunda Washington'a baskı yapacaklarını dile getirerek, "Silah satışlarını önemsiz bir konu olarak görmüyoruz ve yedek planlarımız var" diye konuştu.

Tayvan, ABD'li helikopter üreticisi Sikorsky'e verilen 12 adetlik helikopter siparişinden pahalı oldukları gerekçesiyle vazgeçtiğini duyurdu.

HİNDİSTAN, RUS HELİKOPTERLERİNİ İSRAİL FÜZELERİYLE SİLAHLANDIRIYOR

Asia News International'ın haberine göre Hindistan, Rus menşeli Mi-17V5 helikopter filosunu İsrail Spike tanksavar güdümlü füzelerle donatıyor. Asia News, Hindistan güvenlik kaynaklarına atıfta bulunarak, Hindistan'ın elinde bulunan Rus menşeli Mi-17V5 helikopter filosunun, İsrail menşeli Rafael Spike NLOS füzesi ile silahlandırıldığını açıkladı. Hindistan Savunma Bakanlığı, en önemli tedarikçisi Rusya'nın askeri ekipman tedarik edememe ihtimaline karşın helikopter, tank motoru, füzeler ve havadan erken uyarı sistemleri de dahil olmak üzere çok sayıda savunma ekipmanının üretimini artıracığını açıklamıştı.

Hindistan, Mi-17V5 helikopterlerini İsrail üretimi Spike NLOS görüş ötesi tanksavar füze sistemi ile donatacak.

M5
SAVUNMA
strateji
ÖZEL

MAYIS 2022

12

M5 SAVUNMA STRATEJİ DERGİSİ

GENELKURMAY BAŞKANI ORJENRAL

**YAŞAR
GÜLER**

“SİMETRİK, ASİMETRİK VE HİBRİT TEHDİTLERE KARŞI HER TÜRLÜ TEDBİRİ ALIYORUZ”

Ülkemiz, son yıllarda elde ettiği kazanımları muharebe sahasına aktarma konusundaki yeteneğini Afrika'dan Kafkaslar'a kadar göstererek savunma sanayisindeki gücünü tüm dünyaya kanıtlamıştır. Klasik savaşın kuralları hâlen geçerliliğini korumaktadır. Ancak zafer, karşılaşılan farklı durumlara entegrasyon sürecini en iyi idare eden orduların olacaktır.

Abdülkadir ÖZKAN ★ M5 Yönetim Kurulu Başkanı

Küresel sistemde yaşanan kırılmaların silahlı kuvvetlerin önemini her geçen gün artırdığı, özellikle 21'inci yüzyıl askeri mücadele kavramının, savunma sanayi teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle büyük farklılık gösterdiği bir dönemden geçiyoruz. Cephe robot savaş sistemlerinin, cephe gerisinde enformasyon/medya/sosyal medya mücadelesinin ve elektronik/siber savaş teknolojisinin belirleyici kimlik taşıdığı, orduların bu süreçte yeniden yapılandığı bir dönem yaşıyoruz. 1954 Ardahan doğumlu, 1974 Kara Harp Okulu mezunu, 47 yıla varan askerlik yaşamını başarılarla taçlandırmış, TSK Üstün Hizmet Madalyası ve TSK Şeref Madalyası sahibi Orgeneral Yaşar GÜLER, Temmuz 2018'den bugüne Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Genelkurmay Başkanı olarak vatan hizmetini sürdürüyor. 21'nci yüzyılda gelişen tehditler, yeni savaş metodları ve orduların yeniden yapılanma süreçleri ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bugünden yarına uzanan kararlı yolculuğunun ana

unsurlarını Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER ile konuştuk.

21'inci yüzyıl, barındırdığı teknolojik birikim, ekonomik küreselleşmenin getirdiği karşılıklı bağımlılık ve yüksek şehirleşme zemininde, askerî çatışmalar açısından nasıl bir karakter sergilemektedir?

Bizim bildiğimiz kocaman dünya ve sınırları olmayan harekât alanları ile bilginin dönüşüm ve değişim hızının artması harekât alanının sınırlarını ortadan kaldırmış, bir zamanların kocaman dünyası küçücük bir dünyaya dönüşmüştür. Günümüzde ve gelecekte bu değişime ayak uyduran ordulara sahip ülkeler, muharebe sahasının da kazananları olacaktır. Hızlı gelişen durumlara süratle reaksiyon veren, proaktif davranan, 360 derece yaklaşımını benimseyen ve farklı harekât çeşitlerine geçişi sağlayabilen ordulara sahip olmak ön plana çıkacak ve caydırıcı olacaktır. Teknolojinin gelişimi, ekonominin küreselleşmesi, sosyal

medyanın yaygın kullanımı ve şehirleşmenin artması gibi olgular bölgesel ve küresel ortamı hızla değiştirmekte ve buna bağlı olarak güvenlik kavramını da yeniden şekillendirmektedir. Güvenlik artık askerî tedbirlerin yanında siyasi, sosyal ve ekonomik faktörlerle birlikte değerlendirilmektedir. Klasik askerî çatışmalar, günümüz dünyasında farklı bir yapıya bürünmüştür. Küreselleşen dünyada çatışmaların yanında düzensiz göç, siber saldırılar, istihbarat ve algı yönetimi faaliyetleri, su/gıda kaynaklarının azalması da güvenliğe yönelik diğer tehdit/riskler

Gelecekte gelişmiş dünya ülkeleri silahlı kuvvetlerinin kullandığı sistemlerin büyük bir çoğunluğunun insansız sistemlerden oluşması söz konusudur. Bu nedenle birçok gelişmiş ülke, gelecek 20-25 yılın İHA vizyonunu oluşturmaya çalışmaktadır.

olarak karşımıza çıkmaktadır. TSK; simetrik, asimetrik ve hibrit tehditlere karşı her türlü caydırıcı önlemi almakta ve bu tehditleri bertaraf etmek için kabiliyetlerini geliştirmektedir. Teknolojiyi kuvvet çarpanı olarak kullanmak ve yeni teknolojik gelişmelerden kaynaklı tehditlere etkili tedbirler ge-

Millî imkânlarla geliştirilen ve üretilen İHA'ların TSK tarafından icra edilen harekâtlarda uzun süredir kullanılmasından dolayı elde edilen taktik ve teknik tecrübeler sayesinde dünyada İHA kullanan ülkeler arasında en önlere yer almaktayız. Bu kapsamda geliştirdiği insansız savaş araçları, değiştirdiği doktrin ile TSK'nın dünya orduları arasında öncülüğünü devam ettireceğini söylemek mümkündür.

tirmek, olmazsa olmazımızdır. Bazen küçük bir yenilik, bir silah sistemi, bir platform veya üstün yeteneklere sahip küçük bir birlik muharebelerin seyrini değiştirebilmektedir. Bu sebeple küçük ayrıntıların fark yaratacağını her zaman zihnimizin bir köşesinde bulundurmamızdır. Ülkemiz, son yıllarda elde ettiği kazanımları muharebe sahasına aktarma konusundaki yeteneğini Afrika'dan Kafkaslar'a kadar göstererek savunma sanayisindeki gücünü tüm dünyaya kanıtlamıştır. TSK; geliştirilen deniz, hava ve kara platformları ile güç aktarımını en iyi şekilde uygulayan ve iletişim teknolojileri alanındaki yeniliklerle muharebe sahasının her yerinde bilgiyi kullanıp işleyerek karar vericilere yön veren bir yapıya dönüşmüştür. Klasik savaşın kuralları hâlen geçerliliğini korumaktadır. Ancak zafer, karşılaşılan farklı durumlara entegrasyon sürecini en iyi idare eden orduların olacaktır.

İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI MUHAREBE ALANININ VAZGEÇİLMEZ UNSURUDUR

“Bilişim teknolojisinin” askerî teknolojilere olan güçlü desteği, “siber hesaplaşma stratejilerinin” öne çıkan varlığı, “insansız savaş araçlarının” geleceğini nasıl belirlemektedir?

İnsansız Hava Araçlarına (İHA) geleceğin savaşları için farklı bir anlam yüklendiği ve bu yönde bir rol biçildiği görülmektedir. 1990'lar ile başlayan dönemi; İHA'ların kullanımındaki yoğunluk dikkate alındığında “İHA Çağı” olarak da adlandırmak mümkündür. Bu sistemlerin, yarattığı avantajlarla geleceğin muharebelerinde hâlen mevcut olan pek çok silah sisteminin ve askerî yeteneğin yerini alacağı öngörülmektedir. Gelecekte gelişmiş dünya ülkeleri silahlı kuvvet-

lerinin kullandığı sistemlerin büyük bir çoğunluğunun insansız sistemlerden oluşması söz konusudur. Bu nedenle birçok gelişmiş ülke, gelecek 20-25 yılın İHA vizyonunu oluşturmaya çalışmaktadır. Gelecek dönemde, İHA teknolojilerine yapılan yatırımların çok daha artması beklenmektedir. Bu kapsamda, birçok ülke tarafından İHA'ları geliştirme yönünde adımlar atılmakta ve çeşitli iş birliği projeleri yürütülmektedir. Yaşanan bu gelişmeler göz önüne alındığında, milli İHA teknolojisi geliştirilmesi zorunluluk hâline gelmiştir. İHA'lar sahip oldukları gelişmiş kameralar, algılayıcılar, radarlar ve silah sistemleri ile gerçek zamanlı hedef tespiti ve muharebe değerlendirme kabiliyetiyle komutanlara bilgiye erişim noktasında önemli imkânlar ve esneklikler sunmakta, önemli bir kuvvet çarpanı olarak harekât alanında yerini almaktadır. Bu sistemlerin; Bosna Hersek, Kosova, Irak, Afganistan, Suriye, Libya ve Azerbaycan başta olmak üzere pek çok çatışma ortamında kullanılması da İHA'ların harekât alanında vazgeçilmezliğini göstermektedir. Konvansiyonel bir harekâta, düşman ülke ağırlık merkezlerine yönelik ateş gücünün bir bölümünün İHA'lar tarafından karşılanacağı göz önüne alındığında, yüksek beka kabiliyetine sahip (Silah sistemleriyle donatılmış, düşük görünürlük, yüksek sürat, sürü İHA'lar, kendini onaran sistemler, yüksek irtifa İHA'lar vb.) İHA'lara ihtiyaç duyulacağı öngörülmektedir. Harekât alanında insansız silah platformlarının yaygın kullanımı bilişim teknolojilerine olan bağımlılığı her geçen gün artırmaktadır. Bilişim teknolojilerine artan bağımlılık ise beraberinde siber tehditleri getirmektedir. Nükleer savaşlardan sonra en etkili stratejik silah olarak siber savaş anılmaktadır. Siber savaş; çok daha az maliyet ve iş gücü gerektirmesi, saldırıyı yapan açısından dü-

şük risk içermesi, sınır tanımadan küresel ölçekte uygulanabilir olması ve asimetrik özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda dijitalleşen dünyada ülkelerin geliştirdikleri stratejilerin ana unsurlarından biri de hiç kuşkusuz güçlü bir siber altyapıya sahip olmak ve olası siber hesaplaşmalardan kaynaklı hasarı asgari seviyede tutmaktır. Siber savaşta, sadece silah sistemleri ve tesisleri değil, başta kritik altyapı sistemleri olmak üzere, ulusal siber uzayda yer alan bütün unsurlar tehlike altındadır. Özellikle kritik altyapılara yapılacak saldırılar sonucunda, sivil can kayıplarının oluşabileceği aşîkârdır. Nitekim en gelişmiş ülkeler ve ordular için bile siber saldırılar, tehdit olmaya devam etmektedir. Siber tehdidin varlığı ve ciddiyeti elbette insansız platformların yaygınlaşması için bir engel teşkil etmemektedir. İnsansız savaş platformları siber tehditler göz önüne alınarak güvenlik sistemleri ile birlikte dizayn edilmektedir. Siber güvenlik, en öncelikli konularımızdan birini teşkil etmektedir. Dünya, bilgisayar tabanlı yıkıcı siber saldırılara maruz kalılabilecek "Siber Hesaplaşma Stratejisi (Cyber Conflict)" çağının eşiğindedir. Siber alanı iyi kullanan muharebe sahasında gücü elinde bulunduran olacaktır. TSK sahip olduğu siber ve elektronik harp yeteneği ile sahada rakipleri ile boy ölçüşen bir konuma gelmiştir. Bilişim teknolojisinin gelişmesi ile birlikte dördüncü nesil savaş olarak tanımlanan "İnsansız Savaş Araçları"nın geliştirilmesi maksadıyla devletimiz ve birçok gelişmiş devlet çalışmalara devam etmektedir. İnsansız Savaş Araçları ile yapılan müdahaleler, çatışma süresi ve askerî kayıp miktarını önemli ölçüde azaltmaktadır. Bununla birlikte teknoloji dünyasından savaş alanına sıçrayan siber saldırılar ile insansız bir savaş aracının bir bilgisayar tarafından ele geçirilebileceği hususu

Günümüz savaşlarının artık şehirleşme oranının yükselmesi sebebiyle geleneksel harp alanlarının dışına çıkarak meskûn mahallerde gerçekleşeceği beklenmektedir. Esas itibarıyla meskûn mahal harekâtı TSK için yeni bir kavram değildir. Bu çerçevede, son yıllarda kazandığı tecrübeler ve mevcut imkân kabiliyetleri ile TSK dünya orduları arasında öne çıkmaktadır.

da göz ardı edilmemelidir. Bu maksatla "İnsansız Savaş Araçları"nın geliştirilmesi ile paralel veya öncelikli olarak "Bilişim Teknolojisi" ve "Siber Güvenlik" konularında da saldırıları önleyici nitelikte gelişmenin sağlanması gerektiği aşîkârdır.

MİLLÎ İMKANLARLA SAĞLANAN TEKNOLOJİK BAŞARI İLHAM KAYNAĞIDIR

Bu çerçevede bakıldığında Türkiye'nin İHA/SİHA teknolojileri ve bu teknolojinin muharebe alanında etkin kullanımı konusundaki konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

1990'lı yıllarda dünyada İHA'ların kullanımının artmasıyla birlikte havadan keşif/gözetleme desteği sağlanması, İHA'ların imkân ve kabiliyetlerinin görülmesi, yerli üretim için teknoloji transferine olanak verecek deneyim kazanılması ve gerekli altyapı bilgilerin oluşturulması maksadıyla Türkiye'de İHA tedarik süreci başlatılmıştır. 1994 yılında General Atomics firmasından bir sistem (ABD / GNAT 750) tedarik edilmiş ve bu sistemin 1996-2007 yılları arasında K.K.K.lığı tarafından Terörle Mücadele Harekâtı (TMH)

bölgesinde kullanılması sağlanmıştır. Tedarik edilen İHA ile birlikte Türkiye, İHA kullanmaya başlayan dünyadaki birkaç ülkeden biri konumuna yükselmiş ve böylelikle ABD'den sonra operatif kategoride gelişmiş İHA'ları kullanan ikinci NATO üyesi ülke olmuştur. 2007 yılı Aralık ayından itibaren yerli üretim Mini İHA (GÖZCÜ) TSK envanterine alınarak kullanılmaya başlanmıştır. TMH kapsamında, İHA'lara olan acil harekât ihtiyacı 2015 yılına kadar farklı ülkelerden tedarik edilen İHA'lar ile giderilmiştir. Milli imkânlarla geliştirilen Taktik İHA'lar (BAYRAKTAR) 2015 yılından itibaren K.K.K.lığı envanterine alınarak TMH kapsamında kullanılmaya başlanmıştır. Müteakiben İstihbarat, Gözetleme ve Keşif (İGK) yeteneğinin yanında söz konusu sistemlere milli olarak geliştirilen mini akıllı mühimmatlar (MAM-L ve C) takılarak Türkiye, silahlı İHA'lara sahip dünyadaki belli başlı birkaç ülkeden birisi hâline gelmiş ve silahlı

İHA'lar terörle mücadelede en önemli kuvvet çarpanlarından biri olmuştur. TUSAŞ tarafından milli imkânlarla geliştirilen Operatif İHA (ANKA-A/B) 2016 yılından itibaren hizmet alımı şeklinde TMH'de kullanılmaya başlanmış, müteakiben 2018 yılının başında ilk uydu kontrollü Operatif İHA (ANKA-S) Hv.K.K.lığı envanterine alınarak kullanıma girmiştir. 2021 yılında envantere alınan AKSUNGUR ve AKINCI Operatif İHA'lar ile daha yüksek uçuş irtifasına ve daha uzun uçuş süresine erişilerek İHA görev etkinliğimiz artırılmıştır. Türkiye olarak sadece İHA'larımızı değil, İHA'larda kullanılan faydalı yükleri de yerli imkânlarla üreterek kullanmaktayız (Silah ve kamera sistemleri). Milli imkânlarla geliştirilen ve üretilen İHA'ların TSK tarafından icra edilen harekâtlarda uzun süredir kullanılmasından dolayı elde edilen taktik ve teknik tecrübeler sayesinde dünyada İHA kullanan ülkeler arasında en önlerde yer almaktayız.

Diğer ülkelerle kıyaslandığında, harekât ortamında geliştirilen İHA/SİHA merkezli taktiklerle TSK'nın bu alanda birçok gelişmiş ülke silahlı kuvvetleri için rol model konumunda olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Milli imkânlarla elde ettiğimiz bu başarı, savunma sanayimize ve Türk gençliğine ilham kaynağı olmuştur. Son yıllarda gerek ülkemizde gerekse yurt dışında düzenlenen fuar, sergi ve etkinliklerde kazanılan bu başarının tesirlerini görmek mümkündür. Önümüzdeki dönemde ise mevcutlardan daha üstün teknolojiye ve silah sistemine sahip, caydırıcı, yenilikçi ve oyun değiştirici sistemleri envanterimize almayı sabırsızlıkla bekliyoruz. Bu konudaki projelerimiz ile test ve saha denemelerimiz devam etmektedir.

İHAS'DA YAKALADIĞIMIZ BAŞARI BÜYÜK ÖNEM TAŞIMAKTADIR

Sizce, bölgesel kriz alanlarında yaşanan deneyimler çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin İnsansız Savaş Araçlarında gerçekleştirdiği etkin kullanım bir "TÜRK ASKERİ DOKTRİNİ" olarak değerlendirilebilir mi?

1990'lar ile başlayan dönemi İnsansız Hava Araçları Sistemlerinin (İHAS) kullanımındaki yoğunluk dikkate alındığında "İHAS Çağı" olarak adlandırmanın mümkün olduğunu ifade etmiştim. Bu sistemlerin, yarattığı avantajlarla geleceğin muharebelerinde hâlen mevcut olan pek çok silah sisteminin ve askerî yeteneğin yerini alacağı öngörülmektedir. Bu nedenle birçok gelişmiş ülke, gelecek 20-25 yılın İHAS vizyonunu oluşturmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda, savunma sanayimiz de bu gelişmeleri göz önüne alarak milli İHAS teknolojisinin geliştirilmesi için tüm imkânlarını seferber etmiştir. Kuvvet yapısına

entegre İHAS'lar, muharebe yeteneği için bir kuvvet çarpanı olarak muharebe sahasında komutanların karar verme sürecini kolaylaştıran, daha az kuvvet gereksinimi ve daha az zayıyla, birliklerin daha etkin görev yapmasına imkân sağlayan sistemler olarak mevcut doktrinimizin değişmesine vesile olmuştur. Son dönemde özellikle Türk İHAS'larının hem keşif/gözetleme hem de taarruzi görevlerde; Libya, Suriye, Azerbaycan ve son olarak Ukrayna'daki harekât alanlarında göstermiş olduğu başarılar tüm dünyanın dikkatini çekmiştir. Hem konvansiyonel hem de asimetrik harekât ortamlarında başarı gösteren milli savunma sanayi ürünü İHAS'larımız, mevcut savaş konsept ve doktrinlerinin gözden geçirilmesine yol açmıştır. İHAS'ların envanterimize girmesi ile paralel olarak oluşturduğumuz doktrin sayesinde terörün sonlandırılması kapsamında önemli bir mesafe katettik. Ülkemizde üretilen İHAS'lara ve TSK'nın uyguladığı İHAS Doktrini'ne son dönemde gelişmiş ülkeler de dâhil birçok ülke tarafından farklı bir anlam yüklendiği ve rol biçildiği görülmektedir. Bu nedenle insansız hava araçlarının harekât ortamında bir kuvvet çarpanı olarak diğer fonksiyon alanlarını destekleyecek şekilde etkin kullanımını bir "Türk Askerî Doktrini" olarak değerlendirebiliriz. Ayrıca, İHAS'lardaki başarımızın yanında son dönemde insansız kara ve deniz araçlarının geliştirilmesi kapsamında da önemli bir ivmenin yakalandığını gözlemliyoruz. Bu çerçevede yakın gelecekte önemli gelişmeler de bekliyoruz.

Benzer uygulamaların deniz ve kara birimlerinde de yaygın kullanımıyla TSK'nın geleceğini nasıl görürsünüz?

İHA/SİHA'ların kullanılmasıyla kazanılan tecrübelerin yanında geçmiş-

Muharebe eğitimleri gerçekleştiren SAS Komandoları

ten günümüze başarı ile icra ettiğimiz operasyonlar ile elde edilen bilgi, belge ve tecrübelerle insansız kara ve deniz araçlarının hem kullanımı hem de geliştirilmesi adına büyük çalışmalar icra edilmiş ve edilmektedir. Biraz önce belirttiğim gibi insansız savaş araçları, bir kuvvet çarpanı olarak muharebe sahasında komutanların karar verme sürecini kolaylaştıran, daha az kuvvet gereksinimi ve daha az zayıyla, birliklerin daha etkin görev yapmasına imkân sağlayan sistemler olarak mevcut doktrinimizin değişmesine vesile olmuştur. İnsansız kara ve deniz araçlarının kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte daha az insan gücüne ihtiyaç duyulacağı, lojistik ihtiyaçların şu ankinden farklılık göstereceği, ihtiyaç önceliklerinin değişeceği, teknolojik aklı iyi kullanan orduların sürati artırmak, muharebede insan kaybını da azaltmak suretiyle başarılı olacağı beklenmektedir. Bu kapsamda geliştirdiği insansız savaş araçları, değiştiren

diği doktrin ile TSK'nın dünya orduları arasında öncülüğünü devam ettireceğini söylemek mümkündür.

TSK MESKUN MAHAL HARBİNDE ÖZEL BİRİKİME SAHİPTİR

Araştırmalar "küresel şehirleşme" oranının yüzde 56, şehirlerde yaşayan dünya nüfus oranının ise yüzde 75 olduğunu işaret etmektedir. Kuşkusuz, insanlık dev metropollerde yaşamaya da alışacaktır. Bu demografik gelişme, geleceğin savaşlarının ağırlıklı olarak "meskûn mahal" savaşı olacağını mı işaret etmektedir? TSK'nın bu tür bir gelişme karşısındaki hazırlığı hangi aşamadadır?

Günümüz savaşlarının artık şehirleşme oranının yükselmesi sebebiyle geleneksel harp alanlarının dışına çıkarak meskûn mahallerde gerçekleşeceği beklenmektedir. Meskûn ma-

hallerde mücadele eden ordular, düşmanın/teröristin yanında bölgede yaşayan halk, fiziksel alan ve altyapıyı da dikkate almak zorundadır. Halkın arasında çatışmayı göze alan, savunan taraf için avantaj sağlayan bu üç alan; taarruz eden kuvvetler için ise yüksek hassasiyet gerektirmektedir. Meskûn mahallerde muharebe yeteneğine sahip olmak silahlı kuvvetler açısından gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Şehir savaşları genel olarak uzun süren, yüksek maliyet gerektiren, taktik seviyede manevraları kısıtlayan savaşlar olup yürütülmesi en güç savaştır. Esas itibarıyla meskûn mahal harekâtı TSK için yeni bir kavram değildir. Bu çerçevede, son yıllarda kazandığı tecrübeler ve mevcut imkân kabiliyetleri ile TSK dünya orduları arasında öne çıkmaktadır. Bilindiği üzere, terör örgütü 2015 yılında yerleşim yerlerinde teşkil ettiği silahlı gruplar vasıtasıyla ülkemizin bazı kritik il ve ilçe merkezlerini hedef olarak belirlemiştir. Bu kapsamda;

- ★ Çukurlar kazmış, barikatlar kurmuş ve çok sayıda yol, sokak, bina ve iş yerini El Yapımı Patlayıcılar (EYP) ile tuzaklamış,
- ★ Vatandaşlarımız üzerinde korku, baskı ve şiddet uygulayarak, halkımızın normal hayatlarını sürdürmelerine, huzurlu ve güvenli bir ortamda yaşamalarına mani olmuş,
- ★ Bölge halkının hürriyetini tahdit etmiş, aynı zamanda devletin vatandaşlarımıza hizmet götürmesini, vatandaşlarımızın sağlık ve eğitim gibi temel insani hizmetlerden yararlanmalarını engellemiş,
- ★ Hastane ve ambulanslara saldırmış, bölgedeki tarihi yapılara önemli hasarlar vermiş, il/ilçelerin altyapılarına (Elektrik, su, yol vb.) zarar vererek vatandaşların temel ihtiyaçlarının karşılanmasına engel olmuş,
- ★ Bölgede yaşayan vatandaşlarımızı canlı kalkan olarak kullanmış, bölge-

den kendi isteğiyle tahliye olmak isteyen vatandaşlarımıza engel olmuş ve silahlı saldırı gerçekleştirerek vatandaşlarımızın yaralanmasına ve ölümüne neden olmuştur. TSK, kolluk kuvvetleri ile birlikte meskûn mahallerde vuku bulan bu olaylarda terör örgütüne karşı başarıyla Çukur Operasyonları gerçekleştirmiş ve örgütün inisiyatifini elinden almıştır. “Teröristler ile sivil halkın ayırt edilmesi” hususunda son derece hassas davranılmış, geleceğin muharebelerinin yapılacağı yerleşim alanlarında üstün teknoloji ile donatılmış teçhizat/malzemeler kullanılarak kapsamlı ve çok boyutlu tedbirler ile yaptığı operasyonlar neticesinde başarıya ulaşmış ve yeteneğini ispat etmiş, dünya ordularına örnek olmuştur. Meskûn mahal savaşının günümüzde olduğu gibi gelecekte de nihai sonuç elde etmede önemli bir unsur olduğu gerçeğinden hareketle;

- ★ Hantal birlikler yerine hızlı hareket edebilen, son teknoloji ürünü silah ve sistemlere sahip, saldırı gücü yüksek birliklerimizle,
- ★ Farklı kuvvetlerden unsurların müşterek harekât icra edebilmesine imkân veren komuta ve kontrol yapımızla,
- ★ Etkin bir biçimde faaliyet göstermesini sağlayacak yüksek teknoloji ürünü iletişim sistemlerinin geliştirilmesi hususları üzerinde önemle durulmaktadır.

MELEZ SAVAŞ 21’İNCİ YÜZYILIN ÖNEMLİ KAVRAMIDIR

Sözünü ettiğimiz gerçek, karşımıza “MELEZ SAVAŞ” uygulamalarını çıkarmaktadır? Asker kadar sivillerin de millî güvenlik kavramı çerçevesinde özellikle enformasyon faaliyetlerine dönük hassasiyetinin arttığı, sivil-asker iş birliğinin “MİLLÎ GÜVENLİK KAVRAMI” açısından her zamankinden daha önem arz ettiği bir sürece mi girdik?

Günümüz muharebe ortamında konvansiyonel kuvvetler ile birlikte özel kuvvet, özel askerî şirketler, yerel güçler, siber saldırı, bilgi harekâtı ve propaganda, ekonomik savaş gibi unsurlardan oluşan melez savaş uygulamalarının öne çıktığı görülmektedir. Savaşlar zamanla büyük değişim göstermiştir. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde savaşın 4’üncü neslini yaşamaktayız. Eskinin konvansiyonel savaşları hibrit savaşa evrilmiştir. Artık savaşın aktörleri, ordular olmaksızın çıkmış; siviller, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paramiliter unsurlar, hükümet dışı organizasyonlar, paralı asker ve terör örgütleri artan bir şekilde muharebe sahasında görülmeye başlamıştır. Sivil ve askerî yeteneklerin ortak bir siyasi/politik hedef doğrultusunda istenen son durumu elde etmede birlikte kullanımı savaşın sonucunu belirlemede en önemli unsur hâline gelmiştir. Silahlı kuvvetler ise bu hedefleri stratejik ve operatif hedeflere dönüştürerek savaşın askerî anlamda kazanılmasını sağlayan önemli bir vasıtadır. Muharebe sahasında birbirinden farklı harekât çeşitleri arasında süratli ve senkronize bir geçiş sağlama silahlı kuvvetlerin temel fonksiyonu hâline gelmiştir. Biz bu anlamda geliştirdiğimiz kapsamlı yaklaşımla barış zamanından itibaren tüm paydaşlarımızla ortak ve iş birliği içerisinde çalışmayı ve yeteneklerimizi bu doğrultuda test etmeyi hedef hâline getirdik. Muharebe sahasının bu değişen ve genişleyen yapısı artık zayıf ülke ve grupları da güçlüklerle başa çıkma adına yeni yöntem ve teknikleri uygulama aşamasına getirmiştir. Bu kapsamda karşımıza çıkan hibrit savaş kavramı ile siber alandan terörizme kadar birçok sahada gücüyle orantılı olmayan etkiler yaratacak yeni bir oluşumla karşı karşıyayız. Güvenlik kavramındaki değişim neticesinde “Millî Güvenlik” sadece silahlı unsurla-

rın görevi olmaktan çıkmış, ülkede yaşayan tüm bireyleri ilgilendiren bir hâl almıştır. Savaşın bu değişen yüzü tüm halkı etkileyen bir boyut kazanmıştır. Savaş alanından en çok etkilenen ise sivil halktır. Artık silahlı kuvvetler; savaş dışı harekâtlara katkı, savaş sonrası barış ve istikrarı sağlamada en önemli aktör hâline gelmiştir. Siyasi, askerî, psiko-sosyal ve kültürel, ekonomik, coğrafi, demografik, bilimsel ve teknolojik gücün sahaya yansımaları günümüz savaşlarında belirleyici olmaktadır. Bu nedenle sert ve yumuşak güç unsurlarının senkronize edilmesi ve bu bağlamda sivil-asker iş birliği günümüzde her zamankinden daha fazla önem taşımaktadır. Bunun en yakın örneğini Rusya-Ukrayna savaşında görebiliriz.

Millî savunma sanayisindeki son durum, sizce Türk Silahlı Kuvvetlerini küresel sistem içinde hangi

noktaya taşımıştır? TSK'nın sergilediği yüksek savaş kabiliyeti, harekât tecrübesi nasıl değerlendirilmektedir?

Savunma sanayimiz, değişen dünyanın değişen savaş yöntemlerine çok hızlı uyum sağlamakla birlikte geliştirdiği çözümler ile öncelikle TSK ve diğer dost ülkelerin etkinliklerini önemli oranda artırmaktadır. Savunma sanayimizin gelişimi ile TSK'nın etkinliği arasında karşılıklı ve vazgeçilemez bir bağ bulunmaktadır. TSK'nın sahada karşılaştığı ihtiyaçların tanımlamasını müteakip ihtiyacın giderilmesini sağlayacak araçların savunma sanayi tarafından üretilmesi, test ve geliştirme süreçlerinin tanımlanması ile uygulama ve geri beslemelerin alınması ve sonrasında sistem geliştirme süreçlerinin uygulanarak üretilen çözümlerin sahaya yansıtılması devam eden bir süreçtir. TSK ve millî savunma sa-

Eskinin konvansiyonel savaşları hibrit savaşa evrilmiştir. Artık savaşın aktörleri, ordular olmaktan çıkmış; siviller, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paramiliter unsurlar, hükümet dışı organizasyonlar, paralı asker ve terör örgütleri artan bir şekilde muhabere sahasında görülmeye başlamıştır.

nayımız, bu süreçlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasında iç içe geçmiş beraber hareket eden bir sistem şeklindedir. Biz bu birlikteliği gayet başarılı bir şekilde uyguluyoruz ve bu kapsamda ürünler muharebe onaylı (Combat Proven) olarak tüm dünyadan talep görmektedir. TSK'nın icra ettiği harekâtlarda sergilediği yüksek savaş kabiliyeti ve bu kapsamda elde ettiği harekât tecrübesi, özellikle NATO ülkeleri ile bölgemizdeki diğer

komşu ve yakın ülkelerce de takdirle karşılanmaktadır. Kahraman Mehmetçiğimizin üstün silah sistemleri ile farklı harekât alanlarında sergilediği başarılı görevler sonucunda, diğer ülkeler tarafından geliştirdiğimiz konsept ve ürünlere yönelik ilgi ve talebin arttığını izlemekteyiz.

SON GELİŞMELER TÜRKİYE’NİN ÖNEMİNİ HATIRLATMIŞTIR

Yaşanan son gelişmeler, TSK’nın bölgesel bir istikrar gücü olması yanında, Avrupa güvenliği açısından da çok önemli bir güç çarpasını olduğunu işaret etti. Sizce; NATO, bu stratejik yükselişi iyi değerlendiren bir yapılanmaya sahip mi?

Türkiye, sahip olduğu jeopolitik konum itibarıyla dünyada istikrarsız bölgeler olarak nitelendirilen bir coğrafyada yer almaktadır. Türkiye,

bölgesel bir güç olarak anılan bölgelerde çıkarlarını korumak, dost ve müttefik ülkelerin istikrarına katkı sağlamak maksadıyla siyasi ve askeri çeşitli uluslararası organizasyonların bir üyesi olarak bölgemizde barış ve istikrarın yaratılması için etkin girişimlerde bulunmaktadır. Türkiye, geçmişte olduğu gibi bugün de yürüttüğü faaliyetler ve NATO başta olmak üzere uluslararası organizasyonlara sağladığı katkılar ile bölgesel ve daha geniş ölçüde küresel barış ve güvenliğe katkı sağlamaktadır. Türkiye’nin stratejik önemi her zaman yüksek olmuştur, sadece bugün daha somut olarak bu önem uluslararası toplum tarafından açık bir şekilde görülmektedir. Tarafsız ve gerçekçi düşünme kabiliyetine sahip tüm taraflarca Türkiye’nin uluslararası istikrar ve güvenlikteki önemi ve stratejik konumu yadsınamaz. Bölgemizde yaşanan son gelişmeler, Türkiye’nin hem NATO hem AB hem de bölgesel istikrar

için ne kadar önemli olduğunu yeniden gözler önüne sermiştir. Bu doğrultuda, NATO nezdinde de Türkiye’nin kritik stratejik rolünün iyi kavrandığını düşünüyorum. Türkiye’nin NATO’ya sağladığı askeri katkı ile TSK’nın etkin, caydırıcı ve saygın gücünün bölge ülkeleri tarafından yeniden farkına varılmış olması bizim açımızdan sevindiricidir. Diğer taraftan, bu konumumuzu daha iyi değerlendirerek yapılanma kapsamında daha iyi bir noktaya ulaşabileceğimizi değerlendiriyorum. İttifak’ın değişen güvenlik ortamına yönelik yürütülen çalışmalarda, tarafsız bir değerlendirme ile müttefikler arasında dayanışma, uyum ve birliktelik ilkelерinin esas alınması, İttifak’ı merkeze koyan bir yaklaşımla hareket edilmesi, engel olmak yerine destek olunmaya odaklanılması ve müttefiklerin hassasiyetlerini dikkate alan ortak anlayışın geliştirilmesi bu noktaya ulaşılmasını hızlandıracaktır.

PENÇE - KİLİT
HAREKATI'NDAKİ

YERLİ SİLAHLAR

Abdullah ŞENTÜRK ★ M5 Yayın Koordinatörü

Silahlı/İnsansız Hava Araçları, terörle mücadele operasyonlarında çok önemli bir yer tutuyor. Hem hedefin tespitini ve imhasını sağlıyorlar hem de savaş uçaklarında kullanılan lazer güdüm kitli mühimmatlar için hedef işaretlemesi yapıyorlar.

Türk Silahlı Kuvvetleri, 18 Nisan gecesi Irak'ın kuzeyindeki Metina, Zap ve Avaşin-Basyan bölgelerini PKK'lı teröristlerden temizlemek için Pençe Kilit Operasyonu'nu başlattı. Savaş uçakları, Taarruz helikopterleri ve SİHA'lar ile havadan, obüs, top ve ÇNRA atışları ile karadan yumuşatılan bölgelere, komando ve özel kuvvet birlikleri hem karadan hem de havadan inerek operasyon başladı. 2019 yılından beri Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirilen Pençe serisi operasyonların amacı PKK/KCK terör örgütü Irak'ın kuzeyinden temizlemek ve bu sayede de Irak sınırından terörist geçişini sonlandırarak ülkemizin güvenliğini sağlamak. TSK, Pençe serisi operasyonları şu şekilde tanımlıyor: "Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından icra edilen başarılı operasyonlar neticesinde ağır kayıplar veren PKK/KCK ve diğer terörist unsurları etkisiz hale getirerek; Irak kuzeyinden halkımıza ve güvenlik güçlerimize yönelik terör saldırılarını bertaraf etmek ve hudut güvenliğini sağlamak maksadıyla; uluslararası hukuktan doğan meşru müdafaa haklarımız doğrultusunda, Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirilen operasyonlar serisidir." Pençe Kilit ile ilgili Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada operasyonda azami oranda yerli sistemlerin kullanıldığı belirtildi. Kullanılan yerli silah sistemlerine tek tek bakalım:

İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI;

Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde halihazırda Bayraktar TB2, ANKA, AKSUNGUR ve AKINCI SİHA'lar bulunuyor. AKSUNGUR, halihazırda Deniz Kuvvetleri bünyesinde olduğu için operasyonda yer almadı. Bayraktar TB2, ANKA ve AKINCI ise operasyonda yoğun olarak kullanılıyor. Bayraktar TB2 ve AKINCI'nın üreticisi Baykar Savunma'dan 23 Nisan'da yapılan paylaşımında, "Bayraktar AKINCI'nın katıldığı ilk büyük operasyon Bayraktar AKINCI TİHA ve Bayraktar TB2 SİHA Pençe Kilit Operasyonu'nda 7/24 görevde" ifadeleri ile AKINCI'nın operasyonda yer aldığı belirtildi. Nitekim MSB'nin operasyondan paylaştığı videolarda AKINCI TİHA'nın MAM-L ile gerçekleştirdiği vuruş görüntüleri de yer aldı. Silahlı/İnsansız Hava Araçları, terörle mücadele operasyonlarında çok önemli bir yer tutuyor. Silahlı/İnsansız Hava Araçları, terörle mücadele operasyonlarında çok önemli bir yer tutuyor. Hem hedefin tespitini ve imhasını sağlıyorlar hem de savaş uçaklarında kullanılan lazer güdüm kitli mühimmatlar için hedef işaretlemesi yapıyorlar. Ayrıca aldıkları görüntüleri anlık olarak operasyon merkezlerine ileten bu araçlar, hareketin değerlendirilmesinde de önemli bir rol oynuyor.

MAM MÜHİMMAT AİLESİ;

SİHA'lar bir taraftan gözlem yaparken diğer taraftan MAM ailesi mühimmatlar ile hedeflerin imhasını gerçekleştirdi /gerçekleştirecek. MAM-L ve MAM-C yıllardır yoğun olarak kullanırken bu operasyonla birlikte MAM-T'nin de AKINCI TİHA ile kullanılabilmesini bekliyorum. Ailenin en küçüğü olan MAM-C'yi ROKETSAN, CİRİT füzelerinden üretti. MAM-C, oldukça hafif bir güdümlü bomba. 6,5 kg toplam ağırlığa sahip MAM-C, 2,5 kg'lık harp başlığı taşıyor. 970 mm boyundaki

MAM-C'nin çapı 70 mm. 8 km azami menzili olan MAM-C, düşüş esnasında Ataletsel Güdüm, son safhada ise Lazer Arayıcı Başlığı ile hedefini vuruyor. SİHA operasyonlarının ana mühimmatı olan MAM-L ise 160 mm çapa ve 1 m uzunluğa sahip. Ağırlığı ise 22 kilogram olan mühimmatın menzili 15 km. Herhangi bir motora sahip olmayan MAM-L'de hedefine süzülerek gidiyor. Ailenin en büyük ve en genç üyesi MAM-T. MAM-L ile TEBER Güdüm Kiti'nden elde edilen tecrübelerle geliştirilen MAM-T; 1,4 metre uzunluğa, 230 mm çapa ve 94 kilogram ağırlığa sahip. Parçacık etkili harp başlığına sahip MAM-T, INS/GPS ve yarı aktif bir lazer arayıcı başlık ile güdümlendiriliyor. MAM-T, SİHA'lardan atıldığında 30 kilometreden fazla bir menzile ulaşabiliyor.

T129 ATAK;

İHA/SİHA'lar terörle mücadelede nasıl fark yarattıysa bir diğer fark yaratan unsur şüphesiz T129 ATAK oldu. Yıllarca 10 adet AH-1W Super Cobra dışında modern taarruz helikopteri (AH-1P/S envanterde yer alsa dahi oldukça eskimiş durumdadır) bulunmayan TSK, 2014 yılından itibaren envantere giren T129 ATAK ile yakın hava desteği konusunda çağ atladı. Terörle mücadelenin hem yurt içinde hem Irak'ın kuzeyinde, 2016 senesinden itibaren Suriye'nin kuzeyinde yapılıyor olması sebebiyle de 10 helikopterin her yere koşması mümkün değildi. 2014'ten günümüze kadar devam teslimatları ile şu ana kadar 70 adet T129 ATAK EDH / FAZ-1 ve FAZ-II helikopteri TSK, Jandarma ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne teslim edildi. Bu 70 helikopterin 56'sı Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na, 11'i Jandarma'ya, 3'ü ise Emniyet Genel Müdürlüğü'ne teslim edildi. 1 adet ATAK, Zeytin Dalı Harekatı sırasında düştüğü için halihazırda 69 helikopter görev yapıyor. Taarruz

T-122 Sakarya ÇNRA'ya 122 mm roket yüklenirken.

Taarruz helikopteri sayısının istenilen noktaya gelmesi sayesinde her bölgedeki birliklere kesintisiz yakın hava desteği veriliyor.

helikopteri sayısının bu noktaya gelmesi sayesinde her bölgedeki birliklere kesintisiz yakın hava desteği veriliyor. Pençe Kilit Operasyonu ile ilgili gerek MSB'nin paylaştığı gerek ise sosyal medyaya düşen görüntülerde T129 ATAK'ların harekatta çok yoğun olarak kullanıldığı görülüyor. ATAK'lar operasyona 20 mm'lik topları, 70 mm güdümsüz roketleri ve lazer güdümlü CİRİT füzeleri ile destek veriyor.

CİRİT FÜZESİ;

T129 ATAK'ların 20 mm top ve 70 mm güdümsüz roketler dışında kullandıkları füze CİRİT. ROKETSAN, 2,75" (70 mm) güdümsüz roketler ile güdümlü

lü tanksavar füzeleri arasındaki taktiksel boşluğu doldurmak amacıyla çıkan yolda tasarlanan füzeye CİRİT adını verdi. Tüp Komitesi hariç 15 kg ağırlığa sahip CİRİT; 1,9 metre uzunluğunda. CİRİT'de az dumanlı katı yakıtlı roket motoru mevcut. Roket motorunda kullanılan yeni nesil az duman bırakan HTPB bazlı yüksek enerjili kompozit katı yakıt, füzeye 8-10 km arası bir menzil kazandırmakta. CİRİT platformdan ateşlendikten sonra ara safhadan Ataletsel Ölçü Birimi'ni (AÖB) kullanarak uçuşunu gerçekleştiriyor ve son aşamada yarı aktif lazer başlığını kullanarak hedefini çok yüksek hassasiyetle imha ediyor. CİRİT'in hedefini vurması için yapılacak lazer işaretleme fırlatıldığı platformdan yapılabilir. CİRİT, çok maksatlı, zırh delici, personel, yangın çıkarıcı ve yüksek infilaklı harp başlıkları ile donatılabilir Füze, yerden açılan ateş veya

sıvı yakıt yangınına karşı duyarsız mühimmat özelliğine sahip. Böylelikle kullanıldığı platformun beka kabiliyetini zarar vermiyor.

FIRTINA OBÜSÜ;

TSK'nın topçu birliklerinin temel unsurlarından biri T-155 Fırtına Obüsü. Fırtına, envantere girdiğinden beri gerek yurt içi gerek yurt dışındaki tüm operasyonlarda aktif olarak görev aldı. Pençe Kilit Operasyonu'nda da birliklere topçu desteği verilmesinde önemli rol oynuyor. Başta MKE A.Ş. üretimi MOD 274, MOD 281 ve M107 mühimmatları olmak üzere NATO standardı her cins 155 mm obüs mühimmatını kullanabilen Fırtına, 48 adet silah payı küt'a yükü mühimmata sahip. Elektrikle çalışan ve elektronik olarak kontrol edilen otomatik mermi doldurma sistemi sayesinde obüs; ani atış için 15 saniyede 3 atım ve sürekli atış için dakikada 2 atım gerçekleştirebiliyor.

www.canikarms.com

CANiK
SUPERIOR FIREARMS

[f](#) [t](#) [i](#) / canikarms

CANiK M2 QCB

Önde: ASELSAN üretimi SERÇE Çok Rotorlu İnsansız Hava Aracı.

Fırtına, envantere girdiğinden beri gerek yurt içi gerek yurt dışındaki tüm operasyonlarda aktif olarak görev aldı.

Böylece hedef bölgesi çok çabuk ateş altına alınabiliyor. Fırtına'da MKE A.Ş. tesislerinde üretilen 52 çap uzunluğunda, monoblok olarak imal edilen ve 23 litrelik yanma odası hacmine sahip namlu bulunuyor.

107 VE 122 MM ROKETLER;

Harekata katılan birliklere topçu desteğini yalnızca Fırtına Obüsü değil, Çok Namlulu Roketatar Sistemleri de veriyor. Bu kapsamda kullanılan ÇNRA'ların başında 107 ve 122 mm'lik ÇNRA roketleri geliyor. İlk roket 107 ANADOLU ÇNRA Silah Sistemi'nden ateşlenen TR-107. Roket, 11 km menzili ile kendi sınıfı içinde en uzun menzilli roket olma özelliğine sahip. Kısa gövde yapısı nedeniyle kanatçığa ihtiyaç duymayan mühimmatın stabili-

zasyonu, döngü ile sağlanarak hedefe isabet hassasiyeti artırılmakta ve düşük bir dağılımla hedef üzerinde toplanması sağlanmakta. TR-107'de, 14 metre etkili yarıçapı olan 8,4 kg'lık tahrip harp başlığı ve çarpma tipte tapa var. Ayrıca roketin çelik bilyeli harp başlıklı modeli de bulunmakta. Bir diğer 107 mm roket MKE A.Ş. tarafından üretiliyor. 107 mm çapındaki MKE A.Ş. roketleri de tekli ve salvo kullanıma uygun. 19,3 kg toplam ağırlığa ve HE tipi harp başlığına sahip roketin, azami 8 km menzili var. 122 mm'lik roketler ise Sakarya ÇNRA tarafından kullanılıyor. Yine bu roketler de ROKETSAN ve MKE A.Ş. üretimi. İlk 122 mm'lik roket ROKETSAN üretimi TR-122. Yaklaşık 66 kg ağırlığındaki TR-122; 18,4 kg tahrip harp başlığı bulunduruyor. Roketin fren halkalı asgari menzili 10, fren halkasız 21, azami menzili ise 40 km. 20 metre yarıçapında etkili tahrip harp başlığına sahip roketin, tapası ise çarpma tipte. ROKETSAN'ın diğer 122 mm roketi ise TRB-122. TRB-122, TR-122 roketinin alan hedefleri üzerinde etkinliğini

artırmak amacıyla roket motoru aynı kalmak üzere tapa ve harp başlığının yeniden tasarlanması ile ortaya çıkarıldı. Rokette 5 bin 500 adet çelik bilyeli parçacığa sahip şekilde tasarlanan harp başlığı ve yerden yukarıda aktive olan yaklaşmalı tipte tapa kullanıldı. TR-122, 20 metrelik yarıçapta etkili olabiliyorken TRB-122, 40 metrelik yarı çapta etkili olabiliyor. MKE A.Ş. de 122 mm'lik roket üretiyor. MKE A.Ş. üretimi 122 mm'lik roketler, HE (High Explosive/Yüksek Patlayıcı) ve çelik bilyeli harp başlığı tiplerine sahip. 66 kg ağırlığındaki roketler, 18 kg harp başlığına sahip. Roketler azami 20 km menzile ulaşabiliyor.

GÜDÜM KİTLERİ;

Türk Hava Kuvvetleri, F-4E 2020 ve F-16 savaş uçakları ile gerçekleştirdiği hava bombardımanlarının hemen hemen tamamında hem hassas vuruş hem de sivillere hasar verilmemesini göz önünde bulundurarak güdüm kiti takılı mühimmatlar kullanıyor. Pençe Kilit Operasyonu'nda da bu durum aynı şekilde sürdürülüyor ve

ENGEREK Lazer İşaretleme Sistemi ile lazer işaretleme yapan Türk Komandosu.

harekatta güdüm kiti takılı bombalar kullanılıyor. Operasyonda; HGK ailesi, LGK ve daha az yoğunluklu olmak üzere TEBER Güdüm Kiti kullanılıyor. HGK ailesinin en sık kullanılan üç ürünü; HGK-84, LHGK-84 ve HGK-82. İlk olarak HGK-1 ismiyle kullanılan HGK-84, kuyruk kanatçıklarının yeniden tasarlanması ile HGK-2 ismini aldı, ardından da HGK-84 olarak yola devam edildi. HGK-84, MK-84 ve MK-84 ile aynı geometrik yapıdaki tüm bombalara takılabilmekte. MK-84 ile aynı geometrik yapıdaki bombalardan biri de milli beton delici bomba olan NEB. TÜBİTAK SAGE tarafından geliştirilen HGK-84'ün seri üretimini ASFAT ve ASELSAN yapıyor. Kit takılı bomba gece-gündüz hava koşulu fark etmeksizin hedefleri hassas olarak vurabiliyor. HGK-84, mühimmatın 10 ila 90 derece arasındaki bir zarfta hedefi vurabilmesini sağlamakta. Kite hedef bilgileri uçuştan önce yüklenebildiği gibi uçuş sırasında da yüklenebiliyor. Uçuş esnasında yüklenebilmesi sayesinde de fırsat hedeflerine angaje olunabiliyor. HGK-84, takıldığı bombayı azami 28

km menzili ulaştırıyor ve sahip olduğu tümleşik INS/GPS ile bombanın 6 metre altı cep değerine ulaşmasını sağlıyor. HGK ailesinin ikinci üyesi LHGK-84. HGK-84 kitine yine TÜBİTAK SAGE üretimi CAMGÖZ adlı lazer arayıcı başlık eklenmesiyle LHGK-84 ortaya çıktı. Lazer arayıcı başlığın eklenmesiyle kitli bombalar sabit hedefler dışında hareketli hedeflere de angaje olabiliyor. Ailenin üçüncü üyesi HGK-82. Kit, 500lb sınıfı MK-82, MK-82T (termobarik) ve SERT-82 bombalarına takılmak üzere TÜBİTAK SAGE tarafından geliştirildi. Kitin seri üretimi ASELSAN tarafından yapılıyor. Diğer kitler gibi tümleşik INS/GPS ile takıldığı bombaya 10 metre altı cep değeri kazandırıyor. HGK-82'nin, HGK-84 ve LHGK-84'ten temel farkı BRU-57 salanıyla uyumlu olması ve bu sayede savaş uçağının tek istasyonunda iki adet taşınabilmesi. Harekatta yoğun kullanılan bir diğer kit ASELSAN üretimi LGK. LGK'dan önce ABD menşeli PAWEVAY-II lazer güdüm kitlerini lisans altı üreten ASELSAN, daha sonra özgün lazer güdüm kiti olan LGK'yı

Harekatta katılan birliklere topçu desteğini yalnızca Fırtına Obüsü değil, Çok Namlulu Roketatar Sistemleri de veriyor.

geliştirdi ve seri üretime aldı. LGK, halihazırda envanterde olan MK-82, MK-82T (Termobarik), MK-84 ve NEB-84 bombalarına takılıyor. Diğer MK serisi genel maksat bombalar ve beton delici bomlarda envantere girdiğinde onlara uyumlu hale getirilebilme imkanına sahip. LGK ile sabit hedefler ile birlikte hareketli hedefler çok yüksek hassasiyetle vurulabiliyor. Kitli mühimmatın 12 km azami menzili bulunuyor. Kit, yarı aktif lazer arayıcı başlık, güdüm bölümü, ısıl pil, kanat tahrik sistemi ve arka kuyruk bütününden meydana geliyor. Kitin dedektör, kart tasarımı ve algoritması, kanat tahrik motoru ASELSAN öz kaynaklarıyla geliştirilirken ısıl pilini TÜBİTAK SAGE tasarladı. Aerodinamik basıncı ve yüke dayanıklı elektrikli motoru

ASIR Termal Görüntüleme Sistemi.

da olan kit, bu sayede çok kısa sürede reaksiyon verebilmekte. Kodlu lazer uygulamasıyla aynı anda birden fazla LGK'lı mühimmat atışı yapılabilmekte. Yoğun olmasa da harekatta kullanıldığını değerlendirdiğim son kit TEBER. ROKETSAN'ın öz kaynakları ile geliştirdiği TEBER, 2018 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde. TEBER, 250lb sınıfındaki bombalara takılabilir de TSK envanterinde bu tarz bir bomba olmadığı için 500lb sınıfında olan Mk-82, Mk-82T bombalarına takılıyor. TEBER, Ataletsel Ölçü Birimi (IMU), Küresel Konumlama Sistemi (GPS) ve lazer güdümlerini tek tek, bir arada veya kullanıcı isteğine göre şekillendirilen konfigürasyonlarda kullanılabilmek avantajına sahip. Kitli mühimmat 3G manevra yapabiliyor ve tam konfigürasyonla 3 metre altı cep değerini yakalıyor. TEBER ile sabit hedefler ve hareketli hedefler vurulabili-

yor. Kit takılı mühimmat, azami 28 km menzile ulaşmakta.

NEB-84;

Harekate katılan savaş uçaklarının terör örgütünün kullandığı sığınak ve mağaraları imha etmek için kullandığı bomba NEB-84. TÜBİTAK-SAGE tarafından geliştirilen ve seri üretimi MKE A.Ş. tarafından yapılan Nüfuz Edici Bomba NEB-84, Türkiye'nin ilk milli Beton Delici Bombası olma unvanına sahip. 2000lb sınıfında olan NEB'in, dış geometrisi, güdüm kiti ara yüzleri, kütle, kütle merkezi ve eylemsizlik özellikleri MK-84 Genel Maksat Bombasıyla aynı. 2600 mm uzunluğunda ve 45 mm çapındaki NEB-84, toplam 870 kg ağırlığa sahip. Bomba, en az 2,1 metre kalınlığındaki 35MPa Güçlendirilmiş Betonu delebiliyor. Ardışık Delici Harp Başlığı teknolojisi kullanılarak üretilen NEB-84, Ön Delici kısmında

Plastik Bağlı Patlayıcı, Ana Delici kısmında ise Alüminyum Katkılı Plastik Bağlı Patlayıcı kullanıyor. Ardışık delici özelliği sebebiyle iki ayrı patlayıcıyla beraber, iki ayrı tapada kullanan NEB, ön delicide ONUR-MOD 4, ana delicide FMU-152 A-B tapalarını kullanıyor.

ENGEREK;

Lazer güdümlü mühimmatların hedeflerini vurması için lazer işaretleme yapılması gerekiyor. Bu işaretleme S/İHA'ların elektro optik kameralarından veya savaş uçaklarındaki hedefleme podlarından yapılabildiği gibi karadan da yapılabiliyor. Pençe Kilit Operasyonu'na katılan başta Özel Kuvvetler'in, hedeflerin lazer işaretlemesinde kullandığı yegane sistem ASELSAN üretimi ENGEREK. ENGEREK, düşük ağırlık ve boyutları sayesinde tek personel tarafından taşınabiliyor

NEFER

İnsansız Silah Kulesi

NEFER İnsansız Kulesi, zırhlı muharebe aracı ve diğer taktik kara platformlarında temel olarak zırhlı kara hedeflerine karşı kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Gelişmiş uzaktan komuta ve gözetleme imkânı sağlayan NEFER, atış yapan personelin ortam farkındalığını artırmakta ve güvenliğini en üst seviyeye taşımaktadır.

www.aselsan.com

aselsan

MPT-55 Piyade Tüfeği ile atış yapan Türk Komandoları.

ve NATO STANAG 3733'te tanımlanan Band I ve Band II PRF kodlarının tümünde çalışabiliyor. Sistem, tank boyutundaki bir hedefi 5 km, bina boyutundaki bir hedefi ise azami 10 km'den işaretleyebiliyor. Lazer işaretlemenin yanında hedef mesafesinin ölçülmesi, koordinatlarının hesaplanması gibi görevleri de yerine getirebiliyor. ENGEREK'in standart aksesuarları arasında üç ayak ve yönlendirme birimi, şarj edilebilir batarya gibi unsurlar bulunuyor. Sistemin gece kullanımı ihtiyacı için ASELSAN, nişan hattı tanzimine ihtiyaç duymadan lazeri termal görüntü üzerinden gösterecek GÖZ-SEESPOT'u geliştirdi. GÖZ-SEESPOT, ENGEREK ile tam entegre çalışabiliyor. Sistem, orta dalga boyunda bandındaki (3-5 μ m) termal görüntü üretebilmesinin yanı sıra, aynı anda göze zararlı lazer ışınının düştüğü yeri de gösterebiliyor. Başta hava platformları için karadan lazer işaretlemenin avantajı, at-unut kabiliyetini oluşturması. Zira normal koşullarda lazer güdümlü mühimmatlar at-unut özelliğe sahip değil. Bir hedef karadan işaret-

lenip bomba havadan atılır ise hava platformu bombayı bıraktıktan sonra lazer işaretleme yapmak zorunda olmadığı için at-unut özelliği oluşmakta. ENGEREK ve GÖZ-SEESPOT'un birlikte kullanımıyla kara birliklerine gece-gündüz, hava koşulları fark etmeksizin lazer işaretleme yapabilme kabiliyeti kazandırıldı.

KARGU-1 / 2;

Harekata katılan birliklerin terörist unsurların pusu, sızma gibi durumlarına karşı kullandıkları silahlardan biri KARGU. KARGU, çok hafif zırhlı araçlar ve hedef personele karşı kullanılmak amacıyla üretildi. Araç, TekEr tarafından taşınabiliyor ve otonom veya uzaktan kumanda ile çalışabiliyor. Otonom çalışma özellikle merak edilen bir unsur. Otonom çalışmada kast edilen şey KARGU'nun kendi kendine hedef belirleyip saldırıya geçmesi değil, operatör hedef veya hedef bölgesini belirlendikten sonra operatörün sürüşüne ihtiyaç duymadan hedefe taarruza geçmesi ve en uygun anda kendini patlatması. Gece-gün-

düz kullanılabilen KARGU, 5 km azami kontrol menziline sahip. Görev süresi 25 dakika olan araç, azami 2800 metre irtifaya çıkabiliyor ve 72 km/sa hıza ulaşabiliyor. KARGU'nun ağırlığı ise yaklaşık 7 kg. Gövde altında yer mesafe belirleme sensörleri olan KARGU. Bu sayede ayarlanan irtifada patlayabiliyor. KARGU, hedefe 10X yaklaşma sağlayan Elektro-Optik kamerasına sahip. Milli yazılım ve donanımları kullanan KARGU hem sabit hedeflere hem de hareketli hedeflere angaje olabiliyor. STM, bir yandan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne KARGU teslimatlarına devam ederken bir yandan da ürünün geliştirme çalışmalarına devam ederek KARGU-II'yi geliştirdi. Bu kapsamda KARGU'nun görev süresi, görev irtifası artırıldı. Hedef tespit algoritması ve otonomi özelliği daha da geliştirildi. Çıkardığı ses azaltıldı. KARGU-II'nin de teslimatlarına başlayan STM, 500'ün üzerinde KARGU-I/II'yi güvenlik güçlerine teslim etti/ediyor. Sürü İnsansız Hava Araçları üzerine de çalışmalar yapan STM, 20'den fazla KARGU'yu aynı anda havalandırarak, ortak göreve gitmelerini sağlamaya çalışıyor. Testleri devam eden Sürü İnsansız Hava Aracı eklentisinin yıl içerisinde Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki KARGU-I ve KARGU-II 'lere eklenmesi bekleniyor.

ŞERÇE-1 / 2 ÇOK ROTORLU İHA;

Bayraktar TB2, ANKA ve AKINCI SİHA'lar yüksek irtifalardan keşif gözlem faaliyetini sürdürse birliklerin yakın mesafede doğrudan hedef üzerinde uçuracağı küçük çaplı İHA'lar da bulunuyor. Bu kapsamda TSK envanterinde yer alan ve Pençe Kilit Operasyonu'nda da aktif olarak kullanılan ürün SERÇE-1 ve SERÇE-2 Çok Rotorlu İHA. Havada 30 dakika kalabilen ve haberleşme menzili 5 km olan SERÇE-1 sistemi ile başlayan ASELSAN, değişen teknolojiler ve sahadan alınan operas-

yonel talepler doğrultusunda; geliştirilen çeşitli algoritmalar ve yürütülen iyileştirme çalışmaları ekleyerek SERÇE-2 sistemi ortaya çıkardı. SERÇE-2 Sistemi ise deniz seviyesinde 60 dakikalık uçuş süresi ile uçuş öncesi veya uçuş sırasında görev planı tanımlanıp otonom olarak görev yapıyor. Ayrıca SERÇE-2, SERÇE-1'e göre çok daha sessiz.

MPT-55/55K/76;

Uzun bir süre boyunca G-3 Piyade Tüfekleri'ni kullanan Türk Silahlı Kuvvetleri yakın dönemde envanterine MPT-55 /55K/76 piyade tüfeklerini kattı. Harekata katılan komandoların hemen hemen hepsinde bu tüfekler kullanılıyor. TSK'da ilk kullanıma giren MPT-76 oldu. 7.62X51 mm kalibreye sahip MPT-76, yarı otomatik veya tam otomatik atış imkanına sahip. Gaz piston hareketli döner başlı kitlemeli mekanizmayla çalışan MPT-76'nın etkili menzili 600 m, 12 kademeli tam ayarlanabilir dipçiğe sahip MPT-76, mevzi alımında daha rahat ateşlenebilmesi için çatal ayağa sahip. Çatal ayak ayrıca el tutamağı olarak da kullanılıyor. Oldukça isabetli atışlar yapılabilmesini sağlayan tüfek, mermileri 4 MOA'lık dağılımla hedef üzerinde toparlayabiliyor. 20 mermilik şarjörü bulunan silahın namlu uzunluğu 406 mm. Üzerinde pikatini ray bulunan tüfeğe, pek çok farklı optik sistem takılabiliyor. Komando modernizasyon projesi kapsamında Aselsan tarafından üretilen A940 1-4X Gündüz Nişangah ve A600 Gece Görüş Eklentisi tüfek ile en sık kullanılan optikler. Boş ağırlığı 4270 gram olan tüfeğin tam dolu şarjör ile ağırlığı 4950 gram. Lakin tüfek üzerinde geliştirme çalışmalarına devam eden MKE tüfeğin boş ağırlığını azaltarak 4270 gramdan 3750 grama düşürdü. MPT-76, NATO standardı olan soğuk ve sıcak hava, kum, yağmur ve çamur gibi ağırlaştırılmış 42 testin ta-

FIRTINA Kundağı Motorlu Obüs.

mamını başarıyla geçti. MPT-76'nın tüm hakları Savunma Sanayii Başkanlığı'na ait. SSB'de seri üretimi üç farklı firmaya vererek hızlıca TSK envanterine tüfeğin girmesini sağladı. Bu kapsamda MKE, KALEKALIP ve SARMILMAZ tarafından seri üretimler yapılmakta. MKE'nin harekatta kullanılan ve MPT-76'dan türettiği, KNT-76 isimli manga seviyesi keskin nişancı tüfeği de mevcut. MPT-55 ise MPT-76'dan sonra MKE A.Ş.'nin kendi çalışmalarısıyla ortaya çıkardığı bir ürün. MKE, MPT-55'i Alman HK-33 5,56 mm'lik piyade tüfeğinin yerini alması için geliştirdi. MPT-55'in iki modeli mevcut. Biri normal MPT-55 diğeri de mağara içlerinde ve meskun mahalde bina içleri gibi dar alanlarda kullanılması için geliştirilen kısa namlulu versiyonu MPT-55K. 5.56X45 mm kalibreye sahip MPT-55, yarı otomatik veya tam otomatik atış imkanına sahip. Gaz piston hareketli döner başlı kitlemeli mekanizmayla çalışan MPT-55'in etkili menzili 400 metre. MPT-55 aynı MPT-76'da olduğu gibi mermileri 4 MOA'lık dağılımla hedef üzerinde

gruplayabiliyor. Yedi kademeli ayarlanabilir dipçiğe sahip tüfeğin tamamen açıkken ki uzunluğu 800 mm. Ağırlığı ise 3300 gram. Tüfek dakikada 850 mermi atım kapasitesine sahip. MPT-55'in namlu uzunluğu 368,5 mm iken MPT-55K'nın namlu uzunluğu 279,5 mm; MPT-55K'nın ağırlığı da 2900 gram. Her iki modelde 30 mermilik şarjöre sahip. Başta komandolar olmak üzere, güvenlik güçleri tarafından on binlerce MPT-55 ve MPT-55K başarıyla kullanılıyor.

A940, ARN 12 VE A960 ELEKTRO OPTİK NİŞANGAH;

ASELSAN, MPT-55, MPT-76 gibi silahların üzerinde kullanılması amacıyla A940 isimli gündüz nişangah, ARN 12 açık refleks nişangah ve gündüz nişangahların önüne takılarak gece görüş kabiliyeti kazandıran A600 adlı gece görüş eklentisini üretti. Komando modernizasyon projesi kapsamında üretilen bu ürünlerden binlercesi TSK envanterine kazandırıldı. Harekata katılan komando birliklerinin büyük bir çoğunluğunda bu optikler yer

alıyor. A940, 1-4X büyütme oranına sahip bir gündüz görüş silah nişangahı. Ergonomik, kompakt ve hafif yapılı olan sistem, silaha kolayca takılıp sökülebiliyor. Kırmızı nokta gibi seçenekleri bulunan sistem MILSTD-1913 (Picatinny) raylara uyumlu. Geniş ve dar olmak üzere çift görüş açısına sahip olan A940, hedef görüntüsünü birebir gösterdiğinde 26 derece, dört kat büyüttüğünde 6,5 derece görüş açısı sunuyor. A600 ise A940 gibi gündüz nişangahların önüne eklenen ve bu nişangahların sıfırlamasını etkilemeden gece görüntü alınabilmesini sağlayan bir gece görüş eklentisi. A-600, düşük ışıktaki dahi oldukça yüksek performans sunuyor. A940 gibi ergonomik, kompakt ve hafif yapılı olan A600, kolayca takılıp sökülebiliyor. Tek AA pil ile çalışan A600'ün görüş açısı 12,5 derece. Sistemin asgari odak mesafesi 5 metre.

ŞAHİNGÖZÜ-OD, ASIR, DRAGON EYE;

TSK birlikleri hareket sırasında PKK'dan temizledikleri bölgelere tekrar terör unsurlarının yaşanmaması için çeşitli üs bölgeleri kuruyor. Bu üs bölgelerinin gece gündüz keşif gözetleme ihtiyacını karşılamak içinde elektro optik görüntüleme sistemleri kullanılıyor. TSK envanterinde tripod üzeri kurulan üç temel milli sistem bulunuyor ve bu üçünün de hareket kapsamında kullanıldığını veya yakın vadede kullanılacağını değerlendiriyorum. Bu sistemlerin ilki ŞAHİNGÖZÜ-OD. Geniş bir menzil aralığında hedefin tespit, teşhis ve tanımlaması ile ilgili ihtiyaçları karşılayan ŞAHİNGÖZÜ OD, yüksek çözünürlüklü termal kamera, renkli gündüz görüş kamerası, göze zararsız lazer mesafe ölçer, GPS tabanlı konum bulucu ve sayısal manyetik pusuladan meydana geliyor. Sistemde bulunan termal kamera soğutmalı tipte olup 640×512 çözü-

nürlüğe sahip. Termal kamera, geniş modda 16,8×13,5 derece, orta modda 6×4,8 derece ve dar modda 2×1,6 derece görüş açısı sunuyor. Termal kamera sayesinde gece gündüz her türlü hava koşulunda görüntü alınabilmekte. Sistemde bulunan gündüz kamerası ise geniş modda 10×7,5 derece, orta modda 6×4,5 derece ve dar modda 2×1,5 derece görüş açısına sahip. Kamera, 12x elektronik büyütme yapabiliyor. ŞAHİNGÖZÜ OD'de operatörün işini kolaylaştırmak için otomatik görüntü optimizasyonu, görüntü dondurma, otomatik odaklama, uzaktan erişim ve kontrol özellikleri bulunuyor. ŞAHİNGÖZÜ OD'nin en temel özelliklerinden biri, konum belirleyip lazer mesafe ölçebilmesi. Sistem sahip olduğu yer konumlama alıcısı ile hem kendi konumunu tespit edebilmekte hem de herhangi bir tehdit algılandığında da lazer mesafe ölçme kabiliyetiyle tehdidin konum bilgisini yüksek bir doğruluk ve hassasiyetle belirleyebilmekte. Diğer elektro-optik sistem ASIR. ASELSAN'ın ilk özgün termal kamerası olan ASIR, ismini ASELSAN ve Infra-Red kelimelerinin ilk harflerinden alıyor. ASIR, uzun dalga (8-12 µm) boyunda çalışan, 288×4 ortak düzlemli dizin dedektöre sahip soğutmalı tipte bir termal kamera. Sistem, geniş modda 9×6,75; dar modda ise 3×2,25 derecelik görün açılarını sunuyor. Hedef koordinat belirleme sistemleriyle de entegre çalışabilen ASIR, böylece tehdit unsurlarının mesafelerinin ölçülmesi ve hedef koordinat bilgilerinin hesaplanmasına yardımcı oluyor. ASIR, otomatik görüntü optimizasyon, görüntüyü dondurma ve polarite değişimi gibi operatörün rahatça görüntüyü inceleyebileceği özelliklere de haiz. Son ve en yeni elektro optik sistem DRAGON-EYE. ASELSAN, DRAGON-EYE üzerine çalışmalarına 2015 yılında başladı. Geliştirme ve test sürecinin tamamlanması ile bera-

ber sistem, 2019'da seri üretime girdi. DRAGON-EYE, yüksek çözünürlüklü termal kamera, uzun menzilli gündüz görüş kamerası, lazer mesafe ölçer, lazer noktalayıcı, GPS, DMC (Sayısal Manyetik Pusula) ve F/4 optikten meydana geliyor. DRAGONEYE'nin 1X ve 2X lens seçenekleri bulunuyor. 1X lens, dar modda 1,8×1,44 derece, orta modda 6×4,8 derece ve geniş modda 35×28 derece görüş açıları sunarken 2X lens dar modda 0,9×0,7 derece, orta modda 3×2,4 derece ve geniş modda 17×14 derece görüş açılarını sunuyor. Sistemde bulunan 640X512 çözünürlüklü soğutmasız tipte termal kamera, DARAGON-EYE'nin gece gündüz görüntü alabilmesini sağlıyor. Termal kameranın soğuma süresi 7 dakikadan az. DRAGON-EYE'nin en önemli unsurlarından birisi lazer mesafe ölçücü. Hedef görüntüsünü elektronik olarak 12 kat büyütebilen lazer mesafe ölçücü, 2 Km uzaklıktaki hedefin konumunu 5 metre hata payı ile ölçebiliyor. Türk Silahlı Kuvvetleri, artık çoğu milli sistemler ile sağlanan üstün imkan ve kabiliyetleri ile yakın zamanda Türk milletini PKK terör örgütü belasından kurtaracak.

PENÇE - KİLİT Harekatı kapsamında kurulan üs bölgelerinin gece gündüz keşif gözetleme ihtiyacını karşılamak içinde elektro optik görüntüleme sistemleri kullanılıyor.

TSK envanterinde tripod üzeri kurulan üç temel milli sistem bulunuyor ve bu üçünün de hareket kapsamında kullanıldığını veya yakın vadede kullanılacağını değerlendiriyorum.

MKE YAVUZ

155 mm 52 cal.

Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.

MESKUN MAHAL HARBİ NASIL YAPILIR?

ŞEHİRDE SAVAŞLA YAŞAMAK

Süleyman ÖZMEN ★ Savunma Analisti

MAYIS 2022

34

M5 SAVUNMA VE STRATEJİ DERGİSİ

“

Günümüz savaşları her geçen gün başka bir operatif boyuta evrilmekte. Daha önceki yazılarımda savaşların geçirmiş olduğu tarihsel evrime ve değişimin zorunluluğu ilkelerine değinmiştik.

Bu bölümdeki yazımızda ise askerlerin şehirdeki savaşlarına yani literatürdeki adıyla 'Meskûn Mâhalterde Muharebe' konusuna bakacağız.

”

Soğuk savaşın bitmesi, teknolojik gelişmeler, küreselleşme ve 11 Eylül saldırıları ile ortaya çıkan tehdit türleri mücadele alanlarını, çatışma şekillerini ve güvenlik anlayışını değişime zorlamıştır. Geçen yüzyılda orduların stratejik anlamda konvansiyonel silahlarla gerçekleştirmiş oldukları klasik savaşlardaki çatışma alanı, günümüzde daha çok küçük silahlı birliklerin daha hareketli, daha taktiksel, daha hafif ama etkin silahların kullanıldığı meskun mahallerin daha fazla öne çıktığı savaşlara geçiş yaşanmasına ve bilinen anlamıyla muharebe sahasının çok seçenekli hale gelmesine yol açmıştır. Günümüzde orduların yerini sofistike paralı askerler veya teröristler almakta. Modern askeri çatışmalar her geçen gün daha kaotik çatışma ortamlarına evrilmekte. Bugün uzmanlar bu evrilmenin olası sakıncalarından ve etkilerinden bahsetmekteler. Geçen yüzyılda ve öncesinde belli kurallar dahilinde adeta bir spor müsabakası gibi yapılan savaşlar günümüzde kural tanımamazlığın sınırlarını zorlamakta. Bilgi savaşı ve kitlesel ikna siyasetleri toplumları yeniden şekillendirirken merakla nasıl bir geçiş olabileceği uzmanlar tarafından öngörölmeye çalışıyor. Yaşanan tüm bu gelişmeler ışığında konvansiyonel savaşların yerini düşük yoğunluklu çatışmalara bırakması ve buna bağlı olarak da meskun mahallerin çatışmalarda daha da ön plana çıkacağını söyleyebiliriz. Ayrıca gelişen teknoloji, şehirlerin büyüme oranları ve nüfus yapısındaki değişimler ile insanların değer algılarındaki dönüşümlerin, ilerleyen süreçte gerilim ve kriz bölgelerinde artışa sebep olacağı düşünülmektedir. Poyraz Gürson bir yazısında; “2025 yılında yani kısa bir süre sonra dünya nüfusunun yaklaşık olarak 5 milyarının şehirlerde yaşayacağı ve bu nüfusun %75’inin sahil şeritlerine 200 km. uzaklıktaki alanlar

içerisine yerleşeceği ve bu bölgelerde konuşlanacağı değerlendirilmektedir. Yine çok uzak olmayan 2030’lu yıllarda ise dünya genelinde en az 40 büyük anakent bölgesinin oluşacağı tahmin edilmektedir. İkinci Dünya Savaşında, Avrupa kıtasındaki askeri çatışmaların %40’ının meskûn mahallerde meydana geldiği ve ABD Deniz Kuvvetleri’nin dünya çapında gerçekleştirdiği 250 denizasıırı askeri müdahalenin %90’ı farklı şehirlerde gerçekleştiği tespit edilmiştir.” İfadesini kullanmıştı.

Yukarıda sıralamış olduğumuz tüm bu bilgiler eşliğinde özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra değişen ve gelişen güvenlik parametrelerinin yaşanan son olaylarda da görüldüğü üzere meskûn mahallerle çok daha fazla ilişkili olacağı düşünülebilir.

GÜNÜMÜZDE SİLAHLI ÇATIŞMA TÜRLERİ

Günümüzdeki silahlı çatışma türleri iki ana gruba ayrılmaktadır ki bunlar;

★ Uluslararası silahlı çatışmalar,

★ İç silahlı çatışmalardır.

Güncel olarak yaşanan çatışmaların çoğu ise iç silahlı çatışmalardır. Geçtiğimiz yüzyıl içerisinde savaşların niteliğinin, uluslararası yapıdan iç silahlı çatışmalar yapısına dönüşümü ile birlikte, silahlı çatışma hukuku kuralları da bu duruma uyum sağlayacak birtakım gelişmeler göstermiştir. 1949 Cenevre Sözleşmeleri (CS) ve 1977 Ek Protokolleri (EP) bu uyum sürecinin bir sonucu olarak ortaya konmuştur. Ancak çatışma türünün ayrımı her zaman kolay olmayacaktır. Uluslararası hukukun en tartışmalı konularından birisi olan iç silahlı çatışma ve onun uluslararasılaşması kapsamını oluşturmadaki zorluğa rağmen kavramsal olarak belirli bir olgunluğa ulaşmıştır. Devletlerin iç uyumsuzluklarının belirlenmesinden terörizme kadar pek çok

Tarih boyunca savaşlar insanlık tarihinin önemli bir parçası olmuştur. İnsanlık geçmişi barış dönemlerinden daha çok savaş dönemleriyle yüzleşmek zorunda kalmıştır. Her ne kadar savaşın kazananı yoktur, insanlık kaybeder sözü hümanizmada yer bulsa da rasyonel gerçekler en fazla öldürenin, en fazla terörize yapanın ve en fazla karşı tarafı yıldıranın savaşları kazandığını göstermekte.

farklı yönüyle ele alınması gereken iç karışıklıkların sınırlı bir yansıması olan iç silahlı çatışma, iç savaş teriminin de yerini almıştır. İnsancıl hukuka ilişkin pek çok uluslararası hukuk belgesinde, savaş ifadesi yerine silahlı çatışma terimi kullanılmaktadır. Bu durum, geleneksel anlamıyla savaş kelimesinin somut olayların açıklanması ve düzenlenmesindeki yetersizliğinden kaynaklanmış olup “silahlı çatışma” kavramı mevcut problemlerin ortadan kaldırılması bakımından da tercih edilir olmuştur. İç silahlı çatışma hukuksal anlamda belirli bir gelişim göstermiş, zaman içerisinde daha farklı düzenlemelerle farklı muhteviyatlar kazanmış, silahlı çatışmalar hukuku içerisinde belirli bir yer edinmiştir. Adından da anlaşılacağı üzere iç silahlı çatışmalar, genel olarak uluslararası nitelik taşımamaktadır. Bu çatışmalar aynı zamanda “uluslararası nitelikte olmayan silahlı çatışmalar” olarak da ifade edilmektedir. Bununla beraber uluslararası hukukun gelmiş olduğu noktada, devletler, bir silahlı çatışmanın uluslararası nitelikte olmamasına dayanarak o silahlı çatışmaya tamamen kayıtsız kalmamaktadırlar. Dolayısıyla karşımıza “uluslararasılaşan iç silahlı çatışma” kavramı çıkmaktadır. Savaş, geçmiş yüzyıllar

da, devletlerarası uyumsuzlukların çözümünde ne kadar olağan bir yol olarak görülmekteyse bugün bir devletin ülkesindeki iç silahlı çatışmalar da o kadar uluslararası hukukun konusu olarak görülmektedir. Bu sebeple uluslararası silahlı çatışma ve iç silahlı çatışma kavramlarının birbirinden farklarının tespitinin yanı sıra, her iki kavramın ne kadar iç içe olduğunun da ortaya konması önem arz etmektedir. Bu çatışmalar genelde ortak yönleri olmasına rağmen her ülkenin kendine has kültürel ve siyasi yapısı nedeniyle çoğunlukla öznel bir yapıya sahiptir. İç savaş her ne kadar bir ülkenin içindeki grupların silahlı çatışması olarak tanımlansa da ülke içindeki her silahlı çatışma iç savaş değildir. Günümüzde bir şehrin kuşatılması hem taarruz eden hem de savunan taraf açısından ciddi sorunlar taşımaktadır. Askeri doktrinde en son yol olarak tercih edilmesi gerektiği belirtilen kuşatma-

larda maksat savunan tarafın fiziksel ve psikolojik olarak yıpratılması ve temel insani ihtiyaçlardan yoksun bırakılmasıdır. Ancak bu durum, kuşatılan bölgedeki siviller için de ortaya çıkmakta ve belki de askeri birliklere nazaran daha fazla etkilemektedir. Siviller açısından olası sonuçlar değerlendirildiğinde ciddi insan hakları ve silahlı çatışma hukuku ihlalleri oluşması da yüksek ihtimaller arasındadır

MESKUN MAHALLERDE MUHAREBE

Klasik askeri doktrinde meskûn mahallerde muharebe kavramı ilk olarak 1979 tarihli bir ABD Sahra Talimnamesi'nde ortaya konmuş olup, şehirlerin karmaşık, müstahkem ve riskli yapıları nedeniyle kaçınılması gereken bir tür olarak belirtilmiştir. Her ne kadar küresel eğilim şehirleşme yönünde olsa da batılı ordular meskûn

mahal muharebelerini odak noktası yapma konusunda isteksiz davranmaktadırlar. Çünkü öğreti ve uygulamalar meskûn mahallere yapılacak bir müdahaleyi kesinlikle son çare olarak öne sürmektedir. Meskûn mahal muharebelerinin kendine has zorluklarının yanı sıra, uzun süreli harekâtın gerek mali yükü gerekse de teknolojik ve personel ihtiyaçları bu durumu daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. Şehirler, sokaklar, doğal ve yapay engeller ile sivillerin varlığı askeri hedeflerin tespitinde birçok engel teşkil etmektedir. Bununla birlikte, askeri birlikler meskûn mahallerde harekât icra ederken silahlı çatışma hukuku kurallarına açık alanlardakine oranla çok daha fazla dikkat ve özen göstermek durumundadırlar. Dahası, meşru bir harekâtın varlığından bahsedebilmek için, karşı taraf ihlaller gerçekleştirse dahi silahlı çatışma hukuku kurallarına mutlak bir uyum ga-

yesi ile hareket edilmelidir. Özellikle de askeri hedeflerin ve kullanılacak silah mühimmat sistemlerinin seçiminde sivillerin korunmasının birincil öncelik olduğu unutulmamalıdır. Bununla birlikte birçok yazar gelecekteki savaşların artık şehirlerde gerçekleşeceğini belirtmektedir. Gelişen savaş teknolojisi, nüfus yoğunlukları, yapılaşma ve iskân, askerî harekâtın gereklilikleri gibi konular değerlendirildiğinde askerî harekâtın odak noktası kaçınılmaz olarak şehirler üzerinde toplanmaktadır. Diğer taraftan, özellikle ülke içerisindeki silahlı unsurlar açısından ise meskûn mahaller oldukça yüksek bir asimetrik etki oluşturmaktadır. Düzenli orduların teknolojik ve silah gücüne sahip olmayan bu unsurlar, askerî harekât açısından hayati önemi haiz olan arazi üstünlüğünü elde tutabilmek için açık alanlar yerine meskûn mahallerin karmaşık yapısını tercih etmektedir. Esasında

bu tutum tamamen Gayri Nizami Harp (GNH) ilkeleriyle de uyumludur. Açık alanda gerçekleştirilen bir konvansiyonel harp klasik doktrinde tercih edilen harekât şeklidir ve başarılı bir sonuca ulaşabilmek için oldukça fazla kaynak, eğitim ve mükemmel bir organizasyon gerektirir. Ancak bu tarz bir harekâtın taşıdığı zorluklar, işin içine meskûn mahaller girdiğinde katlanarak artmaktadır. Yüksek binalar, alt yapı kanalları ve tüneller açık alanda olmayan bir üçüncü boyutu harekât sahasına dâhil etmişlerdir. Sahip olunan teknolojik üstünlüğün de meskûn mahaldeki bir düşmana karşı fayda sağlamadığı örneklerle sıklıkla rastlamak mümkündür. Çatışma sahasını binaların içine taşınması ile birlikte komuta kontrol yapısının özellikle de yüksek seviyeli komutanlar için oldukça zor bir hale dönüşmesi, icra edilen faaliyete ilişkin anlık takibin ve sağlıklı veri akışının kaybolması sonuçları

ile karşılaşilmektedir. Bunun canlı örneğini Diyarbakır Sur'da yaşadığımız tecrübelerde görmekteyiz. Tarihsel veriler, meskûn mahal operasyonlarının insan gücü yoğunluklu olarak gerçekleştirildiğini göstermiştir. Şehirlerin temizlenmesi ve elde tutulabilmesi için kullanılan piyade birlikleri sayılarının yüksek olması gereklidir. Klasik doktrinde taarruz eden taraf ve savunan taraf arasındaki 3'e 1 oranı meskûn mahallerde 9 ilâ 27'ye 1 gibi oranlara ulaşabilmektedir. Sırf bu oran bile olayın taktik anlamdaki zorluğunu ortaya çıkarmaktadır. Meskûn mahal muharebelerinde savunan taraf, belki de hayat boyu kazanılan bir tecrübe ile binaları, yolları, tünelleri ve diğer yapıları taarruz eden tarafa göre çok daha iyi seviyede biliyor olmanın avantajını taşımaktadır. Bu durum hem ateş üstünlüğünün sağlanması bakımından hem de hareket kabiliyetini artırması bakımından ciddi bir

kuvvet çarpanı olarak etki etmektedir. Ancak taarruz edenin tüm riskleri ve oluşabilecek tepkileri göze alarak ağır silahlarla topyekûn yok etme operasyonu savunan tarafın bu avantajını kırılabılır.

SAVAŞIN ŞEHİRLERE TAŞINMASININ BÜYÜK ZORLUĞU

Savaşın şehirlere taşınması ile belirli bir harekât sahasından bahsetmek gittikçe zorlaşmaktadır. Günümüzde, gelişen teknolojiye bağlı olarak artık tüm şehir bir savaş alanı olabilmektedir. Eski zamanların kuşatmaları yerine artık sokakların çatışma alanlarına dönüştürüldüğü meskûn mahal muharebeleri vardır. Mevziler yerini evlere, irtibat hendekleri yerini yer altı kanallarına, karşılıklı düşman hatları ise yerini üç boyutlu bir savaş alanına bırakmıştır. Bu durumun gerekçesi, Onorato'nun Glaeser ve Sapphiro'dan aktardığı şekilde şöyle özetlenebilir. "Savaşlar ve şehirlerin gelişiminin ilk ve büyük ihtimalle en önemli kesişimi, tarih boyunca şehirlerin savunanlara ev sahipliği ve koruma sağlamış olmasıdır. Şehirlerin surlarla sağladığı koruma ile saldırıların sürekliliğine olanak sağlaması ve geniş sayıları barındırabilmesi, açık alanda tek başına bulunmaktan çok daha avantajlıdır. Esasen, dışarıdan gelen saldırılara karşı şehirlerin ikamet edenlerine sağladığı koruma zaman içerisinde bu kadar çok şehrin ortaya çıkışının da nedenidir." Glaeser ve Sapphiro bu durumu "güvenli liman etkisi" olarak tanımlamıştır. Eski zamanlarda şehirlerin surlarının sağladığı koruma, gelişen teknoloji ile birlikte bir binaının duvarlarına kadar inmiştir. Ancak ister bir kalenin savunulması isterse de meskûn mahalde çatışan birliklerin harekâtı bakımından incelendiğinde, etrafı korunaklı bir alanın savunulma-

sı, açık alanda bir birliğin hareketine oranla çok daha fazla korunma fırsatı sağlayacaktır. Hal böyle olunca da taarruz eden taraf için kaçınılması gereken bir harekât sahası olan meskûn mahaller, savunan taraf için bir müstahkem mevzi konumuna gelmektedir. Şehirler bir harekât alanı olarak kabul edildiğinde binalar, köprüler, duvarlar ve buna benzer yapılar doğrudan engel statüsü kazanırlar. Bu durum askeri anlamda zayıf olan tarafa hem mevzi üstünlüğü hem de hareket serbestisi kazandırır. Ayrıca sokakların düzensiz yapısı, binaların giriş çıkışlarındaki farklılıklar, yer altı ulaşım yolları ve sistemleri ve dikey yapılaşma harekât sahasındaki bilinmeyenleri katlayarak artırmakta ve taarruz durumunda bulunan tarafa planlama ve icrada oldukça büyük zorluklar yaratmaktadır. Günümüzde meskûn mahallerde icra edilebilecek harekât türleri oldukça geniş bir yelpaze halini almıştır. Topyekûn askeri harekâttan insani yardıma, güvenli bölgeler oluşturmaktan tahliye koridorları teşkil etmeye kadar uzanan farklı harekât türleri her somut olayda bireysel bir inceleme ve değerlendirme ile harekâtın yürütülmesini gerektirmektedir. Harekâtın türüne ilave olarak, kullanılacak olan kuvvetin yapısı da münferit, çok uluslu, kurumlar arası nitelikte vb., icra edilecek harekâta ilişkin standartların belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Klasik askeri harekâtın temel unsurlarından biri olan ateş ve manevra taktiğine ilave olarak meskûn mahallerde bir de boyut kavramı işin içine girmektedir. Birliklerin sevk ve idaresi yüksek katlı yapılaşmaların getirdiği zorlukların yanı sıra, her şehrin kendine özgü yapısı ile daha da karmaşık bir hal almakta ve oldukça detaylı bir planlamayı zorunlu kılmaktadır. Ayrıca orduların da muhtelif imkân ve kabiliyetlere sahip sınıf ve türlerden birliklerden teşkil edilmesi gerek-

mektedir ki bu durum da personel ihtiyacı ve maliyet çarpanlarına ilave oluşturmaktadır. Bu durum ABD'li General Charles Krulak tarafından "askeri güçlerin, klasik bir savaş alanındaki bütün taktiksel zorluklarla, sadece üç bloklu bir alan içerisinde karşılaşılabileceği" şeklinde ifade edilmiştir. Klasik harp doktrininin yüksek tempo icrasına karşın meskûn mahallerde harekât baskın, hedef tespiti ve koordinasyon prensiplerinin bir karışımı şeklinde icra edilmektedir. Bu nedenle yoğun ateş gününe nazaran, yakın mesafe muharebeleri ön plana çıkmakta ve kullanılacak birliklerin teşkilinde birincil öncelik haline gelmektedir. Burada öne çıkan diğer önemli konu ise liderliktir. Küçük birlik komutanlığı ve özellikle de Tim Komutanlığı meskûn mahallerde muharebede ayrı bir değer taşımaktadır.

GROZNI'DE YAŞANILANLAR ÖNEMLİ BİR ÖRNEKTİR

Meskûn mahalde muharebenin tüm zorluklarına rağmen Grozni'deki harekâta Ruslar zayıf istihbarat, yetersiz hazırlık ve gereksiz bir özgüvenle gerçekleştirdikleri saldırılarda, masraf olmaması için casus uydularını dahi kapatma cihetine gitmişlerdir. Diğer taraftan Çeçenler de Stalingrad benzeri bir savunmayla, binaları müstahkem mevzilere dönüştürmüşler, keskin nişancı mevzileri ve yol kapamaları ile takviye etmişlerdir. Birlik teşkillerini de sayıca az ancak hareket kabiliyeti yüksek olacak şekilde oluşturmuşlar, anti-tank silah ve mühimmatı taşıyan bir kişi ile onun korumasındaki iki piyade tüfeği nişancısından müteşekkil üç kişilik timlerle hareket etmişlerdir. Ayrıca Çeçen kuvvetleri meskûn mahalleri, Rus tank ve piyade birliklerini kanallara kanalize etmek için kullanmışlar ve daha sonra onları çevreleyerek imha etmişlerdir.

MONZA®

Maceranın peşinden git!

monzarifle.com

 Istanbul Silah®

Grozni'de kullanılan Rus tanklarının yaklaşık %70'i bu taktiklerle muharebe dışı bırakılmıştır. Psikolojik operasyonlar Grozni'deki her iki tarafça da yoğun şekilde kullanılmıştır. Rusların, Çeçenleri silahlarını bırakmaya ikna etmek için megafonlarla ses yayını yapmaları ve broşürler dağıtmaları gibi taktik hareketlerden; Rusların Grozni'deki harekâtı bir barışı koruma misyonu olarak tanımlamaya çalışması gibi stratejik seviyeye kadar çeşitli girişimler gerçekleşmiştir. Çeçen tarafı ise sivil halk arasında destek sağlayabilmek için Rusların kimyasal silah kullandığı, karşı tarafta bir çekince oluşturmak için ise Çeçenistan'ın elinde nükleer silahlar bulunduğu şeklinde söylentiler yaymışlardır.

Meskûn mahallerde en önemli askeri sorun binaların emniyete alınmasıdır. Bir İsraili generalin ifadesiyle "Her bir oda yeni bir savaş alanıdır." Çünkü binanın içine girildiği andan itibaren ne ile karşılaşılacağı bilinmemektedir. Kesinlikle gerekli olmadığı müddetçe bu görünmez savaş alanlarından uzak durulmalıdır. "İhtimal dâhilindeyse şehirlere girilmemelidir. Eğer girildiyse, düşmanın olduğu bölgelerden uzak durulmalıdır. Eğer bu da zorunlu ise binalara girmekten kaçınılmalıdır."

HALEP'İN TAMAMEN YIKILMASI YENİ DÖNEMİN SEMBOLÜDÜR

Son yıllardaki en şiddetli çatışmalar meskûn mahallerde gerçekleşmiştir. Suriye'nin Halep şehrinde taraflar, sivil nüfusun varlığına rağmen çatışmaları sürdürmüşler ve neticesinde şehir neredeyse tamamen yıkıma uğramıştır. Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC) Başkanı Peter Maurer'e göre Halep "modern çağlarda görülen en yıkıcı meskûn mahal muharebelerinden birine tanıklık etmektedir." Irak'ın Musul şehri, hükümet güçleri tarafından DAESH'le mücadele sürecinde bom-

balanmış, benzer şekilde Ukrayna'nın Donetsk şehri de ayrılıkçı gruplarla hükümet güçlerinin ağır silahlı mücadelesine tanıklık etmiştir. Benzer şekilde Yemen'de de 2011 yılında meydana gelen çatışmalar bir karma bir nitelik izlemiştir. Sana şehrinde, Salih'e bağlı kalan silahlı kuvvetler ile El-Ahmer ailesini destekleyen silahlı gruplar arasında meydana gelen çatışmalarda birçok bina zarar görmüş ve sivillerin birçoğu bölgeyi tahliye etmek zorunda kalmıştır. Sana şehrinde başlayan karışıklık diğer şehirlere de sıçramış ve Yemen Hava Kuvvetleri ile Deniz Kuvvetleri de çatışmalara dâhil olmuştur. Kızılhaç'ın 2011 raporunda Yemen'in belirli bölgelerinde silahlı çatışmaların varlığı kabul edilmişken, 2012 raporunda birçok silahlı çatışmanın varlığı ve şiddet eylemlerinin arttığı ortaya konmuştur. Dünya Bankası'nın 2011 yılı Dünya Gelişim Raporu'na göre, 2000'li yıllarda meydana gelen silahlı çatışmaların %90'ı, daha önceki 30 yıllık süre içerisinde başka bir silahlı çatışmaya maruz kalan ülkelere meydana gelmiştir. Bu nedenle çatışma önleme mekanizmaları da bu ülkelere yoğunlaşmaktadır. Meskûn mahallerde yaşanan silahlı çatışmaların özellikle Halep, Felluce, Sirte, Maidiguri ve Musul gibi yoğun nüfuslu şehirlerde meydana gelen çatışmalarla, yaklaşık 50 milyon insanı etkilediği değerlendirilmektedir. Bu durumla bağlantılı bir diğer sorun ise insanların yaşadıkları yerleri terk ederek daha güvenilir olan bölgelere göç etmesidir. Hem sığınmacılar hem de ülke içerisinde yer değiştiren kişiler açısından konu incelendiğinde oldukça yüksek sayılarla karşılaşılmaktadır. Özellikle çatışma bölgelerinden kaçan nüfusun kitlesel göç hareketleri hem ülke sınırları içinde hem de komşu ülkeler ve diğer ülkeler açısından büyük krizlere neden olmaktadır.

SONUÇ: GELECEĞİN SAVAŞI ARTARAK "ŞEHİRLEŞECEK..."

Önümüzdeki süreçte küresel gelişim, stratejik gücün belli merkezlerde toplanması yerine devlet dışı aktörlere fayda sağlayarak, asimetrik yöntemler kullanabilen düşük yoğunluklu vekalet savaşlarını ve melez tehditleri ortaya çıkarmaya devam edecektir. Melez tehditlerin yaşam alanı olan meskûn mahallerde çok yönlü değişken tehdide karşı ancak çok yönlü, kapsamlı ve zamana yayılacak bir strateji ile mücadele edilebilir. Şehirlerdeki çatışmalar sivillerin bulunduğu ortamda gerçekleşmeye ve tehdidin seviyesine göre muharebe ortamının şartları günlük hayatın içerisinde görülmeye başladığında özgürlük-güvenlik eksenindeki dengeler basmakalıp uygulamalara izin vermemektedir. Bu sebepten hazırlık ve planlamalar açısından doktrinel esasların revize edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bağlamda farklı teknolojilere sahip unsurların koordine olarak bir arada çalışabilir hâle getirilmesi üzerine çalışmalar yapılmalıdır. Teknolojik eğilimler, güçsüz kalan ve çoğu zaman vekalet savaşı yürüten unsurun demografik eğilimleri çıkarı için kullanacağını ve gelecekteki askeri harekâtların şehir boyutunun artarak devam edeceğini göstermektedir. Bu tür harekâtlar stratejik seviyeden itibaren planlama aşamasında çok farklı hususların değerlendirilmesini gerektireceği gibi en alt seviyede liderlik vasıflarını ortaya çıkararak, eski dönemin şövalyelerini modern dünyanın harekât ortamına getirecek ve mücadelenin özü "Tim Komutanlarının Mücadelesi" olarak anılacaktır. Meskûn mahaller özelinde, klasik harp taktiklerine alternatifler de geliştirilmiştir. Örneğin ABD Ordusu tarafından oluşturulan "Sivillerin Korunması" doktrininde, "temas durumunda, görmeden atış ve hava saldırıları yerine ateş ve hareket tekniği-

İnsanlık tarihi boyunca özellikle askerler tarafından yerleşim yerlerinin dışında gerçekleşmesi arzu edilen savaşlar bir şekilde gelip yerleşim yerlerinde de sivil, yaşlı, kadın, çocuk ayırımı yapmadan dehşetini saçmaya devam etmektedir.

nin kullanılması ile atış yetkisi için daha üst komutanlığın görevlendirilmesi" tavsiye edilmektedir. Ayrıca silahlı çatışma hukuku kurallarına uygun olarak saldırıdan muaf tutulması gereken yapı ve varlıkların net bir şekilde tespit edilmesi ve birliklere tam ve doğru olarak aktarılması gerekmektedir. Bu tespitler özellikle hastaneler, okullar ve tarihi/kültürel varlıklar bakımından özel önemi haizdir. Bölgedeki uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının da desteği ile bu tespitlerin daha sağlıklı hale getirilmesi sağlanabilir. Harekâtın her aşamasında bu tespitlere uygun hareket edilip edilmediğinin de sorumlu komutanlıklarca kontrolü sağlanmalıdır. Tüm bu koşullar doğrultusunda, uluslararası örf ve adet hukukunun vazgeçilmez bir parçası olan silahlı çatışmalar hukuku, meskûn mahal muharebelerinde daha da özel bir uygulama, takip ve kontrolü gerektirmektedir. Meskûn mahallerde muharebe konusu gelecekteki savaşlarda daha da popüler hale gelecektir. Bu durum şehirlerde yaşayan sivillerin çok daha fazla tehdit altında kalacağı anlamı taşımaktadır. "İstiyorsan sulh-u salah hazır ol cenge" şeklinde güzel bir sözümüz var. Mademki bu şehir savaşı gelecekte kaçınılmaz olacak o halde ciddi bir şekilde bu konuyla ilgili yeni ve milli stratejiler belirlemeli ve içine bölgesel sivil savunma tedbirlerini de katarak muhtemel senaryolara karşı hazırlık provaları ve eğitimleri yapılması gerekir.

Savun- duğumuz bir **VATAN** var

Türkiye'nin ASELSAN'ı

Türkiye'nin ASELSAN'ı olarak, ülkemizi havada, karada, denizde savunuyoruz!

www.aselsan.com

aselsan

GÜVENLİK GÜÇLERİNİN

"SARSILMAZ"

SİLAHI

SAR 56

Dünyanın en aktif güvenlik güçlerinden biri olan Türk Güvenlik Güçleri, ihtiyaç duyduğu çeşitli özelliklerdeki silahları tedarik etmede bazı zorluklarla karşılaşılıyor. Söz konusu zorluklar, büyük çaplı sistemlerden güvenlik güçlerinin kullanacağı küçük tabancalara kadar uzanan geniş bir yelpazede karşımıza çıkıyor. Bu durumu aşmanın en doğru yolu yerli ve milli ürünler geliştirebilmek. Hem Türk Güvenlik Güçlerinin hem de dost ve müttefik ülkelerin ihtiyaçlarını karşılamak için milli sermaye ile çalışan kurumların başında da Sarsılmaz geliyor. Sarsılmaz Silah Sanayi AŞ, tamamı Türk mühendisler tarafından geliştirilen, yerli ve milli imkanlarla üretilmiş 330'dan fazla ürün çeşidiyle hem Türk Güvenlik Güçlerinin ihtiyaçlarına cevap veriyor hem de 80'den fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Başta Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet güçleri olmak üzere 23 ülkenin kolluk kuvvetleri tarafından kullanılan Sarsılmaz silahları, devlet onaylı Ar-Ge merkezine sahip olan Düzce'deki 100.000 m2 tesislerde tasarlanıp geliştiriliyor. Sarsılmaz bu dev tesiste saha personelinden gelen talep ve geri dönüşler ile Ar-Ge çalışmalarına kesintisiz olarak devam ediyor.

GÜÇLÜ DENEYİMLERİN SENTEZİ: SAR 56

Özgün olarak geliştirdiği SAR 223 piyade tüfeğini Emniyet Genel Müdürlüğü'nün envanterine kazandıran ve MPT-76 piyade tüfeklerinin seri üretimini üstlenen az sayıdaki firmadan biri olan Sarsılmaz, bu alanda elde ettiği tüm birikimi bir potada eritti. Bu birikimin, sahadaki personelden alınan geri besleme ile harmanlanması ile de kullanıcı dostu ve ergonomik SAR 56 ortaya çıktı. SAR 56, kısa vuruşlu gaz piston tahrik sistemi ve 5.56x45 milimetre kalibresiyle yüksek

performans sunarken, beş konumlu ve yanak destekli dipçığıyle de kolay kullanım olanağı sağlıyor. SAR 56'nın bu ergonomik yapısı, uzun ve sökülebilir el kundağının yanı sıra açılı el tutamağıyla zenginleşiyor.

SERİ VE DOĞRU ATIŞ İMKANI

Sarsılmaz'ın SAR 56'da kullandığı gaz tüpü çok ince ve hafif yapılı olduğundan namlunun doğal rezonansını etkilenmiyor ve bu sayede de daha isabetli atışlar yapılabilir. Yine tüfek hareket eden mekanik aksamın namluyla aynı hizada oluşu nedeniyle tüfeğin tepme ve şahlanması oldukça az. Bu sayede de hızlı ve doğru atış yapabilme imkanı daha da artıyor. Üzerinde pikatini ray bulunan tüfeğe, pek çok farklı optik sistem takılabilir. Kurulu değilken de emniyete alınabilen SAR 56 güvenliği ön plana alırken, çift taraflı mandal grubuyla da taktik kullanıma uyumlu bir yapı barındırıyor. Polimer toz kapağı, ergonomik kayış bağlantı halkası, adet göstergeli şarjörü SAR 56'nın diğer önemli özellikleri arasında.

SAR 56'nın ergonomik özelliklerinden öne çıkanları, şu şekilde sıralanıyor:

SARSILMAZ,
piyade tüfekleri
konusunda elde ettiği
tüm birikimi tek bir potada
eriterek SAR 56'yı
ortaya çıkardı .

- ★ 5 konumlu, yanak destekli dipçik
- ★ Uzun ve sökülebilir tip el kundağı
- ★ Ergonomik ve destekli tip el kabzası
- ★ Kurulu değilken de emniyete alınabilir tetik grubu
- ★ Taktik kullanımına uygun, çift taraflı mandal grubu
- ★ Polimer toz kapağı
- ★ Ergonomik kayış bağlantı halkası
- ★ Göstergeli şarjör

SAR 56'nın bir diğer önemli özelliği de silahın, farklı uzunluktaki namlu boyu seçeneklerine sahip olması. 7,5 inç, 11 inç ve 14,5 inç olmak üzere 3 farklı namlu boyu seçeneği ile gelen SAR 56, bu sayede, yakın mesafeden uzak menzile kadar farklı koşullarda gerçekleştirilecek tüm görevlere uygun bir çözüm olarak öne çıkıyor. Tüfek, kullanıcı talebine uygun olarak istenilen renklerde kullanıma hazır hale getirilebiliyor. SAR 56 halihazırda Özel

SAR 56 TEKNİK ÖZELLİKLERİ

	SAR56 7.5"	SAR56 11"	SAR56 14.5"
KALİBRE	5,56 x 45 mm		
TOPLAM UZUNLUK (dipçik açık)	670 mm / 26.3"	810 mm / 31.8"	890 mm / 35.0"
TOPLAM UZUNLUK (dipçik kapalı)	615 mm / 24.2"	750 mm / 29.5"	815 mm / 32.0"
NAMLU UZUNLUĞU	190 mm / 7.5"	280 mm / 11.0"	369 mm / 15.5"
ETKİLİ MENZİL	3600 m		
TETİK AĞIRLIĞI	20 - 30 N	25 - 40 N	20 - 30 N
ATIM SAYISI	750 - 950 Atım / Dakika		
ÇALIŞMA SİSTEMİ	Gaz piston sistemi		
ATEŞLEME MODU	Emniyet, Tek atış, Seri atış		
KAPASİTE	Şarjör, 30	Şarjör, 30	Şarjör, 20
AĞIRLIK (Boş şarjörlü)	3000 gr / 105.8 oz	3310 gr / 116.7 oz	3490 gr / 123.1 oz

MAYIS 2022

46

M5 SAVUNIMA VE STRATEJİ DERGİSİ

Kuvvetler Komutanlığı ile komando birlikleri tarafından başarıyla kullanılıyor. Yakın zaman içerisinde de Türk Deniz Kuvvetleri'ne ve Jandarma Genel Komutanlığı'na SAR 56 teslimatları başlayacak. Seri üretimini devam eden ve halihazırda sahada aktif olarak başarıyla kullanılan SAR 56 ile ilgili Sarsılmaz Yönetim Kurulu Başkanı Latif Aral ALİŞ şu açıklamaları kaydetti: "Türkiye'nin silah üreticisi olarak, şu ana kadar pek çok zorlu görevin üstesinden geldik. Bunlardan biri de Türkiye'nin ilk yerli piyade tüfeğinin geliştirilmesiydi. Biz de bu kapsamda; TÜBİTAK, Kocaeli Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi iş birliğiyle 5,56×45 mm çapındaki SAR 233 piyade tüfeğimizi geliştirdik. Daha sonra kendi öz kaynaklarımızla bu silahın gaz pistonlu versiyonu olan SAR 223P'yi tasarlayarak pazara sunduk. Ülkemizin 7,62×51 mm çapındaki milli piyade tüfeği olan MPT-76'nın seri üretiminde rol aldık. MPT-76'nın, Sarsılmaz mühendis ve teknisyenleri tarafından tamamen milli kaynaklar kullanılarak Sarsılmaz bilgi birikimi eklenerek geliştirilen MPT-76 SH versiyonuyla projeyi daha da ileri taşıdık. Performans kriterlerine sadık kalarak 470 gram kadar hafiflettiğimiz MPT-76 SH, modüler raylı el kundağı sayesinde de her türlü aksesuarla geliştirilebilme özelliği taşıyor. MPT-76 SH'nin kalifikasyon testlerini tamamladık ve teslimatlarına başlıyoruz. Yine yerli ve milli olarak, güvenlik güçlerimizin ihtiyaçları için 7,62×39 mm'lik SAR 308'i geliştirdik. Bu modellerimizin her birini, hem yerli hem de yabancı son kullanıcılar, çok sayıda teslim ettik. Yeni teslimatlar yapmaya da devam ediyoruz. Piyade tüfekleri alanındaki tüm bu birikimin yanına, sahadaki son kullanıcılarımızdan gelen geri beslemeleri ekledik ve tamamen özgün bir tasarıma sahip olan SAR 56'yı ortaya koy-

Sarsılmaz Yönetim Kurulu Başkanı Latif Aral ALİŞ

duk. Bu sayede, kullanıcıların uzun görevler sırasında taşıdığı bir yükten ziyade, yüksek ergonomisiyle onların adeta bir uzvu haline gelen etkili bir silah ortaya çıkardık. Bundan sonra da ülkemizin ihtiyaçlarını karşılamak için bize verilen her türlü görevi, zorluğuna bakmaksızın üstlenmeye hazırız."

KESİNTİSİZ ATEŞ GÜCÜ: SAR 762 MT VE SAR 127 MT

SAR 56 ve MPT-76 gibi piyade tüfeklerini güvenlik güçlerinin kullanımına sunan SARSILMAZ, SAR 762 MT'nin geliştirme çalışmalarına Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) ile 2018 yılında imzaladığı PMT 7,62×51 projesi kapsamında başladı. Projeye başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere güvenlik güçlerinin ihtiyaçlarının milli olarak karşılanması amaçlandı. Geliştirme ve test süreçlerini başarıyla tamamlayan SARSILMAZ, SAR 762 MT'nin seri üretimine geçerek teslimatlara başla-

dı. SAR 762 MT, çok amaçlı kullanıma olanak sağlayacak şekilde geliştirildi. Bu kapsamda; SAR 762 MT-A, uzaktan komutalı silah sistemlerinde (UKSS) kullanılabilir. Piyadenin kullanımı için geliştirilen SAR 762 MT-B modeli ise hem çatal ayak ile hem de üç ayaklı sehpa üzerinden ateşlenebiliyor. SAR 762 MT-C'nin Altay ana muharebe tankında eş eksenli (co-axial) makinelі tüfek olarak kullanılması hedefleniyor. SAR 762 MT-B ile benzer özelliklere sahip olan SAR 762 MT-D'nin de dakikadaki atım hızı 3 konumlu gaz valfi sayesinde değiştirilebiliyor. Hızlı namlu değiştirilebilme (QCB) özelliğiyle daha fazla atış yapma olanağı sunan SAR 762 MT'nin tüm modellerinin en az 50 bin atım gövde ve 25 bin atım namlu ömrü bulunuyor. QCB özelliği, uzun süreli muharebelerden kesintisiz atış desteği için oldukça önem arz ediyor. Bu özellik, uzun süren çatışma durumlarında ısınan namlunun saha ortamında personel tarafından değişti-

minin yapılabilmesine olanak vererek kesintisiz ateş desteğinin verilebilmesini sağlıyor. -52 ve +72°C aralığındaki sıcaklıklarda çalışabilen SAR 762 MT'nin bölge hedefleri için etkili menzili 1200 metreye ulaşıyor. SAR 762 MT'nin azami menzili ise 3.725 metre. SARSILMAZ, şerit (mayonla) beslenen SAR 762 MT'nin entegre edileceği platformlar ve piyade tarafından rahat kullanımı için şerit beslemesinin hem sağdan hem de soldan yapılabilmesini sağladı. Dakikada 550 ile 950 arasında değişen mermi atış hızına sahip SAR 762 MT, tek tek veya tam otomatik olarak atış yapabiliyor.

YERLİ UÇAKSAVAR GÜCÜ: SAR 127 MT

1800'lü yılların sonlarında keşif ve haberleşme görevlerini yerine getiren balonların akabinde de 1912'deki Trablusgarp Savaşı'nda uçakların muharebe sahasına katılmasıyla beraber

uçaksavar silahları da ortaya çıkmaya başladı. O tarihten günümüze kadar da bu silahlar hem hava hem kara hem de deniz hedeflerine karşı kesintisiz olarak kullanılmaya devam ediyor. SARSILMAZ'da uçaksavar silahı olarak 12,7x99mm çapındaki SAR 127 MT ağır makineli tüfeği üretti. SARSILMAZ'ın milli mühendislik gücüyle geliştirilen ve muharebe ortamında ihtiyaç duyulan güçlü ateş desteğini sağlamak amacıyla üretilen ağır makineli tüfek SAR 127 MT hem tam otomatik olarak çalışabilme hem de tek tek atış yapabilme özelliğine sahip. SAR 127 MT, SAR 762 MT gibi sağdan ya da soldan yapılabilen mayonlu mühimmat beslemesi sayesinde, entegre edildiği uzaktan kumandalı sistemlerin ya da yerleştirildiği mevzinin yapısına kolaylıkla uyum sağlayabiliyor. Gerekli ara yüz bağlantıları yapılarak kara, deniz ve hava araçlarına da monte edilebilen ve yaklaşık 38 kilogram ağırlığında olan SAR 127 MT'nin böl-

ge hedefleri için etkili menzili 1.830 metreye ulaşabilirken, azami menzili 6.764 metreye kadar çıkıyor. Dakikada 600 mermi atabilen SAR 127 MT'de SAR 762 MT gibi hızlı namlu değiştirilebilme (QCB) özelliğine sahip.

HÜRKUŞ-C İÇİN ÖZEL MODEL: SAR 127 MT AIR

SAR 127 MT'Yİ Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) projesi kapsamında geliştiren SARSILMAZ, bu kapsamda tasarım ve üretim sürecinde elde ettiği kazanımları, silahın HÜRKUŞ-C Yakın Hava Destek Uçağına takılacak yeni modelinde değerlendirecek. SAR 127 MT AIR adı verilen yeni model, SARSILMAZ tarafından üretilecek ve iştiraki TR Mekatronik tarafından hava araçları için geliştirilecek uzaktan kumandalı silah podu içerisinde HÜRKUŞ-C'ye entegre edilecek.

SAR 127 MT AIR
HÜRKUŞ-C Yakın Hava Destek
Uçağına takılmak üzere
SARSILMAZ tarafından geliştiriliyor.

gürbağ

SAVUNMA | TEKNOLOJİ

www.gurbagsavunma.com

[f](#) [@](#) [in](#) [t](#) /gurbagsavunma

OTOKAR: "ÜLKEMİZİN ÖNCÜ İŞLERİNE İMZA ATIYORUZ"

OTOKAR
ASKERİ ARAÇLAR
MÜHENDİSLİK
GRUP DİREKTÖRÜ
AKİF AKFERT

Koç Topluluğu şirketlerinden Otokar, yerli-milli savunma sanayiinin son 60 yılına tanıklık eden tarihiyle, ülkenin önde gelen sanayii kuruluşlarından biri olarak adlandırılıyor. Bugüne kadar geliştirdiği sistemler, ürettiği araçlar ile Türk sanayii açısından öncü bir kimlik taşıyor. Otokar'ın günümüzdeki çalışmalarını Askeri Araçlar Mühendislik Grup Direktörü Akif AKFERT ile konuştuk.

Savunma sanayiine yönelik yaptığınız üretim çalışmalarını, ürün gruplarınız, markanız, tesisleriniz ve üretim kapasiteniz hakkında bilgi verir misiniz?

Koç Topluluğu şirketlerinden Otokar olarak Sakarya Arifiye'deki 552 bin metrekare üretim alanımızda, 2000'in üzerinde çalışanımız ve fikri mülkiyet hakları Otokar'a ait ürünlerle faaliyet gösteriyoruz. 1963'ten bu yana kendi teknoloji, tasarım ve uygulamalarımız ile kullanıcılarımızın ihtiyaçlarına uygun özel çözümler geliştiriyoruz. Türkiye'nin yabancı ortağı olmayan askeri araç üreticisi olarak kara sistemleri alanında kullanıcı beklenti ve isteklerine uygun olarak tasarladığımız taktik tekerlekli zırhlı araçlar; paletli

AKREP-II 4x4 Yeni Nesil Zırhlı Araç.

zırhlı araçlar ve kule sistemlerini üretiyoruz. Bunun yanı sıra otobüs ve hafif kamyon alanlarında ticari araç tasarımı ve üretimi yapıyoruz. Türkiye'deki faaliyetlerimize ek olarak 60'tan fazla ülkeye askeri ve ticari ürün ihracatı yapıyoruz; Fransa, Romanya, Kazakistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki iştirak şirketlerimizle bu bölgelerdeki faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Savunma sanayii alanında Türkiye'nin öncü ve en deneyimli milli şirketi konumundayız. Askeri araçlarımız 35'ten fazla ülkede 55'i aşkın farklı kullanıcı envanterinde aktif olarak görev yapıyor. Uzun yıllardan beri NATO ve Birleşmiş Milletler'in tedarikçisi konumundayız. Türkiye'de ve dünyada farklı iklim ve coğrafyalarda elde ettiğimiz deneyimleri, araç geliştirme çalışmalarımıza yansıtıyoruz. Günümüz ve gelecek tehditlerine karşı en iyi ürün ve hizmetleri sunmak için çalışıyoruz. Ülkemizin savunma sanayiindeki yükselişinde, yerleşme ve millileşme çalışmalarında öncü olan şirketimizin 4x4 zırhlı araçları ürün gamında AKREP II, COBRA, COBRA II, COBRA II - MRAP, URAL ve ISV yer alıyor. Çok te-

kerlekli zırhlı araç ailemizde küresel çapta başarısını kanıtlayan ARMA 6x6, ARMA 8x8 ve paletli zırhlı araçlar alanında TULPAR ve TULPAR-S ürünlerimiz bulunuyor. Ürettiğimiz araçlar kullanım amacı, personel kapasitesi ve koruma seviyelerine göre farklılıklar gösteriyor. 1990'lardan bu yana da kule sistemleri tasarlıyor ve üretiyoruz.

Firma olarak Ar-Ge ve inovasyona yönelik yaptığınız çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz? Toplam Ar-Ge harcamanızdan bahsedebilir misiniz?

Otokar'ın varoluş amacında kullanıcı ihtiyaç ve beklentilerine uygun ürünler tasarlamak ve geliştirmek en önemli konulardan biri. Bu sebeple Ar-Ge, Otokar içinde en çok kaynak ayrılan ve yatırım yapılan alanların başında geliyor. Her yıl ciromuzun ortalama yüzde 8'i kadar Ar-Ge harcaması gerçekleştiriyoruz. Ar-Ge merkezimiz bünyesindeki 500 ekip arkadaşımız ile beklenti ve ihtiyaçları analiz ediyor, kullanıcılarımızın gelecekte ihtiyaç

“Ülkemizin savunma sanayiindeki yükselişinde, yerleşme ve millileşme çalışmalarında öncü olan şirketimizin 4x4 zırhlı araçları ürün gamında AKREP II, COBRA, COBRA II, COBRA II - MRAP, URAL ve ISV yer alıyor. Çok tekerlekli zırhlı araç ailemizde küresel çapta başarısını kanıtlayan ARMA 6x6, ARMA 8x8 ve paletli zırhlı araçlar alanında TULPAR ve TULPAR-S ürünlerimiz bulunuyor.”

duyabileceği konuların, uygulamaların geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapıyor, Ar-Ge çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bu alanda sahip olduğumuz CAD programları, prototip atölyeleri ve yazılımlar, bilgisayar destekli analiz ve simülasyon yazılımlar, sanal gerçeklik odamız, test amaçlı düzenekler ve yazılımlar bize yenilikler denemek için eşsiz fırsatlar sunuyor. Avrupa'nın sayılı merkezleri arasında yer alan test merkezlerimiz geliştirdiğimiz araçların daha yüksek teknolojiyle daha hızlı test edilmesini sağlıyor,

esneklik ve pazara hızlı araç sunabilme kabiliyetimizi artırıyor.

2022'ye dair Ar-Ge ve yenilenmeye yönelik planlarınızı anlatır mısınız? Markanız yerlileştirme politikaları kapsamında ülkemize ne gibi ilkleri kazandırdı, kazandırma-yı planlıyor?

Sahip olduğumuz Ar-Ge kabiliyetlerimiz, deneyimimiz sayesinde uzun yıllardır ülkemizin öncü işlerine ve ilklerine imza atıyoruz. Türkiye'nin ilk

askeri zırhlı aracını, ilk özgün 8x8 zırhlı aracını tasarlayan ve üreten, ilk ana muharebe tankını tasarlayan ve prototiplerini üreten şirketiz. Son olarak Türkiye'nin ilk elektrikli zırhlı aracını tasarladık. Bu konsepti ortaya koymak, askeri araç tasarım ve geliştirme alanındaki iddiamız ve kabiliyetimizi ispatlıyor. Halihazırda hem ticari hem askeri araçlar alanında alternatif yakıtlı araçlar, akıllı araçlar, otonom araçlar gibi teknolojiler üzerine çalışmalar yürütüyor, uluslararası düzeyde iş birliklerine imza atıyoruz.

Otokar'ın varoluş amacında kullanıcı ihtiyaç ve beklentilerine uygun ürünler tasarlamak ve geliştirmek en önemli konulardan biri. Bu sebeple Ar-Ge, Otokar içinde en çok kaynak ayrılan ve yatırım yapılan alanların başında geliyor. Her yıl ciromuzun ortalama yüzde 8'i kadar Ar-Ge harcaması gerçekleştiriyoruz.

Geçtiğimiz aylarda insansız ve uzaktan komutalı kara sistemlerinin geliştirilmesi konusunda Avrupa'nın önde gelen Milrem Robotics şirketiyle bir iş birliği anlaşması imzaladık. Askeri araçların insansız ve robotik operasyonları için otonom geliştirme ve uygulamalarına yönelik bilgi birikimimizi ve kaynaklarımızı birleştirmeyi hedefliyoruz. Bu sayede akıllı fonksiyonlar, şifreleme ve güvenlik özelliklerinin yanı sıra çevresel farkındalık ve hibrit uygulamaların da ortaya çıkması sağlanacak. Sahada kanıtlanmış bilgi birikimimiz ve zırhlı araçlardaki Ar-Ge, mühendislik ve test kabiliyetlerimizle, insansız ve uzaktan komutalı kara sistemleri alanında önemli gelişmelere imza atacağımıza inanıyorum. Bu iş birliği ile Otokar'ın insansız kara araçları segmentini oluşturma yolunda bir adım daha ileri gideceğiz.

Test merkezinizden kısaca bahseder misiniz? Bu merkezin sizin ve Türkiye açısından önemi hakkında bilgi verir misiniz?

Otokar Ar-Ge Merkezi bünyesinde birçok test merkezimiz hizmet veriyor. Bu merkezlerde test aşamalarında, modern ve teknolojik altyapılar eşliğinde gerçek hayatı benzeştiren metotlar kullanıyor ve bu sayede ürün geliştirme ve devreye alma süreçlerinde zaman ve maliyet avantajı sağlıyoruz. Bu testlerin Türkiye açısından en büyük önemi ise otomotiv ve savunma sanayiinde bu kabiliyetlerin ülkemize kazandırılmasıdır. Bu imkanlarımızı sadece Otokar araçları için değil gerek sektörümüzde gerekse sektör dışında bu alanda testlere ihtiyaç duyan tüm üreticilere açıyoruz. Bazı test merkezlerimiz kendileri bağımsız bir akreditasyon merkezi olarak da hizmet veriyorlar. Test merkezlerimizde; gerçek çalışma koşullarını temsil eden çevresel etkiler araçlara uygulanıyor. Bu sayede ürünümüzün ömrü boyunca maruz kalabileceği yapısal ve termal yükler hızlandırılmış olarak uygulanabiliyor. Hidrolik yol simülatörü üzerinde; araçların gövde/süspansiyon aksamalarının hızlandırılmış ömür testleri gerçekleştiriyoruz. Benzer şekilde; altı serbestlik dereceli simülatör üzerinde de hareket simülasyonları yapıyoruz ve askeri araç atış kontrol sistemlerinin performanslarını test ediyoruz. Dinamometreli klimatik odada; dünyanın farklı coğrafi bölgelerindeki fiziki koşullar simüle ediliyor ve araçların farklı iklimlerdeki ısıtma-soğutma sistem ve alt sistem termal davranışları inceleniyor. Türkiye'nin en büyük, Avrupa'nın sayılı tesisleri arasında yer alan EMC/

EMI Test Merkezi'nde sistem ve alt sistem elektroniklerinin içerisinde bulundukları elektromanyetik ortamdan etkilenmeden veya bulundukları ortamda çalışan diğer cihaz ve sistemleri etkilemeden fonksiyonlarını devam ettirebilmesi için test ve analiz faaliyetleri yürütüyoruz. Balistik ve patlama testleri ile kinetik enerji ve yüksek basınca maruz bırakılan araç zırhlarının davranışlarını inceliyor, koruma seviyelerini geliştiriyoruz. Elbette test merkezlerimizin yanı sıra yapılan saha testleri ile de araçların gerçek kullanım koşullarında, suda veya karada dinamik yükler altında davranışlarını inceliyoruz.

Otokar Ar-Ge Merkezi bünyesinde birçok test merkezimiz hizmet veriyor. Bu merkezlerde test aşamalarında, modern ve teknolojik altyapılar eşliğinde gerçek hayatı benzeştiren metotlar kullanıyoruz. Bu testlerin Türkiye açısından en büyük önemi ise otomotiv ve savunma sanayiinde bu kabiliyetlerin ülkemize kazandırılmasıdır.

“Türk Silahlı Kuvvetleri’nin ihtiyaçları için yenilik teknolojiler geliştiren Meteksan Savunma, son yıllarda özellikle radar sistemleri alanında yürüttüğü başarılı çalışmalar ve kendi özkaynakları ile ortaya çıkarttığı ürünler ile savunma sanayii sektörünün yıldız firmalarından biri haline geldi.”

**METEKSAN SAVUNMA İLERİ
TEKNOLOJİ ÜRÜNLERİ İLE ATAKTA**

**SİHA'ların
güçlü gözü**

MİLSAR
ve daha fazlası...

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Türkiye, özellikle son yıllarda geliştirdiği İHA-SİHA teknolojik ataklarıyla, dünya medyasında bir "SİHA süper gücü" olarak adlandırılıyor. Bu gelişmede, 21'nci yüzyıl savaş alanının geleceğini belirlemede büyük önem kazanan SİHA/İHA üretici firmaların katkısı çok yüksek. Bununla birlikte üretilen bütün araçların Türk milli savunma sanayinin çeşitli kollarından gelen faydalı yükler ile şekillendiğini de iyi anlamak gerekiyor. 2006 yılında Bilkent Holding bünyesinde faaliyet gösteren yüksek teknoloji şirketlerinin savunma sanayiine yönelik proje ve aktivitelerini tek bir çatıda birleştirmek ve koordine etmek üzere kurulan Meteksan Savunma, yerli ve milli imkanlarla faaliyetlerini sürdürüyor. Meteksan Savunma hem yerli S/İHA'ların kabiliyetlerini artırmak için çalışmalar yapıyor hem de düşman unsurlar tarafından gelebilecek İHA'ların engellenmesi için çalışmalar gerçekleştiriyor.

SİHA'LARIN HER KOŞULDA GÖZÜ: MİLSAR

Meteksan Savunma tarafından geliştirilen ve bir yapay açıklık (Synthetic Aperture Radar / SAR) ve hareketli hedef tespit (Moving Target Indicator / MTI) radarı olan MİLSAR, elektro-optik algılayıcıların etkisiz kaldığı hava koşullarında da yüksek çözünürlüklü görüntü sağlamaya devam edebiliyor. MTI özelliği ise İHA'ların saatlerce havada kalmasının ana nedenlerinden olan, yerdeki faaliyetlerin izlenmesi noktasında devreye giriyor. MİLSAR ile İHA'lar daha geniş alanı çok daha kısa sürelerde gözlemleyebiliyor. MİLSAR, SAR özelliği ile mesafeden bağımsız yüksek çözünürlüklü görüntü oluşturuyor. Diğer SAR sistemleri gibi MİLSAR'da strip ya da spot modlarında çalışabiliyor. Strip modunda, radar, 1 m'lik çözünürlüğe sahip görüntüler üretiyor ve bunları, bir video görüntüsü gibi, akıcı olarak operatöre göstere-

biliyor. Görüntülerin, yer istasyonuna aktarımı için ihtiyaç duyulan bant genişliği de mevcut İHA veri bağları ile uyumlu. Meteksan Savunma'nın yeni geliştirdiği C-Bant Data Link kullanıldığında ise ayrılacak bant genişliği daha da artıyor. Radar, Strip modda hareketli hedeflerin tespit ve takibini yapabildiği gibi, bunun yanı sıra Spot modunda görüşün hiç olmadığı şartlarda bile mesafeden bağımsız 30 santimetreye kadar çözünürlükte görüntü almaya imkân sağlıyor. Genel olarak maliyeti yüksek Aktif Elektronik Taramalı SAR/MTI radarları değerlendirildiğinde, 360 derece tarama yapabilen ve maliyet-etkin olan çözümlerin, SAR/MTI radar segmentasyonunda önemli bir boşluğu doldurduğu görülüyor. MİLSAR da bu kısıtlar göz önüne alınarak tasarlandı ve tüm bileşenleri, entegre olarak tek bir birimde toplandı. 360 derece farkındalık sağlayan MİLSAR, düşük ağırlığa (30 kg'nın altında), güç tüketimine ve hacime sa-

MİLSAR entegreli ANKA İnsansız Hava Aracı.

hip. Bu sayede de Bayraktar TB2'den ANKA'ya, Aksungur'dan AKINCI'ya kadar taktik ve stratejik seviye yerli platformlarının tamamında çalışma yetkinliğine sahip. Ayrıca standart 15" EO/IR sensor taretiyle aynı mekanik arayüze sahip olduğu için elektro-optik faydalı yük kolaylıkla çıkartılıp yerine MİLSAR takılabiliyor. MİLSAR'ın kompakt yapısı ve mevcut elektro-optik algılayıcıların boyut ve ağırlıkları ile uyumluluğu, radarın; farklı İHA'lara entegrasyonunu da büyük ölçüde kolaylaştırıyor. MİLSAR, 2021 yılı içerisinde bir İHA platformu üzerinde mühendislik uçuş testlerini başarıyla tamamladı. MİLSAR, yakın dönemde kabiliyetlerini sürüklenen mayınların tespitinde de ispatladı. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı envanterindeki ANKA ve Aksungur İHA'ya entegre edilen MİLSAR, SAR modunda deniz yüzeyindeki geniş alanları tarayıp aldığı detay görüntüleri ile sürüklenen

deniz mayınlarının tespitini yapabileceğini gösterdi. Askeri istihbarat anlamında oldukça geniş kullanımı olabilecek MİLSAR, orman yangınlarına karşı mücadele de kullanılabilme imkânı sunuyor. Sahip olduğu yeteneklerle yangın söndürme faaliyetlerinin kısıtlandığı gece şartlarında yangının seyrinin izlenmesinde, analiz edilmesinde ve yangın sonrası hasar tespitinde de etkin şekilde kullanılabilmekte. Radarın kabiliyetlerini daha da artırmak için çalışmalarını kesintisiz sürdüren Meteksan Savunma, Bilkent Üniversitesi ile birlikte, "Değişim Tespiti Özelliği (Coherent Change Detection)" konusunda da çalışıyor. Bu özellik, daha önceden alınan görüntülerle güncel görüntülerin karşılaştırılıp, değişimlerin ortaya çıkartılmasında kullanılıyor. Böylece, örneğin, teröristlerce yerleştirilmiş bir el yapımı patlayıcının varlığı tespit edilebiliyor. Meteksan Savunma, uzun menziller-

den yüksek çözünürlüklü görüntü alabilme kapasitesi ve platformlara kolay entegre edilebilme özellikleri ile MİLSAR'ın, yakın zamanda hem yerli İHA platformlarında hem de ihracat sahasında çok daha fazla yer almasını öngörüyor.

SAHA GÖZCÜSÜ: RETİNAR PTR

Meteksan Savunma'nın en iyi bilinen ürünlerinden biri de Retinar PTR Çevre Gözetleme Radarı. Meteksan Savunma'nın öz kaynakları ile geliştirilen bu ürün, düşük arızalanma özelliği ile, uzun süredir hem yurt içerisinde hem de yurt dışında çeşitli ülkelerin envanterinde başarıyla görev yapıyor. Retinar PTR; iki personel tarafından sırt çantaları ile kolayca taşınan, kullanıcı dostu arayüzü sayesinde tek operatör tarafından kullanılabilen; alan gözetleme, sınır ve çevre güvenliği için tasarlanmış bir radar sistemi. Geniş

Meteksan Savunma'nın en iyi bilinen ürünlerinden biri de Retinar PTR Çevre Gözetleme Radarı, tamamen öz kaynakları ile geliştirilen bu ürün, uzun süredir hem yurt içerisinde hem de yurt dışında çeşitli ülkelerin envanterinde başarıyla görev yapıyor.

alanları otomatik olarak tarayarak, güvenlik personelinin kamera veya dürbün ile sürekli tarama yapma zorunluluğunu ortadan kaldırıyor ve kamera sistemleri ve diğer çeşitli sensörler ile entegre çalışabiliyor. Silah sistemleri ile de entegre çalışabilen Retinar PTR Çevre Gözetleme Radarı; insan ve hayvan büyüklüğündeki hareketli cisimleri 4 km uzaklıktan, araçları 8-10 km uzaklıktan tespit ve takip edebiliyor. Tehditlerin insan, hayvan ve araç gibi sınıflandırmasını yapabilen radar, hedeflerin konumlarını kullanıcıya sunuyor. Yüksek çalışma frekansı sayesinde sürünen ya da çömelerek ilerleyen insan gibi çok düşük hızlı hareketleri dahi algılayabiliyor.

DRONE SAVUNMA SİSTEMİ: KAPAN

KAPAN Dron Savunma Sistemi, son dönemde gittikçe büyüyen bir tehdit haline gelen mini/mikro İHA'ların yani dronların hem tespiti hem de etkisiz hale getirilmesi amacıyla geliştirildi. KAPAN içerisinde yer alan Retinar FAR-AD Dron Tespit Radarı, Meteksan Savunma'nın yaptığı detaylı çalışmaların ve kullanıcı ile gerçekleştirilen zorlu saha testlerinin sonucunda ortaya çıktı. Retinar'ın bu sürümü, mini/mikro İHA'ların hassas şekilde tespit edilmesine yönelik özelleştirilen yeni

bir antene, yüksek performanslı donanımlara ve yapay zekâ teknolojileriyle desteklenmiş özel algoritmalarla sahip. Yeni yapısı sayesinde, hava hedeflerini daha uzun bir menzilden tespit edebilen ve bir bakışta daha geniş bir alanı tarayabilen Retinar FAR-AD, KAPAN'ı, daha gelişmiş bir dron avcısı haline getiriyor. Retinar FAR-AD'nin yanı sıra, tespit edilen dronların tespiti ve takibi için kamera sistemi ve dronların etkisiz hale getirilmesi için karıştırıcı sistemi de KAPAN bünyesinde yer alıyor. KAPAN Dron Savunma Sistemi, yeni geliştirilen Komuta Kontrol Yazılımı ile Dünya'daki benzerlerinden ayrılıyor. Yazılım, tüm sensörlerden gelen bilgileri toplayıp ortak bir hava resmi oluşturuyor. Meteksan Savunma, yazılımın; yapay zekâ destekli algoritmaları, 3 boyutlu arayüzü, açık, ölçeklenebilir ve modüler mimarisi ile alanında, dünya genelinde, en yenilikçi komuta kontrol yazılımlarından biri olduğunu vurguluyor.

Hipersonik füzeler NÜKLEER SAVAŞ tetikleyicisi mi?

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Küresel güçlerin yeni füze sistemleri üzerinde yürüttükleri teknoloji yarışı, nükleer savaş tehdidinin yükselmesine neden oluyor mu? Rusya lideri Vladimir Putin'in, 24 Şubat 2022 günü başlattığı Ukrayna işgal hareketinden yalnız üç gün sonra nükleer alarm durumunu yükseltmesi ve ısrarla, savaşın bir nükleer hesaplaşmaya yöneleceğini vurgulaması dikkat çekiciydi. Takvimlerin 18 Mart 2022'yi gösterdiği gün, Ukrayna'nın batı bölgesindeki askeri mühimmat depoları, Rusya'ya ait Kinjal (Hançer) hipersonik füzeleri tarafından vuruldu. Konuyla ilgili resmi açıklamanın Rusya Savunma Bakanlığı'ndan gelmesi dikkat çekiciydi. Bu gelişmeden hemen sonra ABD Başkanı Joe Biden'ın askeri yetkililer ile yaptığı toplantıda, "durdurulması imkansız" olarak nitelediği bu füze sistemine karşı çok hızlı önlem istemesi de dikkat çekiciydi. Bu arada, Rusya'nın yaptığı açıklamalarda, bazı hipersonik füzelerin nükleer başlık taşıma kapasitesinde olması bir "denge değiştirici unsur" olarak değerlendirildi. Bu açıklama bir nükleer savaş tetikleme riski açısından çok önemli bulunuyor: "Eğer

Rusya'nın elinde nükleer başlık taşıyan bir hipersonik füze sistemi varsa, ki öyle söylüyorlar, bu tür bir füzenin herhangi bir zaman diliminde kullanılması halinde, karşısındaki nükleer güçler tarafından saldırı olarak değerlendirilmesi riski öne çıkıyor. Bu tür bir füze, gerekçesi ve başlığı ne olursa olsun Rusya tarafından ateşlendiği an, örneğin Amerika, bunu bir "nükleer ilk vuruş" olarak görebilir ve kendi savunması ile karşı atak güçlerini harekete geçirebilir. Bu da zaten nükleer bir savaş demektir. "Uzmanların bu sözlerle uyardığı gelişme, geleceğin savaş alanlarının da en önemli konusu olacak kuşkusuz. "Bu durumda, ABD ve müttefikleri, Rusya ile Çin'in şu anda geliştirdiği ve gelişim aşamalarını sürdürdüğü hipersonik füzelere karşı en etkili sistemleri geliştirme, böylece bu silah sistemlerinin kullanımının kısıtlanması, karşılıklı kontrolü konularında uluslararası müzakerelerin başlamasının temelini oluşturmak zorundadırlar..." Uzmanlar, hipersonik füzelerde taraflardan birinin hakimiyetinin, nükleer saldırı olasılığını yükseltecek en önemli gelişme olduğunda birleşiyorlar.

Günümüz füze sistemlerinin, savunma teknolojisi zemininde önlenmeleri imkansız görünüyor. Bu nedenle, alanında güçlü küresel gücün nükleer başlıkla rakibini alt etme girişiminde tetikleyici kimlik taşıyabilirler. Rusya ve Çin, hipersonik füze sistemlerinde öncü kimlik taşıyorlar.

SARMAT füzesi test atışı.

Hipersonik füzeler temelde üç farklı şekilde üretiliyor: Aero-balistik, ram-palı sistemler ve seyir füzeleri. Rusya'nın Ukrayna'da kullandığı Kinjal'ın bir savaş uçağından atıldığı belirtiliyor.

HİPERSONİK FÜZE NEDİR?

Hipersonik silahlar, en az Mach 5'te yani ses hızının 5 katı hızda (saatte 6174 kilometre veya 3836 mil) hareket edebilen silahlar olarak tanımlanıyor. Bu silahlar temelde iki kategoriye ayrılıyor: Hipersonik seyir füzeleri

Uzmanlar, hipersonik sistemler üzerinden bir nükleer hesaplaşmanın önlenmesinin ana yolunun, ABD'nin bu teknolojide rakipleriyle dengeyi sağlaması olduğunda birleşiyorlar. Ancak bu gelişme, bir savaşı durdurabilir.

(HCM) ve hipersonik süzülme araçları (HGV). İlk gruptakiler "scramjet" olarak adlandırılan yüksek hızlı motorlar sayesinde hareket ederken, ikinci gruptakiler bir roketle fırlatıldıktan sonra hedeflerini aşağı doğru süzülerek buluyor. HGV'ler kadar hızlı olmayan HCM'ler düşük irtifada ve yüksek hızda seyrediyor, karşı tarafı şaşırtıp tepki vermek için zaman bırakmıyor. HGV grubu silahlar ise hipersonik hızda ilerlerken rotasını değiştirebiliyor, radar tespit seviyesinin altındaki irtifalara inebiliyor, füze savunma sistemlerinin etrafından dolanabiliyor. Kısaca söylemek gerekirse, hipersonik füzeler savaş alanında daha yüksek hız ve daha yüksek isabet gücü sağlıyor. Aslında tüm füzeler ateşlendikten sonraki ilk anlarında hipersonik özellik taşıyor lakin atmosferde ilerledikçe yavaşlamaya başlıyorlar. Bu bağlamda hipersonik füzeler bu yüksek sürati sürdürebildikleri için hava savunma sistemleri tarafından tespit edilip imha edilebilmeleri oldukça zor oluyor.

HANGİ ÜLKELERİN HİPERSONİK FÜZELERİ VAR?

Şu an en gelişmiş hipersonik silah programına sahip olan ülkeler Rusya, Çin ve ABD. Ancak CRS raporuna göre Japonya, Almanya, Hindistan, Kuzey Kore ve Avustralya da benzer silahlar geliştirmek için çalışıyor. Rusya 1980'lerden bu yana hipersonik silah geliştirmek için faaliyetler yürütüyor. Ancak ABD'nin 2002'de Balistik Füzelerle Mücadele Antlaşması'ndan çekilmesinin ve savunma sistemlerini ABD'de ve Avrupa'da çeşitli noktalara yerleştirmesinin ardından bu faaliyetler hız kazandı. CRS raporuna göre Kinjal'ın yanı sıra Rusya'nın iki başka hipersonik silah programı daha bulunuyor: 3M22 Zirkon ve Avangard. ABD de 2000'lerin başlarından beri hipersonik silahlar konusunda araştırmalar yapıyor. Uzmanlar önümüzdeki yıllarda hipersonik silahları çatışma alanlarında daha fazla göreceğimizin altını çiziyor.

Geleceği Okuyoruz, Daha İyisini Üretiyoruz.

İLTERF

Drone Tespit ve Engelleme Sistemi sahip olduğu RF sensörler ile döner veya sabit kanatlı mini/micro İHALarın yer kontrol istasyonları ve kumandaları arasındaki iletişim sinyallerini yakalar ve otomatik olarak engeller, tam otomatik tespit, karıştırma ve yanıltma yapabilmektedir.

İLTER R a d a r

Drone Tespit ve Engelleme Sistemi RF sensörleri ve entegre edilmiş RADAR çıktıları değerlendirilerek döner kanatlı veya sabit kanatlı mini/micro İHALarın havadaki varlığını tespit ederek otomatik olarak karar verip karıştırma ve yanıltma yapabilmektedir.

İLTERİP

Mobil Yüksek Güçlü GNSS Karıştırma, Yanıltma ve ISM Engelleme Sistemi, uzun etki menzili ve mobil olmasıyla güvenli bölgelerden 150-200 km 'ye kadar hedef noktalara otomatik olarak yönelmekte ve kayıpsız karıştırma, köreltme ve aldatma yapabilmektedir. 4x4 araç üzerine kurulu sistem 24 saat kesintisiz çalışabilmektedir.

Otomatik Yangın Bastırma ve İnfilak Önleme Sistemi

Zırhlı araçlarda personel ve ekipmanı korumak amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Araçların personel bölümünde, belirli bölgelere yerleştirilmiş UV/IRx dedektörleri alev algıladığı anda kontrol kutusuna sinyal göndererek mürettebat bölümündeki tüplerin aktif olmasını sağlar.

İLTER J150

İLTER ailesinin yeni üyesi J150 jammer sistemi uzaktan kontrol ile ISM ve GNSS frekans bantlarında tespit, karıştırma/köreltme yapmaktadır. Toplamda >150W çıkış gücüne sahip sistem dahili bataryasıyla mobil ve sabit yerleşkeler için geliştirilmiştir.

İLTER J250

İLTER ailesinin yeni üyesi J250 jammer sistemi uzaktan kontrol ile ISM ve GNSS frekans bantlarında karıştırma/köreltme yapmaktadır. Toplamda >250W çıkış gücüne sahip sistem dahili bataryasıyla mobil ve sabit yerleşkeler için geliştirilmiştir.

gürbağ
SAVUNMA | TEKNOLOJİ

TÜRK SAVUNMA SANAYİİNİN YENİ OYUNCUSU

MAYIS 2022

62

M5 SAVUNMA VE STRATEJİ DERGİSİ

2020 yılının son çeyreğinde Gürbağ Grup çatısı altında, Ankara'da faaliyetlerine başlayan Gürbağ Savunma ve Teknoloji AŞ; savunma sanayii ve teknoloji sektörünün milli mühendislik ihtiyaçlarına çözüm üretmeye devam ediyor. Ar-Ge faaliyetlerini teknoloji geliştirme bölgesinde yürüten Gürbağ Savunma ve Teknoloji, inovatif bir yaklaşımla Türkiye'nin savunma ve teknoloji gelişimine katkıda bulunuyor. Yerli ve milli ara sistemler geliştiren ve özellikle savunma sanayiinin lokomotif firmalarınca ithal edilen ürünlere ikame ürün çıkarmayı ve ithal kalemleri azaltmayı hedefleyen firma, personel istihdamı konusunda da her geçen gün kadrosunu genişletiyor.

TÜRKİYE'NİN İLK DUAL PAN&TILT SİSTEMİ

Gürbağ tarafından geliştirilen çözümler içerisinde Pan&Tilt sistemleri öne çıkıyor. Bu sistemler çeşitli sensör, kamera, silah vb. sistemlerin hassas biçimde konumlandırılmasında kullanılan özel ünitelerdir. Gürbağ Savunma ve Teknoloji A.Ş. tarafından geliştirilen ve üretilen GSPT Pan&Tilt serisi özgün bir yazılıma sahip ve tüm protokoller üzerinden haberleşme sağlayabiliyor. Aynı zamanda kendine özgün

mekanik tasarımı ile yüksek ağırlıkları düşük gövde ağırlığı ile hareket ettirebiliyor. Sınırsız dönüş imkanına sahip olan GSPT serisi, içerisinde kullanılan elektromekanik aksam sayesinde çok düşük desibellerde çalışabilmekte ve kesintisiz çalışırken ısınma konusunda stabil değerlerini koruyor. Dual modelde sistem birden fazla faydalı yük kullanımına imkan veriyor. Ekstra olarak sistem üzerine mil desteği ile başka bir Pan&Tilt entegre edilebiliyor. Yazılım entegrasyonu sayesinde ise tek ekrandan iki bağımlı Pan&Tilt yönetilebiliyor. Serinin ilk ürünü olan DUAL'in, Gürbağ Savunma ve Teknoloji fabrikasında testlerine başlanmış olup, seri stabilize 4 ek sen gibi geliştirmelere devam ediliyor. Ayrıca Gürbağ Savunma ve Teknoloji tarafından üretilen bu Pan&Tilt Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyor. Alçak hava savunma ve tespit sistemlerinde bu model radar optik entegrasyonunda kullanılabilmektedir. Kendine özgü mekanik tasarımı ile yüksek ağırlıkları, düşük gövde ağırlığı (6,5 kg) ile hareket ettirebilen GSPT 1030 H modeli de sınırsız dönüş imkanına sahiptir. İçerisinde kullanılan elektromekanik

aksam sayesinde çok düşük desibellerde çalışabilmekte ve kesintisiz çalışırken ısınma konusunda stabil değerlerini korumaktadır. Genel anlamda ise firmanın Pan&Tilt sistemleri; Sınır izleme ve güvenlik sistemleri, anti-dron sistemleri, mobil ve su üstü gözetleme sistemleri, lazer işaretleme sistemleri, uydu haberleşme sistemleri, silah kuleleri, çevre aydınlatma sistemleri, radar sistemleri gibi çeşitli ve çok yönlü sistemlerde kullanılabiliyor.

YENİ FABRİKA İLE ARTAN ÜRETİM

Gürbağ Savunma ve Teknoloji, yerli ve milli üretime azami katkı sağlamak amacıyla müşteri ve verimlilik odaklı bir üretim anlayışı ile faaliyetlerine devam ediyor. Firma bu amaçla Ar-Ge ofisine ek olarak, 2022 yılının ilk çeyreğinde Ankara Ostim Organize Sanayii Bölgesi'nde 2000 m2 kapalı alana sahip fabrikasını hizmete aldı. Fabrika kurulumu ile beraber montaj hattını ve üretim hattını aktifleştiren Gürbağ Savunma, Türk savunma sanayiinin mekanik ve elektromekanik ihtiyaçlarına seri bir şekilde cevap vermeyi amaçlıyor.

Yerli ve milli ara sistemler geliştiren ve özellikle savunma sanayiinin lokomotif firmalarınca ithal edilen ürünlere ikame ürün çıkarmayı ve ithal kalemleri azaltmayı hedefleyen firma, son olarak Pan&Tilt sistemlerde gösterdiği başarıyla dikkat çekti.

Gürbağ Savunma ve Teknoloji tarafından üretilen bu Pan&Tilt, Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyor.

“
KALEKALIP,
Malezya'da düzenlenen DSA
Fuarı'nda KMR762 A2 MODEL
7,62 MMX51/.308 WIN kalibre yarı
otomatik "keskin nişancı" tüfeğinin
Endonezya Silahlı Kuvvetleri'ne satış
sözleşmesini imzaladı.
Bu, KMR762'nin ikinci ihracat
sözleşmesi oldu.
”

KALEKALIP'TAN BAŞARI ÖYKÜSÜ ENDONEZYA ORDUSU'NA İHRACAT

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

KALEKALIP, KMR762 keskin nişancı tüfeğinin ikinci ihracat sözleşmesini Endonezya ile imzalayarak savunma sanayii teknolojisinde yerli ve milli üretimin başarısını bir kez daha gösterdi. KMR762 keskin nişancı tüfeğinin ilk sözleşmesi Güney Afrika Cumhuriyeti ile imzalanmış ve sevkiyatı 2021 yılında yapılmıştı. DSA 2022 Fuarı'nın ilk gününde Endonezya Polis Özel Harekât Birimi ile imzalanan KMR762 A2 model 7,62 mm x 51/308 Win. Kalibre yarı otomatik keskin nişancı tüfeği sözleşmesinin imza töreni, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Arif Çetin, Malezya Büyükelçisi Merve Safa Kavakçı ve SSB temsilcilerinin katılımları ile gerçekleştirildi. Törende KALEKALIP Endonezya Temsilcisi de bulundu. Savunma Sanayii Başkanlığı önderliğinde 28-31 Mart tarihlerinde Malezya Kuala Lumpur'da düzenlenen DSA 2022 Savunma Fuarı'nda yer alan KALEKALIP'in sergilediği 15 adet askeri sınıf tüfek ve silah sergisi büyük ilgi gördü. Başta Malezya ve Endonezya üst düzey devlet erkani, askeri ve emniyet gücü personelleri olmak üzere ziyaretçiler tarafından ziyaret edilen KALEKALIP standı, yerli ve milli imkanlarla tasarlanan silahların ürün çeşitliliği, tekno-

lojik üstünlük ve tasarımsal kabiliyetler büyük beğeni aldı. İlk olarak IDEF 2019'da görücüye çıkan KMR762; 7,62 mm Yarı Otomatik Keskin Nişancı Tüfeği'nin geliştirilmiş namlu freni ve hızlı söküp takılabilen bastırıcısı kullanıcı isterlerine göre yeniden tasarlandı. KMR762'nin ergonomik tasarım ve çok fonksiyonlu dipçığı ve keskin nişancının arzu edebileceği tüm fonksiyonel özellikler eklenmiş A2 versiyonu da IDEF '21 Fuarı'nda sergilendi. 18" ve 20" olmak üzere iki ayrı namlu versiyonu olan tüfeğin, 20" namlu versiyonu 5,3 kg ağırlığında (şarjör ve aksesuarlar hariç) ve 800 metre etkili menzile sahip olup silaha 10 ve 20 mermi kapasiteli şarjör takılabiliyor.

Alüminyum alt ve üst gövdeye sahip olan KMR762, her iki elle de kullanılabilir. 600 – 780 rpm aralığında bir atım hızına sahip KMR762'nin namlu çıkış hızı ise 800 m/s.

KMR762'NİN TEKNİK ÖZELLİKLERİ:

Kalibre 7,62mm x 51 NATO / .308 Win.

Dipçik Açık Uzunluk 1.150 mm (4 pozisyon teleskobik dipçik)

Dipçik Kapalı Uzunluk 1.075 mm (4 poz. teleskobik dipçik)

Yükseklik 190 mm

Ağırlık (Şarjör Hariç) 5.300 g

Namlı Uzunluğu 20" - 508 mm

Namlı Çıkış Hızı 800m/s

Etkili Menzil 800 m

Dağılım (100 m) 1,5 MOA

Tetik Kuvveti 15-20N

Şarjör Polimer, Şeffaf, 10'luk – 20'lik

Pik, sfero ve çelik döküm üretimini bu entegre tesis ile arttırarak mevcut kapasitesini 3 ila 4 katına çıkaracak nitelikte bir yatırımı gerçekleştiren İğrek Makinan'ın büyük döküm parça üretiminde Avrupa çapında iddialı bir dökümhane olma hedefi gerçekleşti.

AĞIR SANAYİDE YÜZ AKI HAMLELER

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Otomotiv kalıp sektörü, takım tezgahları ile ağır sanayi makineleri gövdeleri, rüzgar enerjisi ekipmanları, havacılık teknolojilerine yönelik dökümlerinin üreticisi olan ve dökümhane yatırımlarına hızla devam eden İğrek Makina, yüksek bütçe ayırdığı Ar-Ge Merkezini de güçlendiriyor. Firma, yeni ürünler ortaya çıkarmaya ve ürettiği CNC takım tezgahlarını öncelikle yurt içi stratejik üreticilere sonra da Avrupa pazarına tanıtma faaliyetlerini pandemi olumsuzluklarına rağmen kararlılık ile devam ediyor. Firma bu yıl 76. gurur yılını yaşarken, kurucusu A. Osman İğrek'i rahmet ve özlemle anıyor. Bugün parçada 70 tona, yılda 20.000 ton üretime varan döküm üretim kapasitesine sahip olan İğrek Makine, 2021 yılında mevcut dökümhanesine ilave olarak 6000 metrekairelik yeni bir kalıplama ve döküm tesisini devreye aldı. Sektörünün en modern, en ideal iş akışına sahip bu kalıphanede ağırlığı 1 il 30 ton arası parçaların seri bir şekilde kalıplanması, dökümü hedeflenmekte. Pik, sfero ve çelik döküm üretimini bu entegre tesis ile arttırarak mevcut kapasitesini 3 ila 4 katına çıkaracak nitelikte bir yatırımı gerçekleştiren firmanın büyük döküm parça

üretiminde Avrupa çapında iddialı bir dökümhane olma hedefi 2000'li yıllardan itibaren devam ediyor.

MİLLİ, YÜKSEK TEKNOLOJİLİ CNC TAKIM TEZGAHLARI

İğrek olarak takım tezgahlarında uygun fiyatlı ve yüksek kaliteli yerli ürünler hedefiyle yola çıktıklarına dikkat çeken şirket Genel Müdürü Orhan İĞREK, "Avrupa kalitesinde ama onlara göre uygun fiyatlarda çok yüksek teknoloji ve çeşitli makinelerin üretim üssüyük. Tezgahlarımızın en önemli özelliklerinin başında Endüstri 4.0'ın nimetlerine adapte durumda olmaları geliyor. Takım tezgahlarında 2022 yılı için yüksek adette büyük tip takım tezgahları satışında artış için çalışıyoruz. Yurtdışı firmamızın daha da aktifleşmesi ve artan ihracat ana hedefimiz." ifadelerine yer verdi.

AKILLI MAKİNALAR İLE GELECEĞİ GÖRMEK

İğrek Makina ürettiği takım tezgahlarında yüksek teknoloji, hassasiyet ve güvenliği önceliği olarak tanımlıyor. Tamamı kameralarla donatılmış tezgahlar operatör panelinde ve bu-

lut bağlantısı ile uzaktan izlenebiliyor. Servis ve kullanım bilgileri yine uzaktan takip edilebilirdir. Öncelik güvenlik diyerek tezgahlarımız için çarpışma engelleme güvenlik sistemi entegre edilmiştir. Yazılımsal olarak tezgaha değerli iş parçaları tanıtıldığında hiçbir programlama ya da insan hatası tezgahın bindirme yapmasına izin vermiyor. Geleceği gören yazılım sezgisel olarak tehlike anında yavaşlayıp durmak üzere programlandı. Böyle hem çok değerli tezgahınız ömründen kaybetmeyecek hem de yine havacılık ve savunma sektörlerinde kullanılan titanyum, alüminyum ve çelik alaşımları gibi değerli malzemelerden mamul iş parçaları korunmuş olacak.

BURSA PİRİNÇ HAN'DA BAŞLAYAN BÜYÜK BAŞARI ÖYKÜSÜ

İğrek Makina'nın ana faaliyet alanı dökme demir üreticisi olarak Bursa'nın tarihi çarşısı Pirinç Han'da kurulduğunu belirten Orhan İĞREK, 1950 itibarıyla marangoz makineleri imalatına da başlayarak, alanında Türkiye'nin lider markaları arasına girdiğini belirtti. Ardından Bursa Santral Garaj bölgesindeki fabrikasına taşındığını dile getiren İğrek, "1970'e ge-

lindiğinde Bursa Organize Sanayi Bölgesi'nde fabrika yatırımı yapılarak tüm üretim buraya alındı. 1980'de ilk elektrik indüksiyon ocağı ile döküm teknolojisini ve kapasitesini artırdı. Böylece marangoz makinesi imalatı da sona ermiş oldu. Yüksek vasıflı pik, sfero ve çelik döküme ağırlık vermeye başladı. 1990 yılında ilk CNC tezgahlarını kurdu ve büyük parçalarda talaşlı imalata başladı. 2003'te CNC strafor işleme tezgahlarını devreye aldı. Avrupa çapında bir modelhane ile pazarda ses getirdi. Böylece model, döküm ve işleme hizmetini aynı lokasyonda veren entegre bir tesise de dönüştü. 2010'da Ar-Ge ve makine tasarım departmanı kuran İğrek Makina, dökümhane parçada 70 tona varan döküm kapasitesine ulaştı" dedi.

5 EKSEN CNC İŞLEME TEZGAHLARI ÜRETİLİYOR

Otomotiv, savunma, havacılık, enerji ve benzeri ağır sanayi branşlarına yönelik döküm parçalar ve CNC takım

tezgahları üretme hedefleri doğrultusunda ilave tesis ve yenileme yatırımı yapıp üretim alanlarını 40 bin metrekareye çıkaran firma, bugün Bursa, Türkiye'deki merkez tesisinde dökümhane, talaşlı imalat, modelhane ve Ar-Ge Merkezi olmak üzere dört ana bölümden oluşuyor. Firma, döküm kalitesini artırmak ve kapasiteyi geliştirmek amacıyla yeni teknolojilere yatırım yapan, en iyi yüzey ve yapısal kalite için çalışan başarılı bir metalürjik laboratuvar ekibine sahip. Döküm üretiminde Avrupa çapında bir marka olan firma bu sektörlere yönelik özel çözümlerini ve odaklanmış müşteri ilgisini sürdürmekte. İğrek Makina yerli üretim, yüksek teknoloji, büyük ebatlı, yüksek hız ve hassasiyete sahip CNC Freze ve Dik Torna takım tezgahları tasarım ve üretimi yapıyor. Özellikle firmanın ürettiği köprü tipi 5 eksen freze, Türkiye'nin son derece güçlü olduğu otomotiv sac kalıpcılığı ile savunma ve havacılık sektörlerine yönelik olarak özel kompleks 3D formlar, değerli alaşımlar, katma de-

ğeri yüksek işlemler için tasarlandı ve üretildi. 2021 yılı ve pandemi süreci etkisi ile artan yüksek teknolojiye yerli tezgah talebi İğrek Makina CNC Tezgahlarına artan ilgi sağlamış, firma büyük ebatlı 5 eksen tezgahlarının satışına başlamıştır. CNC Tezgah çalışmaları konusunda bilgi veren İğrek Makine Genel Müdür Orhan İĞREK, "Hedefimizde yoğun bir şekilde CNC dik torna, freze ve işleme merkezleri üretimi var. Döküm alanında yerli ve yabancı takım tezgahı üreticilerine yıllardır yüksek volümlü işler yapıyoruz. Her firmada olması gereken bu makina ve sistem üreten makinalara, yani takım tezgahlarına, otomobil, havacılık ve savunma sektörlerinde ihtiyaç duyulmaktadır. Biz de bu konuda yerli ve milli üretim freze ve tornalar üzerine yoğunlaştık. 5 eksen işleme yapabilen freze ve 4 metre çevirme çapına sahip CNC dik torna projelerimizi de tamamladık." İfadelerini kullandı. Türkiye'nin en gelişmiş işleme parkurlarından birine sahip firma rüzgar türbinlerine yönelik döküm parça üre-

İğrek Makina Takım Tezgahları.

timini ve işleminde yüksek yetkinlik sahibi Hub, Carrier, Mainframe, Shaft, Generatorler için Rotor ve Stator gövdeleri, Dişli Kutuları, Ara Bağlantı Parçaları gibi rüzgar türbini ana parçalarını döküp işleyebilen İğrek Makina, Türkiye’de ve Dünya’da her geçen gün artan rüzgar türbini üretimi sektörünün ana sağlayıcılarından biri olma yolunda son derece iddialı. Rusya – Ukrayna savaşı sebebiyle enerji krizinin etkisi olarak rüzgar türbinleri üretiminin ciddi yükseliş göstermesi beklenmektedir. İğrek Makina bu sektörde yerli yabancı kuruluşların çözüm ortağı. Geniş döküm üretim kapasitesi ile yerli yabancı talepleri karşılayan firma 10 metrelik köprü tipi 5 eksen CNC freze, 5 metre çapında 2 adet CNC dik torna ve 12 x 4 metrelik, döner tablalı yatay işlem tezgahı sahibi. Yatay işleme merkezi makinalarının da tasarımı tamamlanmış ve üretilmektedir. Bu tezgahlar rüzgar türbinlerinin döküm parçalarını en uygun ve yüksek kalitede işleme kapasitesindedir. Türkiye’nin ilk rüzgar türbini olan MILRES proje-

sinin tedarikçisi olan firma ilerleyen yıllarda ülkede kurulan büyük yabancı türbin üreticilerinin de önemli çözüm ortağı olma yolunda, türbin üretimlerinde de parça tedariki ile öne çıkıyor. Rüzgar Enerjisi Türbini üretimi konusunda Ar-Ge faaliyetlerini sürdüren firma, ilk 1,5 MW’lık yerli üretim direkt tahrikli rüzgar enerjisi türbini jeneratörünün üretimini tamamlamış durumda. İğrek Makina, direkt tahrikli jeneratör teknolojiye rüzgar türbininin prototipini tamamlamayı ve Türkiye’nin 500 – 2000 KW arası güç üreten yerli ve milli Rüzgar Türbini üreticisi olmayı bu yakın vadede en önemli hedefi olarak belirlemiş durumda.

MUSTAFAKEMALPAŞA’DA 100.000 METREKARELİK ÜRETİM TESİSİ

Bursa’ya 20 dakikalık mesafede kurulan yeni Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesinde yeni fabrika inşaatını başlatan ve 2022 önemli kısmını tamamlayarak üretime başlamayı

hedefleyen firma bu yeni tesiste yine dünya çapında bir ağır sanayi kuruluşunu yapılandırarak yeni 75 yıllara ulaşmayı hedefliyor. Döküm, çelik dövme, rüzgar enerjisi ekipmanları ve takım tezgahları üretimi yine bu tesisin ana üretim konusu olacak, ülkemiz için katma değeri yüksek ürünler üretecek, nitelikli istihdam sağlayacak bir sanayi kuruluşu olacaktır. Firma, yaptığı yatırımlar ile ülkemizin ithalat – ihracat dengesine de olumlu katkıda bulunmayı ülke adına üzerlerine düşen çok önemli bir görev ve borç olarak görmekte.

İĞREK MAKİNA;
otomotiv, savunma ve havacılık gibi stratejik öneme sahip sektörler için 5 eksen CNC işleme tezgahları üretiyor.

Sovyetler Birliği'nden kalan ekipmanlar ve askeri anlayış ile savaşan Rus ve Ermeni orduları karşısında başarı sağlayan Ukrayna ve Azerbaycan ordularının ortak özelliği: Türk Savunma Sanayii

UKRAYNA VE AZERBAYCAN'I BULUŞTURAN ZAFER ROTASI

Militer Analiz Birimi ★ Stratejik Araştırma Merkezi

Bir NATO tatbikatına komutanlık yapmak, Messi ile Ronaldo'nun kadrosunda yer aldığı bir futbol takımına teknik direktörlük yapmak gibidir. Yaklaşık 7 yıl önce İspanya'da gerçekleştirilen bir NATO tatbikatının komutanının bu sözleri aslında bir gerçeği yansıtıyordu: Soğuk Savaş yıllarında çok üstün Sovyet zırhlı birlikleri ve kalabalık ordusu karşısında stratejik değer üretmek zorunda kalan NATO üyesi ülkelerin ordularının birlikte sağladıkları yüksek standart... Çok uluslu ve siyasi olduğu kadar asker kriterleri de ortak belirlenmiş bir ittifakın ordularının aynı standarda ulaşması, ortak bir düşman karşısında benzer askeri refleksleri göstermesi önemlidir. Varşova Pak-

Dünya dengelerini değiştiren 21'inci yüzyılın son iki önemli askeri hesaplaşmasında Batılı uzmanlar(!) nedense Türkiye'nin aktif varlığını görmezden gelmeye çalışıyor. Türkiye, Ukrayna ve Azerbaycan ordularının en güçlü eğitim/ekipman destekçisi kimliği taşıyor...

tı'nın dağılmasından sonra özgürlüklerine kavuşan ve zaman içinde NATO üyesi olan Polonya, Macaristan, Çekya, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya ordularının kısa bir zaman diliminde ordularının gerçekleştirdiği yüksek kapasite "NATO standartı" kavramının ne olduğunu göstermesi açısından çok önemlidir.

TÜRKİYE'NİN SESSİZ VE DERİNDEN GELEN ZAFERİ

GUAM, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, Kremlin'in merkezi politikalarından hızla kurtulmak isteyen cumhuriyetlerin kurduğu özel bir kurumdur. 10 Ekim 1997'de Gürcistan, Ukrayna, Azerbaycan ve Moldova tarafından kurulmuş, 1999-2005 yılları arasında Özbekistan'ın da katılımıyla bir süre GUAM olarak adlandırılmıştır. Bugünkü adı, GUAM Demokrasi ve Ekonomik Kalkınma Örgütü'dür ve Türkiye'nin eski Sovyet Cumhuriyetleri arasında dış politikasında öncelik verdiği devletlerden oluşmaktadır. GUAM'ın iki üyesi bugüne kadar (Gürcistan 2008 ve Ukrayna halen sürüyor) Rusya ile savaşmak zorunda kaldı. Bir ülkesi, Moldova'nın topraklarının üçte biri, Trans-Dinyester ayrılıkçı cumhu-

riyeti marifetiyle Rusya'nın işgali altında (Rusya Gürcistan'ın Abhazya ve Güney Osetya bölgelerini de kendi sınırlarına katmış durumda.) Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesi ve çevresindeki toprakları 30 yıl boyunca Rusya-Fransa-ABD'nin desteğinde güçlü bir Rusya müttefiki olan Ermenistan tarafından işgal edildi. Türkiye, bütün bu süreçlerde Azerbaycan topraklarındaki Ermeni işgaline, Kırım'ın Rusya tarafından ilhakına karşı çıktı, Moldova ile Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne sahip çıktı. Bu politika zaman içinde Rusya ile sorunlu Azerbaycan, Gürcistan ve Ukrayna ordularının Türk Silahlı Kuvvetleri ile yakın çalışma birliğinde NATO standartında eğitilmesinin yolunu açtı.

SOVYET TARZI ORDULAR İLE NATO STANDARTININ ÇATIŞMASI

27 Eylül-10 Kasım 2020 tarihleri arasında yaşanan 2'nci Karabağ Savaşı ile 24 Şubat 2022 günü başlayan ve halen süren Ukrayna Savaşı, temelde NATO standartı savaş stratejisi ile eski Sovyet askeri doktrini arasında bir hesaplaşmadır. Rusya ve Ermenistan orduları 20'nci yüzyıl, Azerbaycan ve

Ukrayna orduları ise 21'inci yüzyılın orduları olarak kendilerini göstermişlerdir. Bu iki askeri yapılanma arasında köklü bir farklılık yaşanmaktadır:

1. Sovyet tarzı yapılanma, merkezidir. Emir komuta merkezden cepheye doğru işler, geri dönüşü yoktur, alanda subayın inisiyatif kullanma şansı bulunmamaktadır. Buna karşılık NATO yapılanmasında ana karargah hedefi belirler, alt rütbeye aktarır, alandaki komutan inisiyatif sahibidir, eğitimi bu zeminde almıştır, üst rütbeden gelen emri alır onu nasıl yerine getireceğine karar verir, bu genelde karşıındaki hiyerarşik sistemde büyük kaoslar yaratacak taktik saldırılardan ve stratejik hedeflerden oluşur. 2. Rusya ve Ermenistan ordularında astsubay yoktur. Astsubay eğitimi ve birikimi ile ana karargah/üst rütbe kurmaylar-cephe arasındaki iletişimin ana karakterleridir. Rus ordusu bu nedenle, bugüne kadar cephede 8 generalini

kaybetti çünkü generaller ön cephede savaş yönetmek zorunda kalıyorlar. 3. NATO kurmayları, melez savaş zemininde eğitim gören, özellikle düşmanın haberleşmesini izleme kabiliyetine sahiptirler. Rus ve Ermeni orduları bu kabiliyet karşısında plansız kaldılar ve ağır kayıplar verdiler. 4. NATO eğitimi şehir savaşında üstün kabiliyet, NLA ve Javelin gibi tank savar füzeleri, Stinger omuzdan atmalı uçaksavar füzesi ve Bayraktar gibi SİHA'ları kullanma kabiliyetidir. Her asker tek başına tahrip edici personeldir. Rus ve Ermeni ordularında bu tür bir eğitimin olmadığı görüldü.

İKİNCİ DAĞLIK KARABAĞ SAVAŞI ÖNEMLİYDİ

Eğitiminin önemli bir bölümünü "Bir Millet İki Devlet" zemininde TSK'nın gerçekleştirdiği, Bayraktar TB2'ler başta, çok önemli savaş sistemleri-

nin aktarıldığı Azerbaycan ordusunun, Rus savaş teknolojisi ve sistemi ile savaşan Ermenistan karşısında kazandığı ezici zaferin, Moskova açısından uyarıcı kimlik taşımadığı belli oluyor. Azerbaycan 2020, Ukrayna ise 2022'de 21'inci yüzyıl savaş stratejisini TSK ve diğer NATO üyelerinden aldıkları eğitimler ile gerçekleştiren Rusya ve Ermenistan'ın tipik bir 20'nci yüzyıllı olmaları bu sonucu doğurdu. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla onun askeri kimlik ve gücünün Rus ordusu tarafından korunacağı öngörülüyordu ki, bu bugün de doğru... Çünkü, iki eski Sovyet cumhuriyetinin, Azerbaycan ve Ukrayna'nın ordularının artık, Kızıl Ordu yapılanması ve gelenekleriyle hiçbir bağlarının kalmadığı görülüyor. Avrasya stratejik dengesinde NATO standardında iki ordu, tüm stratejik öngörülerin yeniden yapılanmasını sağlıyorlar.

ARES
SHIPYARD

ATILGAN TÜRK

ARES 85 HÜCUM BOTU

2'nci Dünya Savaşı'nın
mağlup iki devleti, "liberal Batı"nın
geniş ittifakında ordularıyla
yeniden yükseliyor.
Avrupa dengesinde
Fransa-İngiltere hattı artan
Rusya tehdidi nedeniyle
Almanya'nın "pasifist"
çizgisinin değişmesine
izin vermek zorunda.

KÜRESEL SİSTEMDE KIRILMA JAPON-ALMAN ASKERİ GÜCÜ

Ardan ZENTÜRK ★ M5 Genel Yayın Yönetmeni

30 Nisan 1945, insanlık için önemli bir gündü: Nazi lider Adolf Hitler, kendi başlattığı ve insanlık tarihinin en büyük yıkımına neden olan İkinci Dünya Savaşı'nın son günlerinde yaşadığı Berlin'deki sığınağında intihar etti!.. Bu intihar aslında, savaşın "Avrupa cephesi" açısından bir son demektir. İntiharından bir gün önce Hitler, İtalya'daki Alman birliklerinin teslim olduğu haberini almıştı. 28 Nisan 1945 günü, özel bir konvoy ile kaçmaya çalışırken ele geçirilen savaştaki müttefiki, İtalyan faşist lider Benito Mussoloni'nin Komünist Partisi direnişçileri tarafından idam edildiğini de duymuştu. Sonunun böyle olmasını istemiyordu. Hitler, hayat arkadaşı Eva Braun ile birlikte kendi hayatına son vermeden önce, Oramiral Karl Dönitz'i Cumhurbaşkanı, Joseph Goebbels'i de Başbakan tayin etmişti ama Goebbels bir gün sonra intihar edince, Almanya'nın Kızıl Ordu ve Batılı Müttefik Kuvvetler'e kayıtsız-şartsız teslim şartlarını yerine getirmek Dönitz'e kaldı. Hitler öldüğünde Berlin Sovyet Kızıl Ordu tarafından kuşatılmış, batı kanadında da tüm çıkış yollarını Amerikan-İngiliz-Fransız kuvvetleri tutmuştu. 2 Mayıs günü Berlin teslim oldu, 7 Ma-

yıs 1945'te Karl Dönitz'in, dönemin Amerikan Başkanı Dwight D.Eisenhower ile teslimiyet pazarlığı yapmakla görevlendirdiği General Alfred Jodl, Fransa'nın Reims kentindeki Müttefik Kuvvetler Komutanlığı'nda Almanya'nın kayıtsız-şartsız teslim anlaşmasını imzaladı. Sovyet lideri Joseph Stalin'in öfkeyle karşıladığı bu imzadan sonra Almanya, bu kez 9 Mayıs 1945 günü Berlin'de, geride kalan Alman ordusunun en üst komutanı Mareşal Wilhelm Keitel'in Kızıl Ordu Komutanı George Jikov'un önünde ikinci kez kayıtsız-şartsız teslimiyet anlaşmasını imzalamak zorunda kaldı. Bu nedenle Batı, Avrupa Zafer Günü'nü 8 Mayıs, Sovyetler ve devamcısı Rusya başta eski Sovyet cumhuriyetleri 9 Mayıs'ta kutlarlar (Ukrayna hükümeti, Rusya'nın başlattığı saldırılar nedeniyle, ülkenin Nazi Almanyası'na karşı kazanılmış zaferi, Batılılar ile birlikte 8 Mayıs'ta kutlama kararı aldı.). Almanya'nın teslim olması, İkinci Dünya Savaşı'nın sonlanması anlamına gelmiyordu. Mihver Ülkeleri'nden Japonya, Pasifik'te Amerikan kuvvetlerine karşı savaşı sürdürmekte kararlıydı. Bu, kanlı ve uzun sürecek bir savaş tercihi olarak kabul ediliyordu. "Japon militarizmi", Pearl Harbor Baskını ile

uyandırdığı ve savaşın tüm akışını değiştiren Amerikan ordusuna karşı sonuna kadar direnme kararlılığındaydı. 6 Ağustos 1945 günü Hiroşama'ya atılan Amerikan atom bombası, Japon kurmayların öngördüğü senaryonun işlemeyeceğini gösteriyordu. Amerikan Başkanı Harry S.Truman bombadan hemen sonra Japonya'dan teslim olmasını istedi. Bu arada, savaş boyunca Japonya ile "saldırmazlık" anlaşması imzalamış Sovyetler Birliği'nin, hemen Tokyo'ya savaş ilan etmesi ve bu ülkeye ait bazı kuzey adalarında (Kuril Adaları) işgale başlaması dikkat çekiciydi. İkinci bomba, 9 Ağustos 1945'te bu kez Nagazaki'ye geldi. Japon İmparatoru Hirohito, ülkenin iki kentini sivil nüfusuyla birlikte haritadan silen iki atom bombasına karşılık savaşı sürdürmeye çalışan hatta teslim anlaşmasını önlemek için darbe bile yapmaya kalkan ordunun üst kurmaylarını etkisiz hale getirmek zorundaydı ve bunu ancak 15 Ağustos gününe kadar zaman kazanarak başarabildi. İmparator o gün yaptığı radyo konuşmasında, Japonya'nın müttefik kuvvetlerine kayıtsız-şartsız teslim olma kararını açıkladı. Japonya'nın resmi teslimiyet anlaşması, Tokyo Körfezi'ne demirlemiş Amerikan savaş gemisi Missou-

Dünyanın 5'nci ordusu kimliği taşıyan Japon Savunma Güçleri ise, Pasifik'te, Çin'in artan hareketliliğini ABD ile birlikte dengeleyecek ana güç olarak değerlendiriliyor. Batı'nın askeri sistemi iki ordunun eski güçlerine ulaşmasıyla yeniden yapılanıyor.

ri'nin güvertesinde, dönemin Japonya Dışişleri Bakanı ve Genelkurmay Başkanı tarafından imzalandı, ülkeyi attığı imzayla teslim alan ise, Müttefik Kuvvetler Pasifik Komutanı Orgeneral Douglas MacArthur'du. Almanya ve Japonya'nın teslimi, yakın tarih açısından sanayi devrimi sonrasında yapılandırılmış iki güçlü ve savaş kabiliyeti ile ateş gücü çok yüksek ordunun da teslim olması anlamına geliyordu.

YOK OLAN İKİ ORDUNUN ÖYKÜSÜ

Japonya'nın teslim olmasıyla birlikte ülkenin yabancı tehdide karşı koruması, doğrudan Amerikan ordusunun sorumluluğuna geçti. Çok güçlü geleceğe ve milliyetçi karaktere sahip olan Japon ordusu lağvedildi, Japonya'nın silahlı unsur olarak iç güvenlik amaçlı polis teşkilatı kurmasına izin verildi. Japonya'nın 1947 tarihli yeni anayasasının ABD tarafından yazılmış olması dikkat çekicidir. General MacArthur, Japon siyasetine böyle bir olanak vermedi. Bu anayasa, imparatora sadece ulusal birlik sembolü unvanı veriyor ve tüm yetkilerini elinden alıyordu. Japonya, liberal demokrasi ile yönetilen ve anayasanın 9'uncu maddesine göre, bundan böyle savaş kabiliyeti olmaması için kara-deniz-hava kuvvetleri oluşturamayacak ve dünyadaki hiçbir askeri çatışma bölgesine asker gönde-

remeyecek "pasif" bir ülke oluyordu! Bu durum, 1950-1953 yılları arasındaki Kore Savaşı'nda sarsıldı. Amerikan "işgal kuvvetlerinin" Kore yarımadasına transferi, Japonya'nın ulusal savunmasında büyük bir boşluk doğurmuştu. Bu nedenle, Amerikan işgal yönetimi, hafif silahlarla donatılmış "ordu benzeri" bir polis yapılanmasına izin verdi. Bu, Japonya'nın savaş sonrasında yeniden ordusuna sahip olmasının ilk adımı anlamına geliyor. 1951 yılındaki San Francisco Anlaşması ile ABD'nin Japonya işgali resmen sonlandı. 1952 yılında da ilk kurulan "polis teşkilatının" personel sayısının 110 bine çıkmasına, adının da Ulusal Güvenlik Ajansı'na dönüşmesine yol açacaktı. Japonya, bugün "Ulusal Savunma Gücü" olarak adlandırılan -yeniden ordulaşma sürecine- böyle başladı. Aslında, Almanya'nın da öyküsü benzer kimlik taşıyordu. 1940-1945 arasında dünyayı titretmiş Alman ordusu tamamen ortadan kaldırılmıştı. 1951 yılında 10 bin personelli "sınır koruma birliklerine" izin verildi, bu sayı bir yıl sonra 20 bine çıkarılabildi. Almanya'nın bu alanda Japonya'dan farkı, Kore Harbi sonrasında patlak veren Soğuk Savaş'ın cephe ülkesi olmasıydı. Sovyetler Birliği'nin, Demokratik Almanya'ya (Doğu) çok güçlü askeri birlikler yerleştirmesinin yanında, Almanya'nın Sovyet kontrolündeki bu bölgesinin kendine ait ordusu olmasının da yolunu açmıştı. Batı ise, Fransa ve İngiltere'nin yeniden güçlü bir Alman ordusuna karşı geliştirdikleri planın kontrolü altındaydı. "Sovyet tehdidi" ve bu tehdide karşı NATO'nun yapılanması, Alman ordusuna ihtiyaç duyuyordu. Ülkenin savaş sonrası yükselişinin efsane başbakanı Konrad Adenauer'in 1950 yılında eski üst düzey Alman komutanlar ile yaptığı "Almanya'nın yeniden silahlandırılması" toplantısı sonrasında özellikle ABD'nin desteklediği bir ordulaşma

da kendini gösteriyordu. Alman ordusunun (Bundeswehr) yeniden ortaya çıkmasının tarihi 12 Kasım 1955 oldu. 12 Kasım, Prusya ordusunun ilk genelkurmay başkanı General Gerhard Johann David von Scharnhorst'un 200'üncü doğum yıl dönümüydü. Böylece 6 Mayıs 1955 günü NATO üyesi olan Federal Almanya'nın (Batı) kısa bir aradan sonra askeri açıdan yeniden yapılanması, bu kez Amerikan işgal kuvvetlerinin güçlü askeri malzeme yardımı ile başlamış oldu. Yeni Alman ordusu, Soğuk Savaş yıllarında güçlü Alman savunma sanayii tarafından desteklenen 495 bin askeri personeli ile Sovyetler'e karşı NATO'nun en güçlü askeri kurumlarından biri olarak öne çıktı.

"PASİF ORDU" OLMAKTAN "AKTİF MÜDAHALE GÜCÜNE" GEÇİŞ

Alman ve Japon ordularının 1950'li yılların ortalarında bu kez, birlikte oldukları batılı güçlerin desteğinde ortaya çıkmaları özel bir durumdur. Bu, İkinci Dünya Savaşı'nın aslında bu orduların yeniden yapılanmaya başladığı yıllarda gerçek anlamda bittiğini göstermektedir. Nedeni, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden olan koşulların değişmesidir. Savaş, esas olarak dört farklı yönetim/kapitalist uygulama arasındaki farka dayanıyordu. ABD-İngiliz hattında şekillenen "liberal kapitalizm" ile "devlet içinde yapılandırılmış oligarşilere" dayanan Nazi Almanyası ve Japon militer uygulamaları çatıştı. Sovyetler bu noktada farklı bir yapıyı sergiliyordu. "Liberal dünya"nın Alman ve Japon uygulamalarını sonlandırıp Sovyetler ile Soğuk Savaş başlatması sürecin doğal sonucuydu. Günümüzde Almanya ve Japonya, "liberal Batı sisteminin" tartışmasız güçlü ortakları... Almanya, NATO'nun stratejik ortağı, Avrupa Birliği'nin ise

Fransa ile birlikte iki lider ülkesinden biri... Japonya, ABD'nin Pasifik stratejik alanındaki en güçlü ortağı. İki devlet de dünyaya yön veren çekirdek kuruluş G-7'nin (ABD, İngiltere, Fransa, İtalya ve Kanada ile birlikte) üyeleri... Bu nedenle, İkinci Dünya Savaşı sonrasında silahsızlandırılmış ve bugüne kadar küresel çatışma alanlarında "pasif" durmaya zorlanmış iki güçlü devletin ordularının "yeni tehditler" karşısında güçlenmesinde ve "cephe-lerde" yer almasında bir sakınca görül-müyor olabilir. Liberal Batı ile savaşmış iki eski diktatoryal güç, Almanya ve Japonya'nın günümüz dünyasının dengelerinde "askeri güç" olarak ken-dilerine yer bulmaları "küresel strate-jik dengeler" açısından önemlidir.

İKİ GÜÇLÜ ORDUNUN KÜRESEL DENKLEME GİRİŞİ

Almanya ve Japonya, güçlü enerji kaynakları üzerinden "oligarşik kapitalizmi" gerçekleştiren ve giderek "hegemonyacı güç" kimliği kazanan Rusya ve bu ülkeyi Vladimir Putin liderliğinde yöneten kadronun tercihleri nedeniyle, Batı'nın yeni "askeri güçleri" olarak öne çıkıyorlar. Bu, her iki devletin İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ilhak etmesi, Donbas'ta da işgal yönetimi kurmasıyla girdiği Ukrayna Savaşı sonrasında yaşanan köklü bir değişim... Oysa, Angela Merkel yönetimi sırasında özellikle 2011-2015 arasında bütçesi çok kısılmış ve büyük bir askeri malzeme sıkıntısı çeken Alman ve geliştirdiği yüksek kapasiteye karşı kriz bölgelerinden ısrarla uzak durmaya çalışan Japon ordularının ana stratejilerinde olmayan bir durum bu... Açık örneği; Almanya'nın, Ukrayna Savaşı öncesi ve devamında Rusya'ya karşı geliştirdiği "itidalli politikayı" terk etme sergilediği tedirginliktir. Fakat "liberal Batı"nın Rus-

ya-Çin İttifakı'na karşı başlattığı geniş cepheli savaş, Alman ve Japon ordularının kendiliğinden öne çıkmasını destekleyen kimlik taşımaktadır. Gelişme, 2016 yılında Alman ordusunun 2030 itibarıyla yeniden yapılanmasını sağlayacak 130 milyar avroluk bir yenilenme programına ve askeri personel sayısını da kademeli olarak artırma programına yol açtı. Rusya'nın Ukrayna saldırısı sonrasında Başbakan Olaf Scholz, Alman ordusu için gerekli 100 milyar avroluk bir programı daha devreye sokmak zorunda kaldı. Japonya ise, özellikle bulunduğu bölgede Çin-Kuzey Kore hattında artan saldırgan ittifak yapılanması, Rusya'nın komşularına dönük işgalci kimliğinin ortaya çıkması sonrasında 2010 yılından bu yana zaten, dünyanın en güçlü ordularından birini oluşturma yolunda önemli adımlar atıyordu. Japonya günümüzde dünyanın en güçlü (ABD-Rusya-Çin-Hindistan'dan sonra) 5'inci ordusuna sahip bir ülke. Bu yapıyla BM Güvenlik Konseyi'nin 2 daimi üyesi Birleşik Krallık ve Fransa'yı konvansiyonel güç açısından geride bırakmış durumda. Bilindiği gibi Birleşik Krallık ve Fransa nükleer kapasiteli ordulara sahiplerdir. Almanya ise, İkinci Dünya Savaşı'ndaki iki rakibi İngiltere (8'inci) ve Fransa'nın (7'nci) bir hayli arkasında 16'ncı sırada yer alıyor dünya orduları sıralamasında. Alman ordusunun; Güney Kore, Pakistan, Türkiye, Mısır, İran ve Endonezya ordularının gerisinde olması, "pasifist dönemle" bağlantılı bir gerçek, ülkenin mali ve savunma sanayii altyapı gücü, ordusunu çok ön sıralara taşıyabilecek kimlik oluşturmuyor.

RUSYA-ÇİN'E KARŞI YENİ GELİŞEN CEPHE İTTİFAKI

Rusya'nın Ukrayna işgali girişimi, Çin'in de "tek Çin" politikası çerçevesinde Tayvan'a dönük benzer plan-

lar taşınması, Almanya-Japonya hattının Rusya-Çin ittifakına karşı Batı'nın savunma merkezinde yer almasına neden oldu. Japonya, Rusya'ya dönük ekonomik yaptırımları en sert şekilde uygulayan bir devlet, aynı zamanda bu ülkenin kontrolündeki Kuril Adaları'nın derhal kendisine devredilmesini talep ediyor. Pasifik'te ise, ABD ile geliştirdiği ittifak çerçevesinde doğrudan Tayvan'ın savunmasında görev alacağını Avustralya ve Yeni Zelanda ile oluşturulan ittifak çerçevesinde Çin'in kuşatılmasında askeri olarak varlığını sergileyebileceğini de asla saklamıyor. Amerikan-Japon-Avustralya donanma ittifakının Çin açısından büyük bir sorun olduğu da biliniyor. Almanya ise, Ukrayna'ya savaş sistemleri gönderme kararıyla birlikte, Avrupa güvenliği bünyesinde Rusya karşı kurulan ortak cephede yer alacağını gösterdi. Gelişme, "liberal Batı"nın kararlılığını sergilemesi açısından önemlidir. Küresel askeri güç dengeleri açısından, futbol üzerinden örnek vermek gerekirse; NATO, "Lionel Messi ile Cristiano Ronaldo'nun birlikte forma giydiği" bir futbol takımı gibidir. Şimdi bu takıma Manuel Neuer (Alman-kaleci) ve Shinji Okazaki (Japon-Forvet) katılıyor. Dünya, sonuçlarını çok yakın bir zaman diliminde göreceğimiz yeni bir küresel stratejik askeri dengeye doğru ilerliyor...

Almanya ve Japonya, güçlü enerji kaynakları üzerinden "oligarşik kapitalizmi" gerçekleştiren ve giderek "hegemonyacı güç" kimliği kazanan Rusya ve bu ülkeyi Vladimir Putin liderliğinde yöneten kadronun tercihleri nedeniyle, Batı'nın yeni "askeri güçleri" olarak öne çıkıyorlar

İnsanlık,
Ukrayna topraklarında
21'inci yüzyılın çok özel koşullarında
gerçekleşen iki aşamalı
bir savaşla karşılaştı.
Savaşı başlatan Rusya'nın
A ve B planları,
gerçek anlamıyla
tartışmalı sonuca
doğru ilerledi.

UKRAYNA BİR DEVİN KÖŞEYE SIKIŞTIĞI TOPRAKLAR

M5 Editör Kurulu ★ kurul@dolmabahceas.com

Takvimlerin 24 Şubat 2022'yi gösterdiği gün başlayan bir savaş, insanlık açısından faturası yüksek bir kırılma noktası oluşturdu. Gelişmenin tüm insanlık açısından şaşkınlık veren ana unsuru ise, bu savaşa kadar etrafından büyük bir efsane şekillenen Rusya ordusunun karşılaştığı ve askeri uzmanların yakından takip ettiği zorluklar oldu. Savaş başladığında dünyanın gündemindeki ana soru, Ukrayna gibi mütevazı ölçeklerde bir orduya sahip ülkenin “dev” Rus askeri saldırısı karşısında kaç gün dayanacağı ve “kısa sürmesi beklenen” savaşın sonrasında Avrupa'nın genel anlamda, Baltık-Karadeniz Hattı'nın da özel olarak nasıl bir güvenlik sorunuyla karşılaşacağıydı. İlk Rus askerinin, ülkenin kuzeyinden, Belarus sınırı üzerinden Kiev'e dönük saldırısını başlattığı günden yaklaşık 2 ay sonra tartışılan ise, Rusya'nın girdiği bu serüvenden nasıl çıkacağı, bu çıkış sürecinde verdiği kayıpları nasıl telafi edeceği ve özellikle lider Vladimir Putin ile yakın çalışma arkadaşlarını nasıl bir kaderin beklediği oluyor. Rusya, ABD-İngiltere ittifakının yıllar önce belirlediği bir strateji ile Batı'nın artan kuşatmasına giriyor ve Ukrayna'dan nasıl çıkacağına ilişkin elinde herhan-

gi bir çıkış haritası olmadığını da sergiliyor.

BAŞLANGIÇ İDDİALARINDAN VAZGEÇMEK NE DEMEK?

Rusya, geçtiğimiz yıl sonbahar aylarında başlayan krizin devamında bütün diplomatik girişimleri rafa kaldırarak Ukrayna'ya dönük “harekatını” başlattığında 3 ana eksen üzerinden iddia sergiliyordu: Bir, Ukrayna'nın “Nazilerden kurtarılması...” (Açıkça rejim değişikliği); İki, Ukrayna ordusunun silahsızlandırılması; Üç, ülkede Rusça konuşan azınlığın kalıcı güvenliğinin sağlanması. Rusya'nın bu hedefler doğrultusunda savaşı, kendi istihbaratından kaynaklanan yanlış raporlamalara dayanarak başlattığı artık biliniyor. Rus Genelkurmay'ı, istihbarat raporlarında Ukrayna halkının büyük bölümünün mevcut Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenski yönetimine karşı olduğu, Rus askerini bir kurtarıcı olarak beklediği, Ukrayna ordusunun da bir harekata karşı direnç göstermesinin beklenmediği yönündeki cümlelere dayanarak bir planlama yapmıştı. Özellikle, Belarus sınırından girip doğrudan Kiev'e yönelecek harekatın gerçek bir direnişle karşılaşmadan he-

define ulaşacağı ve savaşın en fazla 7 gün sürmesi bekleniyordu. Ama savaşın ilk iki haftasında yaşananlar, Rusya'nın yaklaşık 15 bin asker, binlerce zırhlı araç kaybetmesine ve Kiev'e üç-dört günde girmesi hesaplanan askeri konvoyların da ülkenin kuzeyinde dar bir bölgede sıkışıp kalmasına neden oldu. Ukrayna ordusu ise, kendisine açık destek veren Amerikan ve İngiliz kurmayları şaşkırtan bir direniş sergiledi. Halk, Rus askerine teslim olmadı. Kiev'e girmeyi yaklaşık bir ay zorlayan Rusya'nın, başarısızlığı görüldükten sonra Belarus'a geri çekilmesi, harekatın hedeflerini değiştirerek ülkenin doğusuna dönük yeni bir harekatın planlamasına yönelmesi dikkat çekiciydi. Rusya, Ukrayna'da rejim değişikliği, kendisine bağlı bir kukla yönetim kurarak bu ülkeyi “Belaruslaştırma”, Ukrayna ordusunu da yok etme planından vazgeçti. Kremlin aynı zamanda, bütün diplomatik müzakereler sürecinde asla muhatap almadığı, Zelenski için muhataplık makamının sadece doğudaki ayrılıkçı cumhuriyetlerin liderleri olduğu politikasından da “U-dönüş” yaptı. Savaşın sürecinde başlayan Rusya-Ukrayna müzakereleri özellikle Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Antalya'ya gelip

Ukraynalı mevkidaşı Dimitro Kuleba ile masaya oturması bunun işaretiydi. Dünya, “hedef çıtasını” çok yükseğe koyup bir savaşı başlatan geçmişin süper gücü Rusya’nın bu hedeflerinden vazgeçmesini ve Ukrayna topraklarında tutunma çabalarını izledi...

DONBASS'TAKİ KİLİTLENME, NEYİ GÖSTERİYOR?

NATO kurmayları artık “hızlı/sonuç alıcı hareket” kapasitesi düşük, cephe de oluşan lojistik ve elektronik harp zafiyetini bir türlü kapatamayan ve giderek bir dönemin Sovyet Kızıl Ordusu’nun Afganistan’da yaşadığı akıbete benzer sendromlar gösteren bir Rusya ordusuyla karşı karşıyalar... İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace’in, “Rusya, Ukrayna Savaşı’nda kullanması gereken askeri gücün yüzde 25’ini sekiz hafta içinde kaybetti. Binlerce askeri personel ve çok ağır aske-

ri malzeme kaybı bulunuyor. İzlediğimiz kadarıyla da başlangıçtan bu yana varlığını koruyan lojistik sorunlarını da çözemiyor. Elleri de yüksek savaş kabiliyetine sahip personel birikimi görülüyor.” sözleri bir propaganda malzemesi değildi. Cephe hattını yakından izleyen İngiliz (beraberinde Amerikan) istihbaratının savaş öncesinden başlayarak günümüze kadar biriktirdiği bilgilerin yanlış olmadığı biliniyor. Volodimir Zelenski’yi, Kiev’e kadar giderek destekleyen ve askeri malzeme açısından bu savaşta ABD ile birlikte Ukrayna ordusunun en güçlü destekçisi olan İngiltere Başbakanı Boris Johnson’un, “Ukrayna Savaşı’nın 2023 yılı son aylarına kadar süreceğini tahmin ediyoruz. Bu dönemde bütün imkanlarımızla Ukrayna ordusunun yanında yer alacağız ve bu savaşın Putin’in sonunu hazırlamasını izleyeceğiz.” sözleri önemli bir iddiayı içeriyordu. Açıklama aslında Amerikan-İn-

giliz (Anglo-Amerikan) İttifak’ın savaşın sonlanmasında acelesinin olmadığını, bu savaşın Rusya’nın bir daha kendine çok zor gelecek şekilde hırpalanması için kullanılacağına da işaretini veriyordu.

ABD-İNGİLTERE, ARTIK RUSYA’YI DENKLEM DIŞI İSTİYOR

İngiliz hükümetin bu yaklaşımının Kiev’i ziyaret ederek Amerikan yönetiminin gövde gösterisini gerçekleştiren

Rusya’nın savaşın başlangıcındaki hemen tüm iddialarından vazgeçmesi, bu iddiaların yerini Donbass’taki “etnikçi” yapılanmanın alması bile Ukrayna Savaşı’nın ana karakterinde şekillenen “yıkıcı” kimliğini saklamaya yetmiyor.

●●
Rusya, Batı tarafından
çok köşeye sıkıştırıldığında karşı
saldırısı ne olabilir?
Bu soru, insanlığın büyük bir nükleer
savaşla karşılaşp
karşılaşmayacağını da
ipuçlarını taşıyor. Çaresiz kalan bir
Rusya yapabilir mi?

●●
ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken
ile Savunma Bakanı Lloyd Austin ta-
rafından da aynı şekilde sergilenmesi
bir sürpriz değildi. Zelenski ve mevki-
daşları ile Kiev'de uzun toplantılar ya-
pan iki bakan, savaş ne kadar sürerse
sürsün, Anglo-Amerikan ittifakın Uk-
rayna'nın ezilmesin izine vermeyece-
ğini söylüyorlardı. Blinken'in, "Rusya
Ukrayna'da kaybediyor, kazanan taraf
Ukrayna olacak." sözleri bir kararlılık-
tan çok, önceden hazırlanmış bir pla-
nın devam ettiği anlamındaydı. Austin

ise, "Biz Rusya'nın sonuna kadar zayıf-
lamasını istiyoruz. Bir daha Ukrayna
gibi işgallere kalkışamayacak düzeye
gelmesini destekliyoruz. Zaten, aske-
ri kapasitesinin önemli bir bölümünü
kaybetti. Bu kaybedilen kapasitenin
hızla yerine gelmemesi için elimizden
geleni de yapacağız. Ukrayna ordusu,
bu savaşta ihtiyaç duyduğu savaş sis-
temlerine sahip olursa, savaşı kazana-
caktır, bundan eminiz" sözleriyle pla-
nın asıl hedefini açıklıyordu.

RUSYA, DOĞU CEPHESİNDE NİYE KİLİTLENDİ?

Beklenti, "kuzey hareketinde" başa-
rısız olan Rusya'nın bütün güçlerini
toplayıp, Suriye Savaşı'ndan tecrübeli
bir komutanın komutasında Donbass
Cephesi'nde hızlı bir ilerleme sağla-
masıydı, bu da olmadı. Askeri uzman-
lar bunun nedenlerini şöyle sıralıyor:
1. Rusya, kuzey hareketinde görevlen-

dirdiği askerleri geri çekti, kısa bir ye-
niden yapılanma sürecinden hemen
sonra bu kez, doğu cephesine sürdü.
Bu, büyük bir hata. Çünkü o asker, za-
ten yenilgi ruh hali içindeydi, büyük
kayıpları yaşamış görmüştü, bu bir-
liklerin geriye alınması ve kötü anı-
sı olmayan birliklerin ileri sürülmesi
gerekliyordu, yapılmadı, harekate gi-
ren asker savaşmamayı, sadece bu-
lunduğu yeri korumayı seçti. 2. Don-
bass Cephesi, aslında 2014 yılından
bu yana var olan bir cephe, yani yeni
oluşmuyor. Bu nedenle, Ukrayna ordu-
sunun en seçkin birlikleri sekiz yıldır
o bölgede güçlü mevziler gerçekleştiri-
miş durumda ve hem savaş kapasite-
leri hem de moralleri rakiplerine göre
çok yüksek. Rus ordusunun 200 km
derinlikte hayli zor coğrafi koşullar-
da bir hareket gerçekleştirmesi gere-
kiliyor, bu da çok zor. 3. Rus ordusunun
kendi toprak bağlantısı olmayan, Be-
larus üzerinden temas kurduğu kuzey

topraklarında lojistik sorun yaşamış olması bir yere kadar kabul edilebilir ama Donbass'ta bu sorunun devam etmesi, Rus ordusunun hareket kabiliyetinin kalıcı olarak düşük olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

RUSYA'NIN YENİ SAVAŞ HEDEFLERİ GERÇEKÇİ Mİ?

Rusya Merkez Kuvvetler Komutanı Gen. Rüstem Minnekoyev'in yaptığı bir açıklamayla şekillenen "yeni Rusya askeri hedefleri" nereye kadar başarılabilir: "Rusya olarak ana hedefimiz, Kırım ile Donbass arasında güçlü ve kalıcı bir koridor açmaktır. Hedef, esas olarak Ukrayna'nın tüm güneyinin kontrol altına alınması ve bu ülkenin Karadeniz ile bağlantısının kesilmesidir. Bu aynı zamanda Batı'da, Odessa üzerinden sürdürülecek hareket ile Moldova'daki Rusya varlığı Trans-Dinyester ile de buluşma anlamına gelmektedir..." Kremlin tarafından yalanlanmayan bu açıklama, aslında Rusya'nın Ukrayna'yı Karadeniz'den soyutlanmış, kuşatılmış bir küçük Doğu Avrupa ülkesi yapma planını işaret etmektedir. Aynı zamanda, İngiltere'nin Ukrayna'ya neden, karadan denize etkili füze sistemleri aktardığını, Ukrayna ordusunun Neptune füze sistemlerini kullanarak Rusya'nın Karadeniz'deki sancak gemisi Moskva'yı neden batırıp gövde gösterisi yaptığını da anlatmaktadır. Rusya'nın bu plan çerçevesinde son derece büyük bir stratejik öneme sahip Mariupol kentinde kilitlenmesi, Odessa üzerinden Kırım'ın batısında yapılacak harekatta da güçlü bir donanma desteğine sahip olması gerekliliği ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Ukrayna Genelkurmay Başkanlığı, bugüne kadar Rus ordusunun Karadeniz donanmasındaki sekiz gemisinin vurulduğunu, birinin, Moskva'nın battığını Kremlin'i Odessa'ya dönük bir as-

keri hareket için donanma gücünün zayıfladığını duyurdu. Mariupol ise, tam sekiz hafta boyunca süren direnişle şimdiden, dünya tarihinde yerini alan bir şehir oldu. İleride tarihçilerin Ağustos 1942-Şubat 1943 arasındaki Stalingrad Savunması ile karşılaştıracığı bir savunma kararlılığı gösteren Mariupol aslında Rusya'nın tüm hareket planlarını da bozan kimlik taşıyor. İki aylık savunma savaşı sürecinde binlerce masum sivil insanını kaybeden, Rus topçu ve füze bataryalarının tüm binalarını yok ettiği Mariupol'deki direniş, Rus ordusunun savaş gücünün kilitlenmesine ve hareketin daha geniş bir alanda sürmesinin durmasına neden oldu. Mariupol direndiği, Ukrayna ordusunun Rusya'nın bu harekatta elde ettiği tek büyük şehir olan Herson'daki karşı ataklarının arttığı hatta bu kentin çevresindeki sekiz kasabanın kurtarıldığı görüldü. Mariupol'un, Kremlin'de yaşanan ve TV'lerden canlı olarak yayınlanan Vladimir Putin-Sergey Şoygu ortak yapımı bir gösteriyle, "tamamen Rusya'nın eline geçtiği"nin ilan edilmesinden hemen sonra, kentte kalan 100 bin sivil ile, liman ve Azovstal Çelik Fabrikası'ndaki ordu mensuplarının direnişi sürdürdükleri haberleri yaşananların gerçek yüzünü göstermesi bakımından önemliydi. Rusya liderinin özellikle "Azovstal'a girmeyin, kuşatın; bir sinek bile çıkmasın oradan ve teslim olmalarını bekleyin!" sözlerine karşılık direniş ve savaşın bütün hızıyla sürmesi Mariupol savunmasının gerçek karakterini de sergiliyordu.

RUSYA'NIN NÜKLEER SAVAŞ TEHDİDİ BİR ŞANTAJ MI?

Batı'nın kararlı ekonomik ablukası ve Ukrayna cephesinde yaşanan zorluklar, Rusya'yı köşeye sıkıştırmış görünüyor. Dünya, bu ülkenin köşeye sıkışması sonrasında gerçekleştireceği

karşı atakların da beklentisi içinde. Savaşın başlamasından üç gün sonra nükleer silah kapasitesini alarına geçirerek ilk işareti veren Rusya'nın, çok sıkıştığı anda kuşatma yarma amaçlı olarak nükleer silah kullanımını gündeme getirmesi de bekleniyor. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un, Ülkesinin Washington Büyükelçisi Anatoli Antonov'un ABD Dışişleri Bakanlığı'na verdiği, "Ukrayna'da savaşı uzatan silah sevkiyatını sonlandırın!" notası vermesinden az sonra yaptığı açıklamalar bu beklentiyi güçlendirdi: "Geçtiğimiz ocak ayında nükleer beşli olarak nükleer bir savaşın kabul edilmezliğini birlikte onayladık. Bu, bizim ilkesel bir duruşumuz. Ama bir takım kişiler bu nükleer savaş riskini şişirmeyi tercih ediyor. Riskler gerçekten çok, çok önemli iken birilerinin onları yapay olarak şişirmesini hiç istemezdim, oysa bunu isteyen çok kişi var. Tehlike ciddi, tehlike gerçek, hafife alınmamalı." Lavrov'un bu sözlerini tamamlayan, "Harekatin başından itibaren Amerika ile tüm teması kaybettik. Bizim Rusları korumak için gerekçelerimizi iyi bilmelerine rağmen Amerika görüşmelerden çekildi." sözleri de aslında Kremlin'in muhatapsızlıktan kaynaklanan endişeler yaşadığını göstermesi açısından önemliydi.

TASARLADIK

GELİŞTİRDİK · ÜRETTİK · ÇALIŞTIRDIK

TEI-TS1400
Turboşaft Motoru

TEI-TJ300
Orta Menzilli Gemisavar Füze Motoru

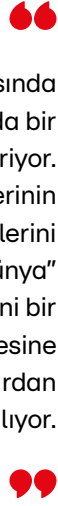
TEI-PD170
Turbodizel Havacılık Motoru

TEI-TJ90
Turbojet Motoru

TEI-PG50
İki Zamanlı Benzinli Havacılık Motoru

Ukrayna Savaşı, ideolojiler arasında değil, “ekonomi blokları” arasında bir hesaplaşmanın görüntüsünü veriyor.

Küresel ekonomi verilerinin gelişmekte olan ülke ekonomilerini öne çıkarması, “tek kutuplu dünya” arayışındaki Batı’nın yeni bir stratejiye yönelmesine zorladığı rakamlardan anlaşılıyor.

SAVAŞIN ARKA CEPHE EKONOMİ

Prof. Dr. Serkan DİLEK ★ Kastamonu Üniversitesi

Ukrayna Savaşı’nın perde arkasında şekillenen gerçek, dünyanın ekonomik fay hatlarında yaşanan kırılmalardan kaynaklanıyor. Özellikle Soğuk Savaş’ın sonlanması ve Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra ABD-Avrupa Birliği ekseninde bir süre “tek kutuplu” kimlik taşıyan dünya ekonomik sistemi, gelişmekte olan ülkelerin küresel ekonomi dengelerinde artan ağırlıklılarıyla yeni bir süreci de başlatmış oluyor. Dünyaca ünlü Standart Chartered, 2030 yılında Çin ve Hindistan’ın ekonomik büyüklük olarak ABD’yi geçeceğini; Endonezya ve Türkiye’nin de AB ülkelerini geçeceğini tahmin etmektedir. Asya’nın giderek gelişen ekonomik gücü ise ABD ve AB eksenini giderek rahatsız etmeye başlaması önemle değerlendirilen gelişmelerin başında geliyor. Ekonomik gücün Batı’dan Doğu’ya geçmeye devam etmesi, tek kutuplu dünya düzeninin sorgulanması ve sonucunda yıkılması ile sonuçlanabilir mi, bunu önümüzdeki yıllarda yaşayacağız.

HER ZAMAN PARA KONUŞUR

Tablo 1’de 2002 ve 2020 yılları arasında Dünya ihracat verileri yer almakta-

dır. Trademap üzerinde tüm ülkelerin ihracat verileri henüz tamamlanmadığı için 2020 verileri alınmıştır. Bu dönemde dünya ihracat rakamı 6,4 trilyon dolardan 17,5 trilyon dolara çıkmış, yaklaşık %172 artış kaydetmiştir. Buna karşılık ABD ve AB ihracat rakamlarındaki artış bu oranın altında kalmış ve dolayısıyla dünya ihracatındaki payları giderek düşmüştür. Hollanda dışındaki Avrupa ülkelerinin, Dünya ihracatındaki payları %3’ün altına inmiştir. Buna karşılık Çin’in %5 civarındaki payı 2020 yılında %14,80 civarına kadar çıkmıştır. Kuşak Yol Projesi’nin de Çin ve diğer Asya ülkelerinin, Dünya ihracatındaki paylarını daha da artıracığı tahmin edilebilir. Rusya, Hindistan, G. Kore gibi ülkelerin de Dünya ihracatı içindeki paylarının bu süreçte artış kaydettiği görülmüştür. Türkiye’nin 2002 yılında dünya ihracatı içindeki payı %0,56 iken 2020 yılında %0,97’ye yükseldiği görülmektedir. 2021 yılında Türkiye ihracatının 225 milyar doları bulması düşünüldüğünde bu payın %1’in üzerine çıkması büyük ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısaca ABD ve Batı Bloku’nun dünya ihracatı içindeki payları düşmekte iken Asya ülkelerinin payının arttığı görülmektedir.

Tablo 2’de ABD-AB Bloku ile Asya ülkelerinin kişi başına düşen “satın alma gücü paritesi”ne göre gayrisafi milli hasılları yer almaktadır. Satın alma gücü paritesi, ülkeler arası fiyat farklılıklarını dikkate aldığından kişisel refahı daha sağlıklı biçimde ölçmektedir. ABD ve AB ülkelerinde SAGP’ne göre kişi başına GSYİH rakamlarındaki artış bakımından Danimarka ve Almanya’nın pozitif ayrıştığı görülmektedir. Danimarka %96,5 ve Almanya %87,8 artış kaydetmiştir. Diğer ülkeler ise %45 ile %78 arasında artışlar yaşamıştır. Oysa Asya ülkelerine bakıldığında, Çin ve Rusya başta olmak üzere, çok daha yüksek artış oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Çin, %387 ve Rusya %270,9 gibi oldukça yüksek artış oranlarına sahiptir. Diğer Asya ülkeleri de hep %100’ün üzerinde artış kaydetmiştir. Türkiye’de de bu oran %189,7 gibi oldukça iyi bir orandır. Bunun anlamı Asya ülkelerindeki bireylerin refahının ABD ve Avrupa ülkelerine kıyasla daha hızlı artmış olmasıdır. Buna rağmen ABD ve Avrupa ülkelerindeki refah, Asya ülkelerindekinden daha fazladır. G. Kore burada istisna kabul edilebilir ki G. Kore kişi başına SAGP’ne göre GSYİH oranı %45,274 ile Avrupa ülkelerine yakla-

miş hatta bazılarını geçmiştir. ABD ve Avrupa ülkelerinin kamu borcu oranları da oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Hatta ABD, İtalya, İspanya, Fransa, Belçika gibi ülkelerin kamu borçlarının GSYİH'ye oranının %100'e oldukça yakın veya daha yüksek olduğu görülmektedir. Yandaki rakamlar ile görülmüştür ki belli başlı Asya ülkelerinin ABD ve Avrupa ülkelerine kıyasla daha hızlı biçimde ihracatlarını ve refah seviyelerini artırdıkları görülmektedir. Artan ekonomik güçlerine rağmen ABD ve Avrupa ülkelerinden saygı görmedikleri, Dünya siyasetinde hak ettikleri yeri almadıkları görülmektedir. Rusya'nın saldırısına askeri karşılık veremeyen Batı Bloku, ekonomik gücünü kullanma kararı vermiştir. Ancak bu sefer de acı bir gerçekle karşılaşmıştır. 2022 yılına kadar Batı, mukayeseli üstünlüklere göre dış ticaret yapmayı tercih etmiştir. Yani Mercedes, BMW, Audi üretip Rusya'ya satmayı; Rusya'dan da Buğday, ayçiçeği, doğal gaz ve petrol almayı tercih etmiştir. Rusya'nın Mercedes olmadan yaşayabileceğini ama kendilerinin buğday, ayçiçeği ve doğal gaz olmadan yaşayamayacağını bu krizle fark etmiştir. Bu nedenle ayçiçeği, buğday gibi stratejik ürünleri muhtemelen Batı kendisi üretmeyi hedefleyecektir ki, bu da küreselleşme ve serbest dış ticaret anlayışı için önemli bir darbedir.

ABD-AB İttifakı,
Asya ülkeleri başta,
gelişmekte olan ülkelerin
yükselişini kontrol edebilir mi,
bu mücadele sürecinde Rusya-Çin
hattında ne tür gelişmeler
yaşanabilir? Bu soruların ötesinde
yaşanılan "küreselleşmenin"
ağır darbe aldığıdır.

TABLO 1

Ülke	2002	2002 İhracatı Toplam %'de	2020	2020 İhracatı Toplam %'de
Dünya	6,423,599	% 100	17,503,376	% 100
Gelişmiş Avrupa Ekonomileri ve Amerika Birleşik Devletleri				
Amerika B.D.	693,068	10,79	1,424,934	8,14
Almanya	615,997	9,59	1,379,900	7,88
Hollanda	219,820	3,42	551,352	3,15
İtalya	254,215	3,95	495,976	2,83
Fransa	304,891	4,74	476,082	2,72
Belçika	215,938	3,36	419,478	2,39
Birleşik Krallık	285,996	4,45	385,692	2,20
İspanya	125,854	1,96	312,080	1,78
Avusturya	73,112	1,13	162,145	0,93
İsveç	82,983	1,29	154,935	0,89
Danimarka	55,673	0,87	107,224	0,91

TABLO 2

Ülke	2002 SAGP - GSYİH	2020 SAGP - GSYİH	2002 - 2020 Artış Oranı	2021 Kamu Borcu GSYİH
Dünya	8,581	17,135	99,6	-
Gelişmiş Avrupa Ekonomileri ve Amerika Birleşik Devletleri				
Amerika B.D.	38,023	10,79	1,424,934	8,14
Almanya	29,178	9,59	1,379,900	7,88
Hollanda	34,447	3,42	551,352	3,15
İtalya	28,736	3,95	495,976	2,83
Fransa	28,523	4,74	476,082	2,72
Belçika	30,282	3,36	419,478	2,39
Birleşik Krallık	29,062	4,45	385,692	2,20
İspanya	24,371	1,96	312,080	1,78
Avusturya	31,178	1,13	162,145	0,93
İsveç	30,926	1,29	154,935	0,89
Danimarka	30,640	0,87	107,224	0,91
Seçilmiş Gelişmekte Olan Ülkeler				
Çin	3,534	17,210	387,0	50,5
Güney Kore	21,396	45,274	111,6	37,7
Rusya	8,037	29,812	270,9	12,2
Hindistan	2,287	6,503	184,3	69,6
Malzeya	13,606	27,923	105,2	52,5
Tayland	8,179	18,232	122,9	41,5
Türkiye	9,401	27,235	189,7	33,1
Endonezya	5,190	12,072	132,6	29,8

Ukrayna Savaşı'nın küresel piyasalara, gıda güvenliğinde derin kırılma, yükselen gıda fiyatları hatta kıtlık tehlikesi taşıması, 21'inci yüzyılın en derin krizlerinden biri olma tehlikesi taşıyor. Gelişme, belli bölgelerde siyasal rejimlerin sarsılması anlamına geliyor.

GIDA KİTLİĞİ AĞIR SİYASİ İSTİKRARSIZLIK GETİRİYOR

Gıda Güvenliği Stratejisi ★ Stratejik Araştırma Merkezi

Birleşmiş Milletler'e (BM) bağlı Dünya Gıda Programı (WFP), Rusya-Ukrayna savaşının sebep olduğu gıda fiyat artışının, dünyanın bazı bölgelerinde açlık, kıtlık ve yetersiz beslenmeyi tetikleyebileceği uyarısında bulundu. BM'nin Cenevre ofisinde basın toplantısında konuşan WFP Acil Durum Koordinatörü Jakob Kern ve BM Özel Raportörü Michael Fakhri Ukrayna'daki son durumu değerlendirdi. Rusya ve Ukrayna'nın dünyanın en büyük 5 tahıl ihracatçısı arasında yer aldığını vurgulayan Fakhri, "Bu ülkelerle küresel zirai ticaret 1,8 trilyon ABD dolarını bulduğu için küresel gıda güvenliği tehlike altındadır." ifadesini kullandı. Fakhri, Rusya-Ukrayna savaşının sebep olduğu gıda fiyatı artışının olumsuz etkilerinin, buğday ithalatının yüzde 60'ından fazlasını bu ülkelerden yapan Mısır, Türkiye, Bangladeş, İran, Lübnan, Tunus, Yemen ve Pakistan'da hissedilmeye başlandığının altını çizerek, "Rusya ve Ukrayna'da ekim sezonunun başlamak üzere olması nedeniyle tedarikte uzun dönemli aksamadan endişe etmekteyim." dedi. Savaşın, insani krizin yaşandığı Yemen ve Afganistan gibi ülkelerde açlık ve kıtlığı da artırabileceği uyarısını yapan Fakhri, "Küresel gıda güvenliği

açısından uzun dönemli ciddi sonuçlar ortaya çıkmadan, Ukrayna'ya yönelik askeri saldırılar son bulmalıdır" dedi. Dünya Gıda Programı kendi buğday tedariklerinin yaklaşık yarısını Ukrayna'dan karşılıyor.

UKRAYNA'DAKİ GIDA TEDARİK ZİNCİRİ ÇÖKMEK ÜZERE

Öte yandan WFP, Rusya'nın saldırılarının sürdüğü Ukrayna'da gıda tedarik zincirinin çökmek üzere olduğunu duyurdu. Kern, Ukrayna'da Mariupol gibi etrafı kuşatılan şehirlerdeki insani duruma dair endişe duyduğunu belirterek, "Bazı altyapıların yıkılması nedeniyle çok sayıda dükkan ve depo boş kaldı." dedi. İnsani yardım ve gıda tedarik konvoylarının etrafı sarılan şehirlere ulaşamadığını vurgulayan Kern, "Ukrayna'daki gıda tedarik zincirinin çökme noktasında olduğu" bilgisini paylaştı. Fakhri ayrıca, Rusya'ya uygulanan ekonomik yaptırımlardan ötürü Rus halkının da ekonomik sıkıntılar çekmesine yönelik endişelerini dile getirdi. Dünya Bankası Orta Doğu ve Kuzey Afrika Başkan Yardımcısı Ferid Belhaj'a göre, Rusya-Ukrayna savaşı söz konusu bölgelerdeki daha yoksul ülkeler açısından "çoklu riskler"

barındırıyor. "COVID-19 varyant tehdidi devam ediyor ve Ukrayna'daki savaş özellikle yoksullar için riskleri arttırdı" diyen Belhaj, "artan gıda fiyatlarının gıda güvensizliğinden öte etkileri olabileceğinin" altını çiziyor. Belhaj'ın görüşlerini paylaştığı Dünya Bankası raporu da "gıda fiyatları, çatışma ve düşük büyüme arasındaki bağlantının Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki kırılgan ve çatışma ile şiddetin etkisi altındaki devletlerdeki insani kriz açısından ciddi endişe yarattığını" belirtiyor. Greenpeace ise bu bağlantıyı şu sözlerle ortaya koyuyor: "Tarihin tekrar tekrar gösterdiği üzere, insanların gıda fiyatlarını karşılayacak maddi gücünün olması siyasi istikrarı etkiler. "Burada döngüsel bir ilişki vardır: Akut gıda güvensizliği çatışmaları arttırabilir ve şiddetli çatışmalar gıda güvensizliği doğurabilir." Peki, bu bağlamda Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki ülkelerin Ukrayna-Rusya savaşının yaratacağı öngörülen gıda krizinden nasıl etkilenmesi bekleniyor? Ülkelerdeki mevcut durum ne? Ne önlemler alınıyor? Bu çerçevede Türkiye'yi yakından ilgilendiren alanlar açısından Suriye, Irak, Lübnan, Mısır, Etiyopya, Somali ve Yemen, kıtlıkla birlikte gelişecek siyasal çalkantıların ana ülkeleri olma

**Yüksek Hız.
Yüksek Teknoloji.
Yüksek Hassasiyet.
"Yerli Üretim"
Takım Tezgâhları**

ÇALIŞMA
VİDEOSUNU
TARAT, İZLE!

IGM FR 3500 Serisi

5 Eksen Simultane Üst Gantry Tipi CNC Freze Tezgâhları

X x Y x Z = 2500 - 10000 x 3500 x 1400 - 2350 mm

“Rusya ve Ukrayna’nın savaş nedeniyle boşalttığı ‘dünyayı besleme misyonunun’ hangi üretim alanı tarafından doldurulacağı da ayrı bir tartışma konusu. Hindistan, dünyanın yeni gıda denkleminde öne çıkan ülke olarak dikkat çekiyor.”

potansiyeli taşıyorlar. Bununla birlikte Fas, Tunus, Cezayir, Sudan yakın geçmişte, ekmek fiyatlarındaki artış nedeniyle şiddetli sokak gösterilerine sahne olmuş ülkeler olarak biliniyorlar.

HİNDİSTAN BİR ÇÖZÜM SUNABİLİR Mİ?

Hindistan Başbakanı Narendra Modi, görüştüğü ABD Başkanı Biden’a, Ukrayna’daki savaşın tedarik sorunlarına ve fiyat artışlarına yol açmasının ardından ülkesinin dünyanın geri kalanına gıda göndermeye hazır olduğunu söyledi. Modi, Hindistan’ın 1,4

milyarlık nüfusu için “yeterli gıdaya” sahip olduğunu belirterek, “Dünya Ticaret Örgütü izin verirse, yarından itibaren dünyaya gıda stokları sağlamaya hazırız.” dedi. Küresel hasat sorunları nedeniyle Ukrayna’daki savaştan önce de emtia fiyatları zaten 10 yılın en yüksek seviyesindeydi. Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) gıda fiyat endeksine göre, savaştan sonra hızla artan fiyatlar 1990’dan beri en yüksek seviyede seyrediyor. Rusya ve Ukrayna, dünyanın en büyük buğday ihracatçıları ve küresel yıllık buğday satışlarının yaklaşık üçte biri bu iki ülkeye ait. İki ülke ayrıca küresel yıllık ayçiçek yağı ihracatının %55’ini ve mısır ve arpa ihracatının %17’sini ellerinde tutuyor. FAO’ya göre, bu yıl birlikte 14 milyon ton buğday ve 16 milyon tondan fazla mısır ihraç etmeleri bekleniyordu. FAO’nun Roma’daki ekonomisti Upali Galketi Aratchilage, “Rusya’nın karşı karşıya olduğu arz kesintileri ve ambargo tehdidi, bu ihracatın denklemden çıkarılması gerektiği anlamına geliyor. Hindistan, özellikle

yeterli buğday stokuna sahip olduğunda daha fazla ihracat yapmak için adım atabilir.” diyor.

PIRİNÇ VE BUĞDAYDA İKİNCİ

Hindistan, dünyanın ikinci en büyük pirinç ve buğday üreticisi ve nisan ayı başlarında, bu iki temel ürün stoğu 74 milyon tondur. Bunun 21 milyon tonu stratejik rezervi ve 700 milyondan fazla yoksulun ucuz gıdaya erişmesini sağlayan Kamu Dağıtım Sistemi için saklanıyor. Hindistan aynı zamanda dünyanın en ucuz buğday ve pirinç tedarikçilerinden biri. Halihazırda yaklaşık 150 ülkeye pirinç ve 68 ülkeye buğday ihraç ediyor. 2020-2021’de yaklaşık 7 milyon ton buğday ihraç etti. Yetkililere göre, uluslararası pazarda artan talebe karşılık veren tüccarlar, nisan-temmuz döneminde 3 milyon tondan fazla buğday ihracatı için sözleşme imzaladılar. 2021-22’de tarım ürünleri ihracatı rekor artışla 50 milyar doları geçti. Hindistan Uluslararası Ekonomik İlişkiler Araştırma

Konseyi'nde tarım profesörü Ashok Gulati'ye göre, Hindistan bu mali yılda 22 milyon ton pirinç ve 16 milyon ton buğday ihraç etme kapasitesine sahip. Gulati, "WTO devlet stoklarının ihracatına izin verirse, daha da artabilir. Bu, küresel fiyatların düşmesine ve ithalatçı ülkelerin yükünün azalmasına yardımcı olacaktır." diyor.

DÜŞÜK HASAT KORKUTUYOR

Ancak bazı çekinceler de var. Delhi merkezli bir düşünce kuruluşu olan Politika Araştırmaları Merkezi üyelerinden Harish Damodaran, "Şu anda yeterli stokumuz var. Ancak bazı endişeler var ve dünyayı besleme konusunda aşırıya kaçmamalıyız." diyor. Öncelikle, beklenenden daha az hasat endişesi hakim. Hindistan'ın yeni buğday sezonunda yetkililer 111 milyon ton mahsul elde edileceğini öngörüyor. Ancak Harish Damodaran gibi uzmanlar bu konuda ikna değil ve gübre kıtlığı, aşırı yağışlar ve şiddetli yaz sıcağı gibi aşırı hava koşulları nedeniy-

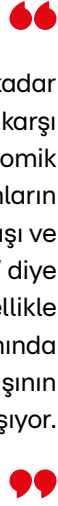
le verimin çok daha düşük olacağına inanıyor. Damodaran, "Üretim tahmini abartılı; 10 gün sonra göreceğiz." diyor.

GÜBRE SORUNU YÜKSEK

Bir diğer soru işareti de çiftçiliğin temel bir bileşeni olan gübre konusunda. Hindistan'ın stokları savaştan sonra düştü; diamonyum fosfat ve azot, fosfat, kükürt ve potasyum içeren gübreler ithal ediyor. Dünya potasyum ihracatının yüzde 40'ı Rusya ve Belarus'un elinde. Gübre kıtlığı, bir sonraki hasat mevsiminde üretimi olumsuz etkileyecektir. Damodaran, Hindistan'ın bu sorunu aşmak için Mısır ve Afrika gibi ülkelerle "gübre karşılığı buğday anlaşmaları" yapabileceğini söylüyor. Ayrıca savaş uzarsa, Hindistan ihracatı artırmada lojistik zorluklarla karşılaşabilir. FAO ekonomisti Aratchilage, "Büyük hacimli hububat ihracatı, nakliye, depolama, gemiler gibi devasa altyapıları gerektiriyor." diyor. Ayrıca daha yüksek navlun maliyetleri sorunu var.

ÜLKE İÇİNDE FİYAT ARTIŞI ENDİŞESİ

Son olarak, ülke içinde gıda fiyatlarının artması endişesi var. Martta gıda enflasyonu %7,68 ile 16 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Bu, esas olarak yemeklik yağ, sebze, tahıl, süt, et ve balık fiyatlarındaki artışlardan kaynaklandı. Hindistan merkez bankası, enflasyon üzerinde "büyük belirsizliğe" yol açan "temel gıda maddelerinde artan küresel fiyat baskıları" konusunda uyardı. Düşünce kuruluşu IFPRI'ye göre, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali küresel gıda güvenliği açısından "ciddi sonuçlara" yol açabilir. Resmi verilere göre, bol mahsul ve bol gıda stoklarına rağmen Hindistan'da 3 milyondan fazla çocuk yetersiz besleniyor (Başbakan Modi'nin doğduğu Gujarat, bu tür çocukların en fazla olduğu üçüncü eyalet). Damodaran, "Gıda güvenliği konusunda cüretkar olamazsınız. Sübvansiyonlu gıda sistemi için stoklanmış gıdalarla oynayamazsınız." diyor.

Batı, bugüne kadar Rusya'ya karşı devreye soktuğu ekonomik yaptırımları "Yaptırımların alternatifi 3'üncü Dünya Savaşı ve nükleer hesaplaşma olurdu." diye açıkladı. Bu durumda, özellikle Avrupa, enerji alanında büyük bir dünya savaşının sıcaklığını yaşıyor.

AVRUPA'NIN “ENERJİ DÜNYA SAVAŞI” TIRMANIYOR

Enerji Güvenliği Stratejisi ★ Stratejik Araştırma Merkezi

Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaş, Avrupa Birliği ekonomilerinin, enerji alanında Moskova ile olan ilişkisinin nasıl zorlu bir kimlik taşıdığını gösterdi. Karşılıklı bağımlılık ilkesinin Avrupa tarafından giderek zafiyet oluşturduğu yeni denklem, dünya nüfusunun yüzde 15'ini barındıran güçlü sanayi bölgesinin geleceğini de belirlemesi açısından önemli. Avrupa Birliği, beklenmedik bir şekilde Rusya'dan gaz sevkiyatının durdurulmasına hazırlıklı ya da en azından hazırlıklı olduğu izlenimi yaratmaya çalışan AB Komisyonu, 2017 yılından beri yürürlükte olan Doğal Gaz Arz Güvenliği'nin Sağlanmasına İlişkin Tüzük'e işaret ediyor. AB'ye üye 27 ülke, bu metin temelinde acil bir durumda devreye girmek üzere kendi yasalarını ve planlarını oluşturdu. Almanya ve Avusturya, söz konusu acil durum planlarının erken uyarı aşamasını devreye soktu. Bu aşama, bir kriz ekibi oluşturularak arz durumunun düzenli olarak değerlendirilmesini öngörüyor.

KOORDİNASYON GRUBU OLUŞTURULACAK

Doğal Gaz Arz Güvenliğinin Sağlan-

masına İlişkin Tüzük, AB Komisyonu'na Avrupa çapında ya da bölgesel olarak, acil durum ilan etme imkanı veriyor. Bu durumda gaz alımı, dağıtımı ve yeni tedarikçilerin bulunmasında daha güçlü bir koordinasyon sağlanması için üye ülkelerde gaz tedarik eden firmalar ve sektör temsilcilerinin yer alacağı Gaz Koordinasyon Grubu oluşturulması öngörülmüyor. Ancak bu grubun, talimat verme yetkisi bulunmuyor. Gaz yine Rusya ve diğer kaynaklardan hukuka ve ikili sözleşmelere dayanarak temin ediliyor. Tüzüğe göre, tedarik sıkıntısı yaşandığı hallerde, bütün AB ülkelerinde acil durum planlarının devreye girmesi ve sanayi işletmeleri gibi "koruma gerektirmeyen" olarak adlandırılan tüketicilere gaz sevkiyatının durdurulması öngörülmüyor. Bu planda, hastaneler ve haneler doğal gaz açısından çıkartılacak son tüketiciler arasında bulunuyor. Ayrıca ülkeler arasında "dayanışmaya dayalı gaz değişimi" öngörülse de şimdiye kadar yalnızca Almanya, Danimarka, Avusturya ve İtalya ilgili anlaşmalara imza attı. AB Komisyonu uzmanları, AB'ye Rus doğal gazının sevkiyatının tamamen durdurulması durumunda alternatif kaynaklardan tedarikin bir gecede sağlanamayaca-

ğı konusunda hemfikir. Gazı kesmeden durumu yönetmek hala mümkün gözükse de bu halihazırda çeyreği dolu olan depoların boşalması anlamına geliyor. Ancak gelecek kışı atlatabilmek için bu depoların boşatılması yerine doldurulması gerekiyor.

DOĞAL GAZI MERKEZİ OLARAK ALMAK MÜMKÜN MÜ?

Brüksel'de ekonomi politikası alanında faaliyet gösteren düşünce kuruluşu Bruegel'in tahminlerine göre; Norveç, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Katar ve Cezayir'den gelen doğal gaz olan talep ciddi miktarda artacağı için dünya piyasalarında doğal gaz fiyatlarının hızlı bir şekilde artabileceği belirtiliyor. Buna önlem olarak İtalya Başbakanı Mario Draghi, Rusya'dan hala doğal gaz sevkiyatı sağlanırken tavan fiyat belirlenmesi önerisinde bulundu. Draghi, Roma'da basın mensuplarına yaptığı açıklamada, "Putin'in savaşının finansmanından" dolayı AB ülkelerinin fahiş fiyatlar ödemesi için hiçbir neden olmadığını söyledi. İtalya Başbakanı, Rusya'nın en büyük müşterisi olarak piyasa gücünü kullanabilmek için AB'nin birlik içinde hareket etmesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

YERLİ ÜRETİM
TRANSMİSYON

TMSN 2506 AT

**B+1 Tork Konvertörlü Otomatik
Transmisyon**

TMSN 1308 AMT

**B+1 Senkromençli Otomatik Transmisyon
(Elektro-Hidrolik Kontrol)**

TMSN 1308 MT

B+1 Manuel Transmisyon

2026'YA KADAR RUS DOĞAL GAZINDAN VAZGEÇİLEBİLİR Mİ?

AB Komisyonu Başkan Yardımcısı Frans Timmermans'ın ekibinden Diederik Samsom, AB'nin yıl sonuna kadar Rusya'dan yaptığı doğal gaz ithalatının üçte ikisinin vazgeçebileceği görüşünde. Halihazırda AB, Rusya'dan yılda 150 milyar metreküp doğal gaz alıyor. Samsom, bunun 50 milyar metrekübünün, ABD ve Katar'dan alınan sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ile karşılanabileceğini, 50 milyar metrekübünün de Cezayir ve Norveç'ten yapılacak ek ithalat ve biyogaz, enerji

tasarrufu gibi yöntemlerle sağlanabileceğini belirtiyor. 2026 yılı sonu ve 2027 yılı başına kadar, Rusya'nın doğal gazından tamamen bağımsız olmanın mümkün olduğunu söyleyen Samsom, "Enerji bugün olduğundan çok daha pahalı hale gelecek. Geçen onlarca yıl çok ucuzdu. Bizim tüm ekonomik modelimizin değişmesi gerekiyor." diyor.

"TEDARİK HER AN DURABİLİR VE BU ÇOK TEHLİKELİ"

Düşünce kuruluşu Bruegel'den enerji uzmanı Zachmann, AB'nin hala krizi aşmak için çaba göstermemesini eleş-

tiriyor. AB'nin hızlı ve düzenli bir çıkış stratejisi geliştirdiğini ancak söz konusu senaryonun bu mevcut krizi çözemeyeceği görüşünde olan Zachmann "Tedarik her an durabilir ve bu çok tehlikeli" diyor. AB'ye üye ülkelerde ise durum nispeten sakin. Doğal gaz tüketiminin yüzde 20'sini Rusya'dan karşılayan Fransa'da, şu anda arz sıkıntısı riski öngörmüyor. Bulgaristan, doğal gazının yüzde 90'ını Rusya kaynaklarından alıyor. Bulgaristan doğal gaz şirketi Bulgargaz Başkanı Ivan Topchiiski, Bulgaristan'ın gelecek yıl doğal gazı yalnızca Azerbaycan'dan almayı ve Yunanistan'dan da sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) temin etmeyi planladığını açıkladı. Topchiiski ancak bu şekilde doğal gazın Rusya'dan tedarik edilmesinden daha pahalıya mal olacağını da sözlerine ekledi.

"TÜRKİYE'NİN AB'DE DIŞLANMASININ HATA OLDUĞU BELLİ"

Bu gelişmeler çerçevesinde Türkiye'nin Avrupa açısından konumunu inceleyen Polis Akademisi Öğretim Üyesi ve Ekonomi Güvenliği Uzmanı Doç. Dr. Levent Yılmaz, Türkiye'nin AB'den dışlandığı yılların hesabının asıl şimdi çıktığını söylüyor: "Türkiye hem Avrupa'da enerji çeşitlendirmesi açısından hem de fiyat güvenliği açısından önemli bir kapı olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye'nin, Rus gazına olan bağımlılığı azaltacak bir ticaret merkezi olarak görülmesi gerekiyor. Türkiye, Avrupa için ciddi bir temiz enerji tedarikçisi haline gelebilir. Bu yenilenebilir enerjiyle Türkiye, Avrupa'ya elektrik ihraç ediyor olabilir. Zaten Türkiye'de belirli miktarlarda temiz enerji var ama bu çok ciddi oranlarda artırılabilir. Ancak bu tür gelişmeler zaman alır; kısa vadede beklememek lazım. Türkiye, Avrupa enerji arz güvenliği ve fiyat güvenliği açısından çok stratejik

Avrupa, enerji alanında Rusya'ya olan bağımlılığın nasıl kurtulabilir? Enerji güvenliği alanında yapılacak düzenlemeler hangi alanı öne çıkarabilir? AB'nin Türkiye'yi ısrarla dışlamasının bu kritik dönemde ciddi bedel oluşturduğu da izlenen gelişmelerin başında geliyor.

bir ülke ama AB müzakereleri sürecinde enerji başlığı açılmadı. Türkiye'nin potansiyeli görmezden gelinmeye çalışılıyor. Son dönemde İsrail ile beraber ilişkilerin yumuşaması, olası İsrail gazının Avrupa'ya taşınması meselesindeki iş birliği konusu, Kuzey Irak gazı meselesi ve Rusya'ya yaptırımların ilerlemesi durumunda ABD'nin İran'a uyguladığı ambargoyu hafifletmesi, özellikle enerji tarafında, doğal gaz tarafında İran'ın biraz daha serbest hareket edebilmesi meselesi, Türkmen gazının İran gazına bağlanarak Türkiye üzerinden iletilmesi meselesi... Bunlar Avrupa Birliği'nin Türkiye olmadan bu işi çözemeyeceğinin de göstergesi ama AB uzunca bir süreden beri Türkiye'ye bu konuda çok adil yaklaşmıyor."

DOĞU AKDENİZ'DE DİPLOMASİ ÖNCELİK KAZANIR MI?

Avrupa ekonomilerinin enerji alanında Rusya karşısında yaşamakta olduğu sıkışıklık, Türkiye-İsrail ilişkisinin yumuşama sürecine girmesiyle Doğu Akdeniz hidrokarbon yataklarında bir hareketlenmeye neden olabilir düşüncesi giderek ağırlık kazanıyor. Türkiye ile İsrail arasında; 2009 yılında Davos'ta yaşanan "One Munte" krizi, devamında 2010'da gerçekleşen Mavi Marmara katliamı ile başlayan gergin-

lik ve İsrail Cumhurbaşkanı Herzog'un son Türkiye ziyareti ile yumuşama sürecine girmesi, enerji denklemlerinde yeni bir kapı aralar mı? Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsraili mevkidaşı ile yaptığı görüşme sonrasında İsrail kıta sahanlığında bulunan yüksek doğal gaz rezervinin, Avrupa'ya taşınmasında tek yolun Türkiye olduğu hususunda kararlı. Erdoğan, "Ukrayna Savaşı'nın Avrupa pazarında yarattığı enerji sorununu, İsrail ile birlikte çözebiliriz." sözleriyle hem İsrail'e zeytin dalını uzatmayı sürdürüyor hem de geleceğe dönük önemli bir enerji yatırımı planlıyor. Türk Enerji Bakanı Fatih Dönmez'in, bu çalışmalar çerçevesinde İsrail'de mevkidaşı Yuval Steinitz ile buluşmasının takvimi henüz belli değil. Steinitz son açıklamalarında, Türkiye ile İsrail'in enerji alanında iş birliği yapması kararının zaman alacağını ancak bu kararın alınmasından sonra bazı adımların atılabileceğini belirtmesiyle dikkat çekti. İsrail kaynakları, ülkenin daha önce Yunanistan, Kıbrıs Rum Yönetimi ve Mısır ile Doğu Akdeniz doğal gaz ittifakını kurduğunu hatırlatarak, "İsrail, hızlı bir kararla yıllar içinde sağlanmış bir ittifakı bozmak veya tehlikeye düşürmek istemiyor, bu nedenle de yavaş ve temkinli davranıyor. Ukrayna Savaşı'nın sürecinde Avrupa'nın tedarik zincirinde ciddi bir kırılma yaşanması halinde bu sürecin hızlanma ihtimali de olabilir." diyorlar. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, yüksek ihtimal İsrail ile en alt seviyeye çekilmiş diplomatik ilişkileri yükseltme amaçlı İsrail ziyaretinde bu alanda bir gelişme sağlanıp sağlanamayacağı da bilinmiyor.

ÖNEMLİ BİR ALTERNATİF KAYNAK AMA...

Önde gelen iki akademisyen, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Oktay Tanrısever

ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Çınar Özen'in "Rusya - Ukrayna Sorunun Enerji Üzerine Etkileri" çalışması çerçevesinde yapmış oldukları açıklamalar, Türkiye-İsrail ilişkisi ve Doğu Akdeniz enerji alanı hakkında bilgilenme açısından önemli ipuçları taşıyor: Tanrısever: Türkiye, uzun yıllardır doğu-batı enerji koridorunu geliştirmeye çalışıyor aslında büyük başarı da kaydetti. Kolay değil, böyle bir bölgede enerji merkezi haline gelmeye çalışmak. 2010'lu yıllarda bu konular konuşuluyordu ama bir ara verilmişti. Son zamanlarda gerek Mısır ile gerek İsrail ile olan normalleşme süreçlerinin enerjide somut adımların atılmasına olanak sağlamasını bekliyorum. Bu çerçevede de Doğu Akdeniz'deki enerji konularının bir rekabetten çok bölgesel iş birliği çerçevesinde ele alınmasının iyi bir fırsat olacağını düşünüyorum. Özen: Avrupa Birliği, Rusya'dan doğalgaz almayacaksa bu kısa sürede olacak bir şey değil ama gelişmeler onu zorluyor. AB'nin Rusya dışında kaynaklara ulaşmasını zorunlu hale getiriyor. O zaman da o kaynakların hemen hepsi Türkiye üzerinden Avrupa'ya bağlanmak durumunda. Bu savaşın belki de enerji politikasındaki en net sonucu AB- Türkiye enerji ilişkisini ve AB'nin Türkiye üzerinden hem Doğu Akdeniz'e hem de Ortadoğu kaynaklarına ulaşmasında zorunlu hale getirmesi. Bu durum ABD'yi de bu ilişkiler içine zorunlu şekilde sokuyor. Aslında uzun süredir kurulmuş yerleşik enerji ilişkilerini alt üst edecek şekilde AB'nin Türkiye ile ilişkilerini de yeniden canlandıracak bir dinamizi içinde taşıyor.

Avrupa Birliği,
24 Nisan 2022 günü yapılan Fransa
Cumhurbaşkanlığı ikinci tur
oylaması sonucunda, aşırı sağ aday
Marine Le Pen'e karşı
Emmanuel Macron'un
zaferiyle rahat bir nefes aldı.
Bu gelişmede adı
öne çıkarılmayan bir
siyasetçinin önemi büyüktü.

FRANSA SOLUN YÜKSELİŞİ GELECEĞE ÖNEMLİ İŞARET

Adnan Özgür ZENTÜRK ★ M5 Avrupa Temsilcisi

5 yıllık dönüşümden, mutlu ve zor zamanlardan, istisnai krizlerden de sonra, 24 Nisan 2022'nin bu gününde, çoğumuz önümüzdeki 5 yıl boyunca ülkemize başkanlık etmem için bana güvenmeyi seçti. Fransızların güvenine sahip olduğum için mutluyum, bunun ne gerektirdiğini biliyorum. Akademik, kültürel ve girişimci güçlerimizi özgürleştirmek için; çalışmaya, üretmeye dayalı hümanist, cumhuriyetçi, sosyal, ekolojik bir proje seçtiniz. Birçok yurttaşımın beni desteklemek için değil, aşırı sağ engellemek için bana oy verdiğini biliyorum, onlara teşekkür ediyorum. Biliyorum ki bugün aşırı sağ seçen birçok yurttaşımız ve bu projeyi seçmelerine neden olan öfke ve anlaşmazlıkların da bir cevap bulması gerekiyor. Bu benim sorumluluğum." Fransa Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turunun yapıldığı 24 Nisan 2022 günü akşam saatlerinde aşırı sağcı rakibi Marine Le Pen karşısında, büyük üstünlük sağladığının anlaşılmasından sonra Eyfel Kulesi'nin önündeki ünlü Champ-de-Mars Meydanı'nda zafer konuşması yapan Emmanuel Macron'un söyledikleri, yalnız Fransa'nın değil, genel olarak

Avrupa siyasetinin gerçekleriyle yüküldü. Avrupa, Covid-19 salgını sonrasında yeniden yapılanan seçmen tercihleri doğrultusunda, geleneksel sol oyların derlenip-toparlandığı, merkez sağ ve liberal siyasetten aşırı sağ/popülist partilere akışın sürdüğü yeni bir dönem yaşıyor. Avrupa genelinde salgın öncesi ve sonrası yapılan seçimlerde ortaya çıkan ortalama tercihler; merkez sağın, radikal sağa dönüş kanamasının sürdüğünü göstermesi bakımından önemli. Radikal solun yeşil partilere; yine merkez sağın, liberal partilere kayıpları da dikkat çekici. Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimi birinci tur oylaması sonucu aslında Avrupa siyasetinde aşırı sağ yükselişi öykülerine önemli bir dengenin geldiğini fakat –nedense- siyasi analistlerin bundan çok da etkilenmediğini gösterdi. 10 Nisan 2022 günü yapılan birinci tur oylamada, merkez sağı temsil eden Macron'un yüzde 27,9 oyuna karşılık Le Pen'in yüzde 23,2; Melenchon'un da yüzde 22 oyunun olduğu görülüyordu. Seçim kampanyası boyunca aşırı sağ sloganlarıyla en çok tartışılan karakter Zemmour yüzde 7,1'e; Cumhuriyetçi/Gaullist Pecresse ise yüzde 4,8'de takıl-

mıştı. Yaşanılan sonuçlar, sol aday Jean-Luc Melenchon'un, Yeşilleri temsil eden Jadot (%4,6) Komünist Roussel (%2,3), Sosyalist Parti adayı Hidalgo (%1,8) 'ya giden oyların bir bölümünü alması halinde Le Pen'i geçme yeteneğinin yüksek, ikinci turda Macron'la yarışma gücünün bulunduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

SOL KANADIN GELECEĞE DÖNÜK İŞARETİ

Anketlerde arkalardan gelerek beklenmedik bir çıkış yakalayan Fransız siyasetçi Jean-Luc Mélenchon, Fas'ın Tanca kentinde 1951'de dünyaya geldi. Fas ile özel bir bağı olduğunu söyleyen Troçkizm yanlısı Mélenchon, Fransa'yı NATO'dan çıkarmayı hedefliyor. "La France Insoumise" (Boyun eğmeyen Fransa Hareketi) hareketiyle seçimlere katılan siyasi lider 11 adayın bir araya geldiği son tartışma programında gösterdiği performansıyla favori adaylar arasına girmeyi başardı. Besonçon Üniversitesi'nden 1972'de felsefe eğitimi aldı. Ardından profesör ve gazeteci olarak çalıştı. 1976'da Sosyalist Parti'ye üye oldu. Eski Baş-

Sol aday Jean-Luc Melenchon geride gelip ipi göğüsleme potansiyeli oluşturan bir karakter oldu. Yükselişi ve aşırı sağcı Marine Le Pen'in gerçek muhatabının sol olduğunu hatırlatması Avrupa siyaseti açısından önemliydi.

bakan Lionel Jospin hükümetinde kısa bir dönem eğitim bakanı olarak görev yaptı. 2008'de "Sol Cephe"yi kurana kadar Essonne Senatörlüğü'nü yaptı. 2009'dan bu yana Avrupa Birliği milletvekili olan Sol Parti veteranlarından Melenchon, Avrupa Birliği karşıtı fikirleriyle biliniyor. Ancak Melenchon amacının "AB'yi yıkmak değil kurtarmak olduğunu, bunun için de kendisinin son şans olduğunu" savunuyor. Şubat 2016'da temeli internet platformları üzerinde atılan "La France Insoumise" (Boyun eğmeyen Fransa Hareketi) hareketini kurdu. Asi görünüşü ve internet üzerinden televizyon kanalı, radyo kurarak internete ve teknolojiye en yakın aday olarak görünmesi, seçim kampanyalarında gençlerin en sevdiği adaylar arasında yer almasını sağladı. Özel hayatıyla pek gündeme gelmeyen Melenchon, internet sitesinde: "Eğer beni seçerseniz First Lady'niz olmayacak zira bekarım, bu da demek oluyor ki cumhurbaşkanı olarak size daha az pahalıya patlayacağım." ifadelerine yer verdi. Bu karakterin, yıllardır siyasetin iddialı kanadında yer alan Marine Le Pen ile arasındaki oy farkını yüzde 1 seviyesine kadar indirmiş olması, Avrupa siyasi dengeleri açı-

sından tarihi önem taşıyordu. Macron'un zafer konuşmasındaki "Birçok yurttaşımın beni desteklemek için değil, aşırı sağ engellemenek için bana oy verdiğini biliyorum, onlara teşekkür ediyorum." sözleri, ilk turdaki oylarını yüzde 58,6'ya kadar yükselen sol ve liberal seçmene dönüktü.

EKONOMİK SORUNLAR AŞIRI SAĞI GÜÇLENDİRİR Mİ?

Covid-19 salgını ve devamında yaşanan Ukrayna Savaşı'nın etkileri, bu gerginliğin hızla Pasifik bölgesine yansması, beraberinde Çin kaynaklı tedarik zincirlerinde yaşanan derin depresyon, "enflasyon" kelimesinin uzun bir aradan sonra toplumların gündemine oturmasına neden oldu. Özellikle "gıda fiyatlarında" yüksek artışın yaşandığı, ekonomik durgunluğun yüksek işsizliğe yol açtığı "kriz ortamından", aşırı sağ/popülist hareketler öne çıkabilir mi? Derinleşen günlük yaşam koşulları hatta "demokrasiye olan desteğin dalmasına" yol açabilir mi? İngiliz tarihçi/yazar Simon Jenkins'in The Guardian'da yer alan şu sözleri belki de ortak kaygının ifadesi olarak kendini gösteriyor: "Günümüz demokrasilerin-

den çıkarmamız gereken bir ders varsa, o da popülizmi hafife almamamız gerektiği. İster aşağılayın, alay edin; isterseniz mazur görün ya da ayıplayıp boykot edin. Ne var ki popülizmin şu anda seçim politikalarına göz ardı edilemeyecek ölçüde bir etkisi olduğu ortada. Marine Le Pen'in, Fransa'daki cumhurbaşkanlığı yarışında ikinci tura çıkması tam da bunun bir göstergesi. Aynı şekilde nisan ayının başında, Macaristan'ın otoriter lideri Viktor Orban, seçimlerde muhalefeti hezimete uğratıp zaferini ilan etti. Vladimir Putin, tartışmalı şartlar altında da olsa Rusya'da kamuoyu üzerindeki vatansever ve milliyetçi etkisini muhafaza ediyor. ABD'de ise eski Başkan Donald Trump ortadan kaybolmaya niyetli görünmüyor. Birbirinden tamamen farklı olsalar da bu isimlerin hepsi, ağız birliği etmiş gibi aynı fikri temsil ediyor. Bu fikrin temelinde ise şahısların ve kimliklerin partileri gölgede bırakarak onların yerini alması yatıyor. Göreli refah seviyesi arttıkça seçmenler tarafsızlık ve duygusal teminat üzerinden tercih yapmaya yöneliyor. Böyle olunca, kendilerinden olmayan hiç kimseye güvenmeyip küreselcilerden, milletvekillerinden ve liberallerden nefret eder hale gelebiliyorlar." Bunlar, Avrupa'nın günümüzdeki sorunlarını değerlendiren cümleler fakat yine de Jean-Luc Melenchon'un sürpriz yükselişini içermiyor. Tıpkı Almanya'nın tam 16 yıllık merkez-sağ lider Angela Merkel'in başbakanlık döneminden hemen sonra Sosyal Demokrat lider Olaf Scholz'un başkanlığında bir sosyal demokrat-yeşil koalisyon hükümetinin iş başına gelmesi dinamiklerini de tam olarak anlatmıyor. Avrupa, 2022 itibarıyla yeni bir süreçte, bu kesinleşiyor...

KMR762

7,62mm x 51 NATO / .308

Yarı Otomatik Keskin Nişancı Tüfeği

 KALEKALIP

www.kalekalip.com.tr

İSTANBUL'UN FETHİNİN

STRATEJİK ANALİZİ

İSTANBUL'U

elde tutmak

AVRASYA HAKİMİYETİDİR

Koray ŞERBETÇİ ★ Tarihçi/Yazar

İstanbul şehri kurulduğu günden beri gerek Doğu gerekse Batı dünyası için özel bir öneme sahip olmuştur. Bu şehri özelden kılan nedenleri askeri, stratejik, ekonomik ve kültürel nedenler olarak başlıklandırmak mümkündür. Ortaya çıkan başlıklar tarihi süreç içerisinde pek çok devleti ve hükümdarı İstanbul'u ele geçirmek ve elde tutmak için yoğun bir mücadeleye sevk etmiştir. Bu mücadelenin temelinde, İstanbul'un Av-

rasya coğrafyasının merkezi bir noktasında olması yatmaktadır. Buna bağlı olarak İstanbul'u elinde tutacak olan devlet, dar alanda Avrasya bölgesinin, geniş alanda ise Batı-Doğu dünyasının ilişkileri denkleminde ciddi bir öge olacağının görülmesi yatmaktadır. Roma İmparatorluğu'nun yaşadığı sıkıntıları imparatorluğun merkezini doğuya doğru kaydırarak çözme hamlesi için İstanbul'u seçmesi keyfi bir tutum değil jeostratejinin gerçek-

lerindendi. Sonraki yüzyıllarda imparatorluğun Batı kanadının çökmesine karşın Doğu kanadının 15. yüzyıl ortalarına kadar yaşamasının temelinde de İstanbul'un elde tutulması büyük rol oynamıştı. Bu anlayış çerçevesinde Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ve genişlemesi sürecinde de Osmanlı Türkleri için İstanbul şehri daima ulaşılması gereken bir hedef olarak kabul edilmiştir. Osmanlı Beyliği'nin devlete dönüşüm sürecine doğru orantılı olarak

İstanbul, sislerin ardındaki uzak bir hedef olmaktan, net ve erişilebilir bir hedefe dönüşmüştür. Orhan Bey döneminde İstanbul'u Anadolu yakasından izleyen Osmanlılar, I. Murat devrindeki fetihlerden sonra Rumeli toprakları üzerinden de izlemeye başlamışlardı. Sonrasında izlemenin ötesinde Yıldırım Bayezid ve II. Murat dönemlerinde İstanbul'a doğru ciddi hamleler yapmışlar ama dönemin şartları gereği başarılı olamamışlardı. Bütün bu süreçlerden sonra İstanbul'un fethi düşüncesinin Osmanlı stratejik hedeflerinin bir numaralı maddesi haline getiren hükümdar Sultan II. Mehmed olacaktı.

FATİH SULTAN MEHMED VE İSTANBUL STRATEJİSİ

Fatih Sultan Mehmed'i kendisinden önceki Osmanlı hükümdarlarından ayıran en büyük özellik, büyük imparatorluk idealine sahip olması ve hükümdarlığı süresince bu ideali ete kemiğe büründürecek bir strateji izlemesidir. Fatih, 1451'de tahta çıkacağı zamana kadar Manisa'da geçen şehzadelik günlerinde ciddi bir fikirsel hazırlık yapmıştı. Hazırlığının esası Batı dünyasını tanımak ve Osmanlı Devleti'ni bir cihan devleti yapacak hamleleri zihninde oluşturmaktı. Elbetteki bu Fatih'in zihninde şekillenen bir süreç olduğu kadar devletin o dönemde askeri ve ekonomik altyapısının da hazır bir hale gelmesiyle bağlantılıydı. Fakat Fatih'i öne çıkaran, bütün stratejisini ağırlıklı olarak İstanbul'un fethine bağlamış olmasıydı. Fatih, politik vizyonunu Roma İmparatorluğu'nun bölgeler üstü kapsayıcı bir devlet olma mirası üzerine inşa etmeyi düşündü. Bu nedenle hedefini önce İstanbul'u alarak Doğu Roma'nın varisi olmak, ardından da Roma'yı alarak Roma'nın hakim olduğu bütün topraklara hakim olmak şeklinde belirledi. Bu durum

Türk devlet geleneğindeki Kızıl Elma ideali ile Roma'nın cihanşümül bir imparatorluk fikrinin sentezlenmesiydi. Fatih'in bu konudaki kararlılığının en önemli göstergesi İstanbul fethinin hazırlık sürecidir. Çünkü İstanbul şehri o günün koşullarında değerlendirildiğinde savunma bakımından çok müstahkem bir şehir durumundaydı. Bunu iyi analiz eden Fatih, askeri planlarını da buna göre hazırladı. Hem silahlar hem de kuşatmanın askeri safhaları için uzun bir hazırlanma süreci yaşandı. Fatih Sultan Mehmed, bu süreçte bu planı danışma toplantılarında enine boyuna masaya yatırmış, devlet yetkililerinden gelen itirazları dinlemiş ve bu itirazlara cevap verecek şekilde süreci adım adım ilerletmiştir. Zira 15. yüzyıl şartlarında henüz denizde etkin olmayan ve kara ordularına ağırlık veren Osmanlı idari ve askeri yapısında bu hamle ile ilgili derin kuşkular da vardı. Bu kuşkuların temelinde; İstanbul şehrinin karadan ve denizden kuşatılması için gereken hazırlığın devletin sırtına bindireceği yük vardı. Bunun yanında bu hamlenin Avrupa'da yeni bir Haçlı birliği oluşturacağı ve bilhassa devlette etkin Rumeli akıncılarının İstanbul'un mer-

kez olmasıyla gaza ve akınların zayıflayacağını düşüncesi gelmekteydi. Fakat Fatih Sultan Mehmed bu açmazları tek tek ele alarak çözdü. Kuşatma için son teknolojilerin kullanıldığı ateşli silahlara dayalı sistemlerin devreye sokuldu, Batıdaki politik tablo iyi incelemeye diplomatik girişimlerle bir Haçlı ittifakı kurulması önlemleri.

İSTANBUL'UN FETHİ VE ASKERİ STRATEJİ

Padişahın İstanbul'un fiziki durumunu çok iyi araştırması ve zayıf noktalarını tespit ederek hazırlıklarını buna göre yapması stratejik açıdan önemli bir karardır. Hazırlıklar ilerledikçe önce Osmanlı devlet adamları ardından da Doğu Roma ve Avrupa bu kararlılığı gördü. Örneğin önce Bizans'ın elindeki Ereğli ve Silivri gibi batıdaki merkezlerin alınması ve Batı ile karasal bağlantının kesilmesi, ardından denizden yapılacak ikmal önlemleri için Rumeli Hisarı'nın inşası, kuşatma hamlesinin tüm boyutlarıyla düşünüldüğünün göstergesiydi. Elbette askeri anlamda dönemin genel uygulamalarının dışında kuşatmaya yeni ateşli silahlardan oluşan bir topçu birliğinin

ve donanmanın büyük kara ordusuna dahil edilmesi de askeri teknolojinin seferber edildiğinin işaretiydi. Kuşatma sırasında bilindik askeri yöntemlerin hepsinin kullanılması yanında dünya tarihine geçen askeri taktikler de kullanıldı. Özellikle üç yanı denizle çevrili İstanbul'un deniz tarafından kuşatma altına alınması çok önemliydi. Bunu Bizans da biliyordu ve Haliç'i kapatarak önlem almıştı. Fatih, alınan bu önlemi hesaplamış olsa gerek ki gemilerin Haliç'e karadan indirilmesi işini önceden planlamış olmalıdır. Tam bu noktada uygulamaya konulan stratejik bir deha eseri olarak gemilerin Haliç'e sokulması işi adeta fethin askeri sürecinin gidişatını belirlemişti. Tüm bu askeri hamleler 29 Mayıs 1453'te yapılan büyük taarruzla nihai hedefine ulaştı ve Fatih Sultan Mehmed'in komutanlığındaki Osmanlı ordusu İstanbul'u fethetti.

İSTANBUL'UN FETHİ VE DOĞU-BATI DENKLEMİ

Fatih'in stratejisi Osmanlı Devleti'ni büyük bir cihan devleti haline getirmektir. Bu anlayış Türk-İslam tarihinde "Kızıl Elma" olarak formüle edilmiş bir siyasal ideal halinde Türk devlet geleneğinde yaşamaktaydı. Zira cihan devletine doğru adımlar Osmanlı tarihinde net bir biçimde Yıldırım Bayezid tarafından atılmak istenmiş ama dönemin şartları kendisini kısıtlamıştı. İşte bu çizgiden yürüyen Fatih Sultan Mehmed, formüleştiren bu ideali yaşama geçirmişti. İstanbul'un fethiyle artık Fatih Sultan Mehmed hem Doğu'nun hem Batı'nın büyük hükümdarı olmuştu. Fatih, Roma'nın ikinci merkezi olan İstanbul'un efendisi olarak Müslüman bir sultan meşruiyeti yanında tarihi ve hukuki olarak Roma kayserliğinin de mirasını devralmış olmaktaydı. Bunun en büyük göstergesi Osmanlı tarihçilerinin onu rahatça

Kayser-i Rum yani Roma İmparatoru olarak anmalarındır denilebilir. Böylece Türklerin tarihsel süreçte sürekli Batı'ya doğru ilerleyişlerindeki son halka da tamamlanmış oluyordu. Orta Asya'nın Türk kağanı 1058'de Tuğrul Bey döneminde Sultan olmuş yani İslam idari mirasını devralmış şimdi de Fatih ile birlikte bu halkaya Roma kayserliği mirasını eklemişti. Bu durum Avrasya'da bir güç olarak karşımıza çıkan Osmanlı için kaçınılmaz bir gerekliliktir. Kısacası tarih, İstanbul'un sahiplerini bu kenti elinde tutarak Asya, Orta Doğu ve Batı çizgisini düğümlemekle görevlendiriyordu ve Fatih'in tam olarak yaptığı da buydu. Böylece klasik anlamda Osmanlı imparatorluğu siyaseten, teşkilat olarak ve kültürel anlamda Fatih döneminde doğmuş oluyordu.

FETHİN ULUSLARARASI POLİTİKADAKİ YERİ

İstanbul'un Fethi ile birlikte Boğazlar Bizans'tan ve Bizans'ın siyasi iradesi üzerinde adeta ipotek kuran Venedikliler'den kurtarılmış oldu. Böylece Osmanlı'nın fetih hamlesi genel insanlık tablosu üzerinde iki önemli değişim getirmiş oldu. Bunlardan birincisi Doğu-Batı köprüsü üzerinde tıkaçı bir ağırlık gibi çökmüş bulunan Bizans derebeyliğinin ortadan kaldırılmasıydı. Böylece Doğu-Batı ekseninde Akdeniz ticaret rotası açılmış oldu. Bu noktada İstanbul gerçekten bir kilitti. Osmanlı'nın eline geçen İstanbul, kendi içine kapanık işlevsiz halinden çıkarak tekrar uluslararası bir konuma yükselmiş oldu. Artık Tuna ile Fırat nehirleri arasında dünya ticareti Osmanlı güvencesinde tüm bölgeye soluk aldırarak bir güvenceyle işlemeye başladı. İkinci önemli nokta da İtalyan deniz cumhuriyetleri olan ve o günün şartlarında uluslararası sermayeyi temsil eden Venedik ve Cene-

viz'in Yakın Doğu'daki tahakkümünün kırılmasıydı. Fetihle birlikte bir yanda Doğu-Batı ticaret yolu daha da işler hale gelmiş öte yandan Karadeniz, Akdeniz ve Tuna boylarını İtalyan-Cermen tekelinden temizlenmişti. Kısacası o günün şartlarında bu hamle dünya medeniyetini savunmak anlamına gelmekteydi.

Fatih'i öne çıkaran, bütün stratejisini ağırlıklı olarak İstanbul'un fethine bağlamış olmasıydı. Fatih, politik vizyonunu Roma İmparatorluğu'nun bölgeler üstü kapsayıcı bir devlet olma mirası üzerine inşa etmeyi düşündü. Bu nedenle hedefini önce İstanbul'u alarak Doğu Roma'nın varisi olmak, ardından da Roma'yı alarak Roma'nın hakim olduğu bütün topraklara hakim olmak şeklinde belirledi.

Roma İmparatorluğu'nun yaşadığı sıkıntıları merkezini doğuya doğru kaydırarak çözme hamlesi için İstanbul'u seçmesi keyfî bir tutum değil jeostratejinin gerçeklerindendi. Sonraki yüzyıllarda imparatorluğun Batı kanadının çökmesine karşın Doğu kanadının 15. yüzyıl ortalarına kadar yaşamasının temelinde de İstanbul'un elde tutulması büyük rol oynamıştı.

SAR 9 SC

SAR9 GEN2

Tarihin çok özel dönemlerine, geçmiş günlerin kültürel derinliklerine ışık tutan kitaplar, kuşkusuz bu yazın okumalarında başı çekecek. Bunlardan "Kopernik" tarafından yayınlanan Dr. Mustafa Baş'ın "Hicaz Yahudileri: Tarihçe, Etnik Yapı ve Dini Uygulamalar" isimli kitabı oldukça ilginç ve mutlaka okunması gereken bir kitap.

KİTAPLAR İLE TARİHİN LABİRENTLERİNDE YOLCULUK

Sinan ONUŞ ★ Gazeteci - Yazar

Macar araştırmacı Béla Horváth, 1913 yılında, Budapeşte'deki Turan Cemiyeti'nden ve İstanbul'daki Tahsil-i Sanayi Cemiyeti'nden aldığı referanslarla Anadolu'da bir seyahate çıktı. Bu seyahat, Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde, İstanbul ve Ankara üzerinden Nevşehir, Niğde, Konya ve Karaman'a kadar at sırtında 2300 kilometrelik bir alanı kapsıyordu. Béla Horváth gezisi sırasında son derece ilginç kültürel, etnografik ve sosyolojik gözlemlerde bulundu. Devlet adamları, aydınlar, subaylar ve Anadolu'nun sıradan insanlarıyla konuştu, onların geleceğin Türkiye'sine ait görüşlerini kaydetti. 1913 yılında Anadolu'da, Shakespeare'in "Othello"sunu izlemek için tiyatroya gitti, Hasan Dağı'na tırmandı, fasulye yedi, ayran içip antik şehirleri dolaştı.

TÜRK KÜLTÜRÜ İÇİN TARİHİ BELGE: ANADOLU 1913

Béla Horváth, 2010 yılında Tarih Vakfı Yurt Yayınları arasından çıkan Anadolu 1913 isimli kitabında yer alan bu seyahatten kısa bir özet aktaralım: "9.30'da Cahhal Köyü yakınlarındayız. Birden karşımıza dağlar tarafından çevrelenmiş geniş bir ova çıkıyor. Ova-

nın ortasında Mogan Gölü ve Eymir Gölü parlıyor. Bu ovada birkaç yol birleştikten, yol birden canlanıyor. Artık büyük bir kente yaklaştığımızın en önemli işareti bu. Yolcular, okullu çocuklar, askerler kabileler halinde Ankara'ya doğru ilerliyorlar. Yol, Mogan Gölü'nün çıplak kıyısına iyice yaklaşıyor. Gölün civarında binlerce kaplumbağa olduğunu fark ediyoruz. Kuru ve ince başlarını güneşe doğru çeviren bu hayvancıklar atlarımızın sesini duyunca göle doğru hareketleniyorlar. İnce su ve birkaç ufak dere tarafından beslenen gölün kıyısı belki de milyonlarca kurbağa yavrusuyla kaplı. Yaklaştığımızı görünce hepsi birden suya atlı-

yor ve çıkan yüksek sestten ürken atlarımız şaha kalkıyorlar. Binlerce leylek, karabatak, martı, pelikan ve diğer su kuşları tarafından işgal edilen gölün geri çekilme halinde olduğu kıyıdaki

Macar Araştırmacı Béla Horváth'ın "Anadolu 1913", Dr. Fatma Çalık Orhun editörlüğünde "Osmanlı'dan Günümüze Kıbrıs/Dün, Bugün, Yarın" ile Şükrü Sina Gürel'in "Kıbrıs Tarihi (1878-1960), Kolonyalizm Ulusçuluk ve Uluslararası Politika" öne çıkan eserler.

söğüt ağaçlarının durumundan anlaşılabilir. Ayrıca su bitkilerinden ve sazlıklardan su seviyesinin gölün içinde de fazla yüksek olmadığı görülüyor. Öğleye doğru gölün öbür kıyısındaki Gölbaşı Hanı'na ulaşıyoruz. Öğle yemeğinde kavun ve kara ekmek yiyoruz. Şimdi artık yolun son etabı başlıyor. Önümüzde artık bir tek zor boğaz kaldı; 1200 metre yükseklikteki Köpekli Boğaz... 30-31 Ağustos... İşte, Doğu ve Batı arasında onca savaşa ve kan dökülmesine neden olan Ankara önümüzde, yüzlerce metre derinde. Bu kenti Frigyalılar kurmuşlardı. Kral Midas tarafından kurulan şehir daha sonraları Galatlar'ın başkenti oldu. Ardından MÖ 189'da Manlius Vulso tarafından fethedilerek Romalılar'ın eline geçti. Neron tarafından bölge merkezi haline getirilen Ankara (Ankyra) o dönemde Sebasta adını aldı. Şehir bundan sonraki tarihi boyunca da çok talar ve işgal yaşadı çünkü doğu-batı yollarının kesişme noktasında olması nedeniyle kavimler hareketinin ve orduların sürekli uğrak yeri olmaktan kurtulamadı. Yüksek boğazdan döne döne inen yolu hızla kat etmeye çalışıyoruz. Arkamızda fırtına işareti olan bulutlardan önce kente ulaşmak niyetindeyiz. Üzüm bağları ve bağ evleri arasından geçerek şehre doğru yaklaşıyoruz. Birden uzaklardan bir tren düdüğü duyuyoruz: Ne kadar ilginç ve tanıdık bir ses! Ben atımı dörtlüye kaldırıyorum ve Bekir Efendi'nin Hürriyet Otelini adını taşıyan oteline bir an önce ulaşıyorum."

KIBRIS ÜZERİNE İKİ KİTAP

Kıbrıs meselesi Türkiye için hep bir milli güvenlik meselesiydi ve Akdeniz'de yaşanan sıcak gelişmeleri anlayanın yegane yolu ise Kıbrıs tarihini öğrenmekten geçiyor. Geçmiş doğru öğrenmek ve biraz da tarihten ders almak için iki kitap önereceğim.

Kitaplardan ilki, Dr. Fatma Çalık Orhun editörlüğünde, alanında uzman çok sayıda akademisyen tarafından kaleme alınmış makalelerden oluşuyor. Gazi Kitabevi tarafından yayımlanan "Osmanlı'dan Günümüze Kıbrıs / Dün, Bugün, Yarın" isimli kitapta, Kıbrıs Adası'nın Osmanlı hakimiyetinden günümüze kadar geçirdiği tarihsel süreç detaylı bir şekilde inceleniyor. Çalışmanın en büyük zenginliği, Kıbrıs'ın dünü ve bugünü ile birlikte tarih, coğrafya, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler ve edebiyat yönlerinin, alanında uzman akademisyenler tarafından mercek altına alınmış olması. Kitabın editörü Dr. Fatma Çalık Orhun'un da "sunuş"ta belirttiği gibi, Kıbrıs meselesinin daha iyi anlaşılabilmesi aslında problemin değişik açılardan incelenmesine bağlı ve bu çalışma da böyle bir gayretin sonucu ortaya çıkmış. İki bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde Kıbrıs ve Kıbrıs sorunu lokal ve bölgesel boyutlarıyla ele alınırken; ikinci bölümde ise uluslararası ilişkilerin dinamiklerine göre incelenmiş. Prof. Dr. Salim Gökçen'in kitabın "önsöz"ünde altını çizdiği gibi, "Bugün, Kıbrıs'ta yaşanan mücadele Rumlarla, Kıbrıs Türkleri veya Türkiye ile Yunanistan arasında değil; Ortado-

Dr. Fatma Çalık Orhun editörlüğünde, alanında uzman çok sayıda akademisyen tarafından kaleme alınmış makalelerden oluşuyor. Gazi Kitabevi tarafından yayımlanan "Osmanlı'dan Günümüze Kıbrıs / Dün, Bugün, Yarın" isimli kitapta, Kıbrıs Adası'nın Osmanlı hakimiyetinden günümüze kadar geçirdiği tarihsel süreç detaylı bir şekilde inceleniyor.

ğu, Balkanlar ve Kafkaslar arasındaki enerji koridorunu kendi kontrolü altına almak isteyen ABD ve Korsika, Sardunya, Malta adaları ile Batı ve Orta Akdeniz üzerindeki denetimini Kıbrıs üzerinden Doğu Akdeniz'e taşımayı hedefleyen Avrupa Birliği ile Türkiye arasındadır." Geçmişten bugüne yaşananları öğrenebileceğimiz ikinci kitap ise kesinlikle Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel'in "Kıbrıs Tarihi (1878-1960) Kolonyalizm Ulusçuluk ve Uluslararası Politika" isimli çalışması. Kitap tükendiği için bir dönem bulunmuyordu ama İmge Kitabevi Yayınları arasından yeni baskısı yapıldı. Konuya ilgisi olanlar artık kolaylıkla kitaba ulaşabilir.

“Kıbrıs Tarihi” isimli bu kitapta öne çıkarılan ve tarihsel olarak Kıbrıs konusunun özünü oluşturan etmenler, bugün de yerli yerinde duruyor. Kolonyalizmin ve kolonyalizme karşı mücadelenin bıraktığı izler, adanın iki halkını ayıran ulusal kimlikler ve Kıbrıs’ın öteden beri kaderinin dışardan belirlenmesiyle koşut olarak uluslararası politikanın oynamaya devam ettiği başat rol...

HICAZ YAHUDİLERİ

Hicaz hem insanlık hem de dinler tarihi açısından oldukça önemli bir yerleşim yeridir. İslam kaynaklarında insanların ilk olarak yerleştiği ve akabinde de çoğaldığı yer olarak söz edilir. Hz. Havva, cennetten çıkarıldıktan sonra Cidde yakınlarına, Hz. Adem de Hindistan dolaylarına indirilmiştir. Sonra Mekke yakınlarındaki Arafat Dağı’nda buluşmuşlardır. İnsanlığın ilk mabedi olan Kabe de Mekke’de inşa edilmiştir. İşte Hicaz bölgesi aynı zamanda Kur’an’da referans gösterilen Güney Arabistan’dan kuzeye gerçekleştirilen yaz kış seferlerinin uğrak noktası olmasının yanında, Mekke ve Medine gibi önemli dini merkezleri de içine alır. İslam inancının ortaya çıktığı dönemlerde, bu bölgede putperestlik hakim inanç olarak göze çarpıyordu. Ancak Yahudilik, Hristiyanlık, Sabiilik ve Hanifilik inançlarına mensup topluluklar da bu bölgede varlıklarını sürdürüyordu. İslam inancı ilk çıktığında yoğun bir beğeniyle gönül-

lere hitap etmiş ve taraftar bulmaya başlayınca saldırılar da beraberinde gelmiştir. Saldırıları sonrasında da devam etmiştir. Kopernik Kitap’tan raflardaki yerini alan Dr. Mustafa Baş’ın “Hicaz Yahudileri: Tarihçe, Etnik Yapı ve Dini Uygulamalar” isimli kitabı oldukça ilginç ve mutlaka okunması gereken bir kitap. Dr. Baş’ın kitabı, Hicaz bölgesinin tarihi, siyasi ve sosyal yapısı; Yahudiliğin Hicaz’da yayıldığı yerler, dini uygulamaları, Yahudiler ile Araplar arasındaki ilişkileri inceliyor. Hicaz bölgesinde yaşayan Yahudileri ve din algılarını, o dönemdeki durumlarını mercek altına alan kitapta, İslam ile Yahudiliğin benzer ve ayrışan yönleri açığa çıkarılarak İslamiyet’e yönelik iddia ve saldırılara da cevap veriyor. Bu arada kitaptan ilginç bir bilgi daha aktaralım: Hicaz bölgesindeki Yahudilerin varlığı, binlerce yıl önce gerçekleşen “Babil Sürgünü”ne kadar gidiyor. Doğu Romalılar’ın, Kudüs’teki mabedi yağmaladıktan sonra da çok sayıda Yahudi sığınmak için bu bölgeyi tercih etmiş. Yahudiler hatta kültür ve geleneklerini, İslam öncesi Arabistan’ın sosyal ve dinsel yapısıyla bütünleştirerek oldukça dinamik bir diaspora örneği sergilemiş; sanattan siyasete, ticaretten ziraata Arap toplumunun her kademesinde dinamik bir topluluk olmayı başarmışlar. Arap isimlerini kullanmaktan ve Arapça konuşmaktan çekinmeyen bu grup, Yahudi kimliğine dayalı topluma mensubiyete varoluşsal önem atfetmişler.

KUZYE GÖÇ MEVSİMİ

Edward W. Said’in “Oryantalizm” kitabındaki ifadesiyle Batı, “öteki” olarak konumlandığı İslam toplumları hakkında İslam düşmanlığı kodları üzerinden hareket ediyor ve bir fikir birlikteliği oluşturuyor. Batı’nın tarihsel altyapısına göre de Doğu “öteki” ve

zeye Göç Mevsimi”, sömürgecilik deneyiminden geçmiş bir üçüncü dünya ülkesindeki kültürel değişim ve kimlik meselesi üzerine kurulu yakıcı bir roman. Batı literatürüne olduğu kadar klasik Arap yazınına, İslam ve tasavvuf literatürüne de hakim bir yazar olan Tayep Salih’in, Doğu-Batı sorununa bakışını yansıtan Kuzeye Göç Mevsimi, yoksul bir Sudan köyündeki basit yaşamı, köy halkı arasındaki karmaşık ilişkileri, geleneklerin boğucu baskısı ve bütün bunlarla çevrili bireyin özgürlük arayışını anlatıyor. Yedi yıl Avrupa’da eğitim görüp Sudan’a, Nil kıyısındaki köyüne dönen anlatıcının, köyde tanıştığı Mustafa Said’in, Said’in karısı Hasna’nın ve Sudan’ın hikayesi. Aslında bu kısa romanın görünürdeki hikayesinden çok daha derin göndermeleri ve yan anlamları var. Edward Said, “Kültürel Emperyalizm” adlı incelemesinde Tayep Salih’in kurgusunun son derece bilinçli bir şekilde Joseph Conrad’ın, “Karanlığın Yüreği” romanını izlediğini ve tersine çevirdiğini söyler. Kuzey’den Güney’e, Güney’den Kuzey’e olan müdahale ve geçişler, Conrad’ın çizdiği sömürgeci gidiş-geliş yörüngesini genişletip kabarıktırır. Salih, sömürgeci edebiyatın kendine mal ettiği kurgusal toprakları gerçek sahipleri adına geri istemekle kalmaz, Conrad’ın görkemli düzyazısında boğulup kalmış farklılıkları ve bunların imgesel sonuçlarını da dile getirir.

“TÜRKİYE’NİN EN İYİ İŞVERENLERİ 2022 ÖDÜLÜ”NÜ ALMANIN GURURUNU YAŞIYORUZ...

İLETİŞİM:

0850 203 54 62

limalogistics.com

TÜRK

DÜNYASINDAN

HABERLER

Rusya-Ukrayna
Savaşı sonrasında,
Kazakistan yönetiminin
izlediği rota,
Batı'da yakından
izleniyor. Kazakistan, Ukrayna'nın
toprak bütünlüğüne saygılı ve iki
ayrılıkçı cumhuriyeti tanımadığını
açıkladı. Kremlin, "bağımsız
politikalara" izin verecek mi?

KAZAKİSTAN PETROL SATIŞINA RUSYA ENGELİ

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Kazakistan 2022 yılına büyük bir çalkantıyla girdi. Ülkede yaşanan gösteriler ve yönetimin bu gösterileri bastırma çözümü, aynı dönemde tartışılan Ukrayna Krizi ile ilgili gelişmeleri bile geride bıraktı. Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in Rus lider Vladimir Putin ile uyumlu bir şekilde hem ülkede artan istikrarsızlığı önlemesi hem de ülkenin "kurucu başkanı" olarak da adlandırılan Nur Sultan Nazarbayev yönetimini tüm elemanlarıyla birlikte tarihe gömmesi dikkat çekiciydi. Tokayev, Aralık 2021'de İstanbul'da ilan edilmiş Türk Devletleri Teşkilatı'nın önemli üyesinin cumhurbaşkanı olarak, en çok Rus askerlerini yardıma çağırmasıyla eleştirildi. Kazakistan; Ermenistan, Belarus, Kırgızistan, Tacikistan gibi, eski Sovyet cumhuriyetlerinin Rusya liderliğinde kurduğu askeri ittifakın (Kolektif Güvenlik Anlaşması Teşkilatı-KGAT) bir üyesi, aynı zamanda Kremlin'in üzerine titredikleri ekonomik iş birliği kurumu Avrasya Ekonomik Birliği'nin de içinde yer alıyor. Kazakistan'da son derece barışçı başlayan fakat daha sonra kanlı çatışmalara dönüşen gösterileri bu rotada kimin kışkırttığı tam olarak bilinmiyor fakat sonucunda KGAT'ın Alma Ata Havalimanı'na inen askerlerinin görüntüleriyle sonlanması dikkat çekici...

UKRAYNA SAVAŞI BİR DÖNÜM NOKTASI MI?

Dünya, Rusya lideri Vladimir Putin'in -yeni- Sovyetler Birliği hedefinde Kazakistan'ın, Belarus ve Ukrayna ile birlikte çok önemli yer tuttuğunu, geçtiğimiz ocak ayında yaşanan olaylar sonrasında anladı. Rusya, şu anda Belarus ile "Bir Devlet" anlaşması çerçevesinde tam entegrasyonu yürütüyor ve yükselen muhalefeti son olarak Rusya korumasında etkisiz hale getiren Belarus lideri Aleksander Lukaşenko ile Vladimir Putin aynı devletin başkanları gibi hareket ediyorlar.

Bu sürece Ukrayna'nın katılmayacağına inanılmasıyla başlayan savaş ise o ülkenin topraklarında bütün hızıyla sürüyor. Beklenen, Kasım Cömert Tokayev liderliğindeki Kazakistan'ın da Belarus çizgisinde hareket etmesiydi...Kazakistan, bekleneni yapmadı. Ukrayna'nın milli egemenlik haklarına ve toprak bütünlüğüne saygılı olduğunu resmen açıkladı. Bu çerçevede, Rusya'nın bağımsızlıklarını tanıdığı 2 ayrılıkçı cumhuriyet Luhansk ve Donetsk Halk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlıklarını tanımayacağını da duyurdu. Buna karşılık, özellikle Birleşmiş Milletler bünyesinde Rusya aleyhine verilen karar tasarılarında çekimser kalmayı tercih etti, Ukrayna Savaşı'nı yüksek sesle kınayan devlet olmadı.

BATI'NIN YAPTIRIMLARINI DELMEME KARARI ÖNEMLİ

Kazakistan-Rusya sınırı toplam 7.644 km'lik uzunluğuyla dünyanın en uzun ikinci devlet sınırı (birincisi ABD-Kanada sınırı, 8.891 km) olarak tanınıyor. Kazakistan nüfusunun yüzde 20'sini Rus milleti oluşturuyor ve Moskova'daki sağ siyasi kanat, bu ülkenin Ruslar'ın yaşadığı bölgeler başta, önemli bir bölümünü "tarihi Rus toprakları" olarak değerlendiriyor. Rusya Kazakistan'ın bir numaralı ticari ortağı, Kazak petrolünün yüzde 80'i Avrupa başta dünya pazarlarına Rusya tarafından sevk ediliyor. Buna rağmen, Kazakistan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Timur Süleymanov'un 29 Mart 2022 günü yaptığı "Kazakistan, Ukrayna Savaşı nedeniyle Batılı ülkelerin Rusya'ya karşı koymuş olduğunu delinmesine yardımcı olmayacaktır. ABD ve AB'nin bu kararları doğrultusunda ambargosunu yaşamak istemiyoruz."

açıklamasıyla Kremlin'de şok dalgası oluşturdu. Bu açıklamadan 2 gün sonra Vladimir Putin ile Kasım Cömert Tokayev'in telefonda buluşması dikkat çekiciydi...

KAZAK PETROLÜNE RUSYA'NIN AMBARGOSU

Kazakistan, günümüz koşullarında, zengin petrol yataklarının dünya pazarlarıyla buluşmasında ihrac rotalarını çeşitlendirmemiş olmasının sıkıntısını yaşıyor. Nur Sultan Nazarbayev'in Rusya yönetiminde her zaman hissedilen ağırlığı, eski Sovyet coğrafyasında bir dönemin güçlü bağlarını koruyarak bağımsızlık zeminini güçlendirme stratejisi, kuşkusuz bu sonucu doğurdu. Kazakistan, petrolünün Rusya üzerinden, Karadeniz'deki Novorossisk limanından dünyaya ulaşması, bu denklem içinde aynı zamanda güvenli bir rotaydı. Fakat, Tokayev-Putin telefon görüşmesinde

Kazakistan'ın izlemekte olduğu siyasi rotadan çok, Rusya'nın bir teknik arıza bahanesiyle ülkenin petrol ihracatını durdurmasının ele alındığı biliniyor. Ukrayna Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Novorossisk Limanı'nda yaşanan teknik arızanın yaklaşık 2 ay süreceği ve bunun da Kazakistan'ın petrol üretimini yarıdan fazlasıyla kısmasına anlamına geleceği biliniyor. Enerji sektörü uzmanları, Rusya'nın Avrupa enerji sektöründeki baskısını artırmaya çalışırken Kazakistan petrolünün akışını durdurmasının da beklenmesi gereken bir gelişme olmasında birleşiyorlar.

TAHİL KITLIĞINDA YAŞANACAK GELİŞMELER

Rusya'nın savaş nedeniyle tahıl ihracatına koyduğu kısıtlamanın Kazakistan'ı etkilememesi, buna karşılık Kazakistan'ın da aynı yönde karar almasıyla çok yakın gelecekte Orta As-

ya'da sosyal patlamaların yaşanma ihtimali de üzerinde konuşulan önemli bir konu. Kazakistan'ın tahıl üretimi 3 milyon ton ve bunun 1,5 milyon tonunu komşularına ihraç ediyor, ihracata dönük uygulamaların en geç iki ay içinde Orta Asya cumhuriyetlerinde özellikle ekmek fiyatlarındaki artış nedeniyle yeni sokak gösterilerine neden olacağı da belirtiliyor. Rusya'nın Sberbank finansal platformunu kullanmayı durduran, Kremlin ile aynı rotada görünmemek için 9 Mayıs Zafer Günü askeri kutlamalarını iptal eden Kazakistan'ın komşularında yaşanılacak sosyal istikrarsızlık karşısında nasıl bir politika izleyeceği de merakla bekleniyor. Şu anda Ukrayna Savaşı'nda sıkışmış görünen Rusya'nın "bağımsız politikalar" üreten Kazakistan'a dönük nasıl bir uygulama sergileyeceği ise yüksek ihtimal Ukrayna'daki savaşın sonucuna bağlı...

SINIRSIZ TEKNOLOJİLER, GÜVENLİ YARINLAR

Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaş, Kırgızistan açısından yüklü bir fatura anlamına geldi. Ülke ekonomisinin geleceğinde soru işaretleri doğdu, güvenlik açısından ciddi sorunların yaşanması dikkat çekiyor.

KIRGIZİSTAN EKONOMİK KRİZ VE KIRGIZ LEJYONERLER

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Kırgızistan, Sovyetler Birliği'nin Nazi Almanyası'nı yendiği gün olan 9 Mayıs'ta, komşusu Kazakistan gibi Zafer Günü kutlamalarını askıya aldı. Kırgızistan Ulusal Güvenlik Devlet Komitesi, Zafer Günü kutlamalarında dönemin Sovyet Kızıl Ordusu'nun hatırasını canlandıran uniformalarda "Z" harfinin kullanılmayacağını, kullananlar hakkında cezai işlem yapılacağını karara bağladı. "Z" harfi, Ukrayna'ya giren Rus işgal ordusunun araçlarında kullanılan bir harf olarak dünyada, işgalin ve Rus ordusunun sembolü olarak kabul ediliyor. Eski Sovyet coğrafyasında Zafer Günü, özel bir anlama sahip ve bugün, bazı giyim mağazaları, geçmişin nostaljisini canlandırmak için Kızıl Ordu uniformaları satıyor, gençlerin önemli bir bölümü de dedelerinin kazandığı anlamlı bir zaferin hatıralarını canlı tutmak için bu uniformaları giymeyi tercih ediyorlar. Kırgız yetkililer, Rusya'dan ithal edilen bu yılki uniformalarda "Z" sembollerinin olması üzerine bu tür uniformaların yasaklanmasına karar verdiler. Baltık Cumhuriyetleri Letonya, Litvanya ve Estonya başta, bazı eski Sovyet cumhuriyetlerinde de Rusya ordusunun ana sembolü olarak adlandırılan, Aziz Yorgo nişanının

renkleri olan turuncu-siyah renkler de yasaklandı.

KIRGIZ GURBETÇİLER VE EKONOMİ ZOR DURUMDA

Rusya'nın Ukrayna Savaşı nedeniyle karşılaştığı tahmin edilenden çok güçlü ekonomik yaptırımlar, bu ülkenin iç ekonomik dengelerinde köklü bir sarsılmaya neden oldu. Kırgızistan, bir dönemin Türkiye'sinin, Almanyadaki "gurbetçi" olarak adlandırılan Türk işçilerinin gönderdiği dövizde olduğu gibi, Rusya'da çalışan işçilerin gönderdiği paraya ihtiyaç duyan bir ekonomiye sahip. Rusya ekonomisinin geldiği noktada, bu ülkede yaşayan Kırgız işçilerin geriye dönmeye başladığı ve ülkenin önemli bir döviz girdisinden mahrum kaldığı görülüyor. Kırgızistan aynı zamanda, Rusya ekonomisinin önümüzdeki aylarda karşılaşacağı daha derin sarsıntıları da hesaba katarak ekonomi (bağlantısında güvenlik) alanında Çin Halk Cumhuriyeti'ne yavaşan bir kimlik sergilemeye başladı. Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, Şubat 2022'de Pekin Olimpiyatları çerçevesinde bu ülkeye gitmiş ve Çin lideri Şi ile samimi bir görüşme gerçekleştirmişti. Kırgızistan,

komşusu Kazakistan gibi, Çin'in Bir Kuşak-Bir Yol Projesi içinde yer alıyor ve Kırgız ekonomisi özellikle son dönemde Çin'le kurulan yakın ilişki çerçevesinde varlığını koruyor. Kırgızistan, Rusya liderliğindeki Kolektif Güvenlik Anlaşması Teşkilatı ve Avrasya Ekonomi Birliği'nin üyesi bir devlet ve son dönemde, Rusya liderliğindeki bu iki kuruluşun Şangay İşbirliği Örgütü ile yakın iş birliğinden yararlanma kaygısı taşıyor. Bişkek, diğer Orta Asya Cumhuriyetleri gibi, Rusya'nın Ukrayna Savaşı'nda sergilediği askeri durumdan sonra, bu ülkenin geniş coğrafyanın güvenlik sorunlarını çözmede nasıl bir güç sergileyeceğini de sorgulamaya başlayan bir devlet. Ukrayna Savaşı'nın başlangıcında ağır kayıplar veren Rus ordusunun cepheye yabancı asker sürme politikasına en çok katılımın, Rusya'da yaşayan göçmen Kırgız işçilerden geldiği de belirtiliyor. Dünyanın dört bir yanından Ukrayna'da savaşacak paralı asker arayan Rusya, kendi topraklarında yaşayan farklı milletlerden genç işçilere, yüklü maaş, hızlı Rus vatandaşlığı ve vatandaşlık sonrasında da güçlü sosyal destek vad ediyor. Bu çağrıya Kırgızlar kadar Özbek genç işçilerin de cevap verdikleri biliniyor.

GÖRSEL LGK 84'E AIT OLUP, ÖRÜNÜN TÖM HAKLARI ASELSAN'A AİTTİR

SAHİP OLDUĞU ÜRETİM TEKNOLOJİLERİ

%0.3 HASSASİYETİNDE TALAŞLI İMALAT

GRADE C VE ÜZERİ KALİTE SEVİYESİNDE ALÜMİNYUM
ALAŞIMLARI ALÇAK BASINÇ DÖKÜMÜ

HASSAS DÖVME

Ahi Evran OSB Mah. 1. Organize Sanayi
Dağıstan Cd. No:6, 06935 Ahi Evran Osb Sincan/Ankara
[0312] 394 02 36
mcmsavunma.com.tr

DOĞUDAN
BATIYA

SİYAK
BÖLGELEER

“ Batı tarafından desteklenen Ermenistan; Ukrayna Savaşı'ndan etkilenmedi, Rusya'nın en sadık müttefiki olduğunu sergiledi. Karabağ'ın gayrimeşru yönetim alanının Rusya'nın garantörlüğüne bırakılması ve Azerbaycan toprağının dışına çıkarılması planının işlediği belirtiliyor.

KAFKASYA: RUSYA'NIN BÖLGEDE TUTUNMA ÇABALARI

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Azerbaycan lideri İlham Aliyev ile Brüksel'de AB Konseyi Başkanı Charles Michel aracılığında buluşan ve Batı'dan ilk kez, “Kafkasya'da yeniden savaş olursa bize güvenme, Azerbaycan ile barış anlaşması imzala!” cevabını alan Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın, Moskova ziyareti Batı için önemli işaretler ile yüklüydü. Ermenistan, Rusya'nın liderliğinde oluşturulmuş Kolektif Güvenlik Anlaşması Teşkilatı ile Avrasya Ekonomik Birliği'nin sadık ülkesi olarak tanınıyor. Rusya'nın Ukrayna Savaşı nedeniyle Batı'nın kuşatmasını yaşadığı, savaşta ortaya çıkan insan hakları ihlalleri nedeniyle Çin lideri Şi'nin bile Moskova'dan uzak bir nok-

tada durmaya çalıştığı bir dönemde Paşinyan-Putin buluşması “sarsılmaz ittifak” görüntüsü sergiledi. Kremlin'de imzalanan ortak açıklama, Rusya ile Ermenistan'ın ekonomik, siyasi, askeri, teknolojik tam ve uyumlu iş birliğini belgeleyen bir kimlik taşıyordu. Ermenistan aslında Batı'ya bu ziyaret ve sonrasında yapılan açıklama ile tarafının belli olduğunu bir kez daha göstermiş oldu.

RUSYA'NIN -YENİ- KARABAĞ POLİTİKASI

Ukrayna Savaşı öncesinde Erivan-Bakü arasındaki dengeleri iyi kolladığı görülen Rusya'nın, yaşanan gelişmeler çerçevesinde, Güney Kafkasya'yı Batı'nın kontrolüne bırakmama eğilimine girdiği dikkat çekiyor. Gelişmeyi tetikleyen, Paşinyan'ın barış sürecinde yasa dışı Dağlık Karabağ yönetimini Türkiye-Azerbaycan ittifakına sattığını savunan “Karabağ çetesi” olarak adlandırılan Ermeni aşırı sağ muhalefeti oldu. Rus barışı gücü askerlerinin korumasında yaşamını sürdüren Hankenti'ndeki yasa dışı yönetimin korunması ve Azerbaycan toprağı sayılması amaçlı kampanya, Kremlin için önemli bir çıkış noktası haline geldi.

Hankenti'ndeki ayrılıkçı yönetimin lideri Arayik Harutyunyan, özellikle Brüksel'deki buluşma sonrasında başlattığı kampanyada Paşinyan'ı Ermeni topraklarını satmakla suçladı. Erivan'da gerçekleşen Paşinyan-Harutyunyan buluşmasında da bu gerginliğin sürdüğü ve ayrılıkçı liderin kendi silahlı birlikleri ile bölgede görevli Rus askerlerinin ortak çalışması yönünde yeni planlamalar yaptığı dikkat çekti. Harutyunyan aynı zamanda, “Paşinyan, Aliyev ile bir barış anlaşması imzalar, Karabağ'daki Ermeni topraklarından vazgeçerse, yönetim olarak Rusya Federasyonu'na katılma kararı alırız.” açıklamasıyla da dikkat çekti.

RUSYA'NIN AZERBAYCAN'A TUTUMU DEĞİŞİYOR

Ermenistan iç siyasetinde bu gelişmeler yaşanır ve Paşinyan barış anlaşması konusunda ağır baskı görürken Rusya Savunma Bakanlığı'nın bölgede yaşanan askeri gelişmeler karşısında 2 kez Azerbaycan'ı suçlayan açıklamalar yapması da dikkat çekti. Rusya'nın, Karabağ'daki Ermeni nüfusu koruma bahanesiyle bölgedeki askeri varlığını sürdürme ve yakın mütte-

“Ermenistan, Batı'nın Ukrayna Savaşı nedeniyle Rusya'ya karşı geliştirdiği cephe politikaları karşısında ne yapacak? Erivan, Moskova ilişkisi, yeni dünya yapılanmasında nereye savrulacak?” Bu soru, 24 Şubat 2022 günü Ukrayna Savaşı'nın başlamasından bu yana gündemdeki varlığını koruyor.

fiki Ermenistan'ın Azerbaycan toprakları üzerindeki yayılmacı siyasetinin devam etmesi yönünde gizli hevesleri olduğu gerçeği de ortaya çıktı. Bu, aynı zamanda Paşinyan'ın Moskova ziyaretine, Ermenistan Dışişleri Bakanı ve Ulusal Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri'nin yanında, Savunma Bakanı ve Genelkurmay Başkanı'nın da katılmasıyla sembolleşen bir gelişmeydi.

ERMENİ ANAYASASI BARIŞ SÜRECİNİ KABUL ETMİYOR

Ermenistan muhalefeti ise, ülkenin önde gelen anayasa hukuku uzmanı Prof. Vardan Pogosyan'ın şu görüşleri içeren makalesinden yola çıkarak bir barış anlaşması için önce Ermenistan Anayasası'nın değişmesinin gerektiğini vurgulamaya başladı: "Anayasanın giriş kısmı, kabulünden bu yana değiştirilmedi ve siyasi güçler arasında geniş bir konsensüs var. Ermeni halkının, devlet olmanın temel ilkelerine ve Ermenistan Bağımsızlık Bildirgesi'nde yer alan ulusal hedeflere dayalı olarak Ermenistan Cumhuriyeti Anayasası'nı kabul ettiğini belirtir. "Ermenistan Bağımsızlık Bildirgesi, Ermenistan SSC ve Dağlık Karabağ Yüksek Sovyetleri-

nin 1 Aralık 1989 tarihli ortak kararını içermektedir." Ermenistan SSC ve Dağlık Karabağ'ın birleşmesi hakkında... "dedi. Ek olarak, 8 Temmuz 1992'de Ermenistan Yüksek Sovyeti, bugün hala yürürlükte olan bir kararı kabul etti: "Dağlık Karabağ Cumhuriyeti'nin, Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçası olduğunu belirten herhangi bir uluslararası veya yerel belge, Ermenistan tarafından kabul edilemez olarak değerlendirilecektir." Gelişme, Bakü-Erivan arasındaki barış sürecine, aşırı sağcı Ermeni muhalefeti üzerinden Rusya'nın da dahil olduğunu göstermesi bakımından önemli...

MOSKOVA'DAN BAKÜ'YE İLGİNÇ BİR CASUS ATAMASI

Rusya'nın resmi haber ajansı Sputnik, Kremlin'in dünyaya açılan propaganda kuruluşu olarak tanımlanıyor. Bu nedenle, Ukrayna Savaşı'nın başlamasından kısa bir süre sonra bu kuruluşun yayınları Batı ülkelerinde engellendi. Sputnik aynı zamanda, "hassas bölgelerde" şaibeli isimleri gazeteci kimliği adı altında görevlendirmesiyle de dikkat çekiyor. Bu kurumun başında Margarita Simonyan isimli Erme-

ni asıllı bir Rusya vatandaşı bulunuyor. Simonyan, 2'nci Dağlık Karabağ Savaşı'nda izlediği yayıncılık ve Türkiye-Azerbaycan ittifakına dönük çıkışları ile tanınan bir isim. Simonyan'ın son olarak Azerbaycan'ın başkenti Bakü'deki Sputnik temsilciliğine Kafkasya'da "casus" kimliği ile tanınan Vitaly Denisov'u ataması dikkat çekti. Vitaly Denisov, Rus Özel Birlikleri'nde albay rütbesiyle görev yapmış emekli bir asker. Kafkasya esas olarak onu, Gürcistan'dan ayrılıp Rusya'nın kontrolüne geçen Güney Osetya'da gerçekleştirdiği operasyonlardan tanıyor. Rusya-Gürcistan Savaşı'ndan sonra kurulan Güney Osetya ayrılıkçı hükümetinin başkan yardımcısıydı. Sputnik'in bu tür bir geçmişe sahip olan bir sözde gazeteciyi Bakü'ye temsilci ataması, Azerbaycan medya çevrelerinde de tepkiyle karşılaştı. Rusya'nın Dağlık Karabağ üzerinden Bakü'ye karşı yeni manevralara hazırlandığı bir dönemde bu tür bir atamanın dostane olmadığını belirten uzmanlar, her fırsatta Azerbaycan aleyhine yaptığı yayınlar ile tanınan Sputnik'in Azerbaycan'da da yasaklanması gerektiğini vurguluyorlar.

YENİLİKÇİ

VE

İLERİ TEKNOLOJİLER

KATILIM GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM FONU

ile artık yatırımlar daha kolay

**YENİLİKÇİ & İLERİ
TEKNOLOJİLER**

Katılım Girişim Sermayesi Yatırım Fonu

SSTEK

Savunma Sanayii Başkanlığı
Kuruluşudur.

İsrail, özellikle Trump yönetiminin son aylarında BAE ve Bahreyn ile imzalanan Abraham Anlaşmaları süreci sonrasında tarihinin en rahat günlerini yaşarken iç politikasındaki bir gücün saldırgan yapısı, Ortadoğu barışını bir kez daha tehlikeye attı.

Aşırı sağ İsrail politikaları, "yumuşama" politikalarının sonunu getiriyor.

FİLİSTİN YERLEŞİMCİ POLİTİKALARI SAVAŞ NEDENİ

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

İşgal altındaki Filistin topraklarının önemli bir bölümünde yapılandırılmış, Yahudi yerleşim birimlerinde yaşayan ve genel olarak "yerleşimci" olarak adlandırılan kesim, Ramazan ayının ikinci cuma gününe denk gelen Yahudiler'in kutsal günü Hamursuz Bayramı'nda harekete geçene kadar dünyanın tek gündemi Ukrayna Savaşı'ydı. İsrail iç siyasetinin "aşırı sağ" kanadını temsil eden, ülkede kurulmakta olan koalisyon hükümetlerinde her zaman bir denge unsuru olarak kendini sergileyen yerleşimci aşırı-sağ kanadın hedefi bir kez daha Mescid-i Aksa'ydı. Yerleşimciler, Müslümanların Mekke ve Medine'den sonra üçüncü kutsal alan saydığı Mescid-i Aksa'yı yıkıp yerine antik çağ Ya-

Yerleşimciler, Müslümanların Mekke ve Medine'den sonra üçüncü kutsal alan saydığı Mescid-i Aksa'yı yıkıp yerine antik çağ Yahudi tapınağını yerleştirmek için çaba harcayan, bunu zaman içinde İsrail'in ortak siyaseti haline getirmeyi başarmakta olan bir aşırı sağ grup

hudi tapınağını yerleştirmek için çaba harcayan, bunu zaman içinde İsrail'in ortak siyaseti haline getirmeyi başarmakta olan bir aşırı sağ grup. Mescid-i Aksa'daki kışkırtmaları sonucunda, sadece bir hafta içinde bölgenin farklı alanlarında yaşanan Filistinli-güvenlik güçleri çatışmasında 27 masum sivil Filistinlinin ölümüne yol açmaları bile bölge ve dünya politikaları açısından sergiledikleri riski göstermesi bakımından yeterliydi.

YUMUŞAMA POLİTİKALARININ ZEMİNİ GÜÇLÜ DEĞİLSE

ABD eski Başkanı Donald Trump'ın, Amerika'nın önde gelen Siyonist ailelerinden birinin oğlu, damadı Jared

Kushner'i Beyaz Saray Ortadoğu Temsilcisi olarak başlattığı Abraham Anlaşmaları süreci aslında İsrail'e tarihinde görülmemiş bir rahatlık sağladı. BAE-Bahreyn ikilisinin Ağustos 2020'de daha önce İsrail ile barış anlaşmaları imzalamış Mısır ve Ürdün'e katılması, bunu Fas ve Sudan gibi Arap devletlerinin izlemesi, Suudi Arabistan başta Körfez ülkelerinin İsrail ilişkilerini yumuşatması, bu rahatlığın perde arkasındaki gelişmeydi. Amerikan yönetimi, bu gelişmeler çerçevesinde genel olarak Arap rejimlerinin itirazının kalkması üzerine, geleneksel olarak ABD Avrupa Komutanlığı'na bağlamış olduğu İsrail ile askeri ilişkileri Amerikan Merkez Komutanlığı CENTCOM bünyesine bile almıştı. Or-

tadoğu'da İsrail'e dönük yumuşama sürecine Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılması ortamın daha da yumuşamasına neden olmuştu. İsrail güvenlik güçlerinin Ramazan'ın ikinci cuma günü, sabah namazı saatlerinde, Mescid-i Aksa'ya girecek Yahudi aşırı sağcı yerleşimcilerin güvenliğini sağlamak için camiye basmaları, burada namaz kılan Müslümanları hedef alması, bütün gelişmelerin sonlandığı andı. Özellikle, son dönemde İsrail ile yumuşama politikasını önceleyen BAE, Bahreyn, Fas, Mısır, Ürdün ve Suudi Arabistan'ın saldırıyı açıkça kınaması, bu kınama kampanyasına Türkiye'nin de katılması dikkat çekiciydi. Dış politika ve ekonomik ilişkiler zemininde İsrail ile benimsenen yumuşama politikalarının bu ülkenin bünyesindeki saldırgan ve yayılmacı "yerleşimci siyaseti"ni görmezden gelmesi, umutların da sönmesine yol açtı.

RUSYA BOŞLUĞU DOLDURMA SÜRECİNİ BAŞLATTI

Aslında Filistin'deki asıl denge, İsrail ile uzlaşmaya çalışan Arap rejimlerinden çok, Türkiye ve Katar'ın izleyeceği rotaya bağlıydı. Türkiye, Mescid-i Aksa baskını sonrasında tepkisini Dı-

şışleri'nden yapılan bir kınama ile belirtmekle yetindi. Fakat devamında Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'dan gelen "Mescid-i Aksa kırmızı çizgimizdir." açıklamasıyla bir üst noktaya taşımaya çalıştı. Katar ise, Doğu'da ikametini sağladığı Hamas lideri İsmail Haniye'nin sert açıklaması üzerinden bu örgüt ile güçlü bağlantısı üzerinden Filistin politikasının değişmediğini sergiledi. Hamas-Katar ittifakı, Mescid-i Aksa'nın savunmasını üstlenen bir kimlik ile öne çıktı. Ama asıl dikkat çeken atak, Ukrayna Savaşı sürecinde bile İsrail ile ilişkilerini belli bir dengede tutmaya çalışan hatta bu ülkenin Suriye'deki İran-Rejim hedeflerine dönük hava saldırıların ses çıkarmamasıyla dikkat çeken Rusya'dan geldi. Rusya Dışişleri Bakanlığı, İsrail güvenlik güçlerinin -hem de bir Ramazan günü- Mescid-i Aksa'ya düzenlediği baskına çok sert tepki gösterdi ve Moskova'nın Filistin halkının yanında yer aldığını açıkladı. Rusya'nın açıklamasındaki "İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan tarihin en uzun işgali, Filistin topraklarında ABD ve müttefiklerinin desteğinde sürmektedir." cümlesi dikkat çekiciydi. Bu açıklamadan bir gün sonra Rusya lideri Vladimir Putin ile Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas bir telefon görüşme-

si yaptı. Telefon görüşmesinde de Rusya, Filistin'e dönük desteğini bir kez daha tekrarladı. Aynı günlerde Rusya hükümeti, daha önce devri konusunda anlaşmaya varılmış fakat çeşitli nedenler ileri sürülerek İsrail tarafından süreci askıya alınmış Kudüs'teki tarihi Alexander Nevski Rus Ortodoks Kilisesi'nin tapu devri için İsrail hükümetine nota verdi. Rusya böylece, İsrail'e karşı Mescid-i Aksa konusunda Müslüman ülkelerin yanında yer alan, aynı zamanda Doğu-Ortodoks kiliselerinin de bir numaralı sözcüsü olarak çıkmış oldu.

ERDOĞAN'DAN KARŞI ATAK

Filistin konusunda özellikle Türkiye'nin, İsrail ile yumuşamaya bağlı olarak bir adım geride durmasının Rusya'ya çok geniş bir manevra alanı yarattığının anlaşılması, Ankara'yı harekete geçirdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail Cumhurbaşkanı Herzog ile yaptığı telefon görüşmesinde, Mescid-i Aksa çevresinde yaşanan şiddet olaylarından duyulan derin rahatsızlığı aktardı. Bu görüşmeden kısa bir süre sonra da İsrail hükümetinin Ramazan ayı boyunca İsrailli yerleşimcilerle Mescid-i Aksa alanını kapattığını açıklaması dikkat çekti.

TÜRK SAVUNMA SANAYİNİN
< DİNAMİK GÜCÜ >
THE DYNAMIC POWER OF THE TURKISH DEFENCE INDUSTRY

KATMERCİLER

katmerciler.com.tr
Twitter Instagram Facebook / KatmercilerAS

Kuzey Irak Kürt
Otonom Yönetimi'nin
bölgesindeki zengin
doğal gaz rezervi,
bu bölgenin yeniden askeri
çekişmenin merkezine
dönüşmesine neden oldu.
Türkiye, Barzani yönetimini
destekliyor, bölgeyi karıştıran
ise, İran...

IRAK “KUZEY”DE BİR SAVAŞIN POSTAL SESLERİ

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

İran Devrim Muhafızları'nın Kuzey Irak Otonom Kürt Yönetimi'nin (IKY) başkenti olarak kabul edilen Erbil'i, 12 balistik füze ile vurmasından bu yana, bölge yeni bir askeri hesaplaşmanın riskini yaşıyor. İran tarafından yapılan açıklamada; Devrim Muhafızları'nın, Erbil'de bir MOSSAD (İran gizli servisi) merkezi tespit ettiği ve saldırının o hedefe yönelik olarak gerçekleştirildiği savunulmuştu. Saldırılan ve tahrip edilen yer, Irak'ın petrol-doğal gaz dengelerinde söz sahibi bir isim olan KAR Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Baz Kerim Berzenci'nin eviydi!.. Berzenci, evinin İran tarafından vurulduğunu açıkladı, buranın MOSSAD karargahı olarak adlandırılmasının nereden çıktığını haklı olarak sordu. İran geri adım atmadı ve ünlü iş adamının evinde bazı Amerikalı ve İsrailli yetkililer ile toplantılar yapıldığını bu nedenle söz konusu mahallin hedef alındığını bir kez daha vurguladı.

BERZENCİ KÜRESEL ENERJİ DENGESİNDE ÇOK ÖNEMLİ

KAR Şirketi'nin CEO'su, Berzenci aşiretinden. Kürtçede bilinen adıyla Berzincî veya Berzencî; Irak'taki Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne bağlı Süleymani-

ye şehrindeki bir Kürt aşiretidir. KAR Şirketi'nin CEO'su Şeyh Baz Kerim al-Berzenci, İngilizlere karşı ayaklanan Teşkilatı Mahsusa tarafından desteklenen Şeyh Mahmut Berzenci'nin akrabası, daha doğrusu torunu. Berzenciler, Kuzey Irak'taki Kürt toplumunun en önde gelen Kadiri Şeyhleridirler. Sultan Abdülhamid ile ilişkileri çok iyi olan Mahmud Berzenci'nin babası Şeyh Said, Berzenci Ailesi içindeki iktidar mücadelesi ile bölgedeki birçok aşiret reisi ile yaşadığı çatışmalar ve yerel yöneticilerle yaşadığı sorunlarda sürekli olarak II. Abdülhamid tarafından desteklendi. Şeyh Mahmud Berzenci 1917-1918 yıllarında kendi müritlerinden oluşan üç bin kişilik bir süvari birliği ile İngilizlere karşı Bağdat'ın güneyinde Şuaybiye'de savaştı. Şeyh Mahmud Berzenci'nin kardeşi Şeyh Abdülkadir komutasındaki aşiretler, Süleymaniye'yi geri aldı. Burada bulunan İngiliz subaylar ve memurlar tutuklandı. Kasalara el kondu. İngiliz bayrağı indirildi. Bunun yerine yeşil rengin üzerindeki kırmızı daireye yerleştirilmiş hilalden oluşan yeni bayrak göndere çekildi. Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktığı 19 Mayıs 1919 gününden iki gün sonra 21 Mayıs 1919 günü Şeyh Mahmud

Berzenci, İngilizlere karşı cihat ilan etmişti. Bu ölçüde köklü ve duruşuyla anti-emperyalist kimlik taşıyan Berzenci ailesinin İran tarafından hedefe oturtulmasının nedeni, KAR Grup'un son olarak Süleymaniye yakınlarındaki Çemçemal ve Khor doğal gaz rezervlerinden çıkacak doğal gazı, Türkiye sınırına 35 km mesafeye kadar getirecek doğal gaz boru hattı inşaatın ihalesini kazanmış olması. IKY bölgesinde şu ana kadar tespit edilen doğal gaz rezervi 5,7 trilyon metreküp düzeyinde. Bölge, yılda 5 milyar metreküp doğalgaz üretiyor ve bu gaz iç talebi karşılıyor. Yapılan planlama ise, 2025 itibarıyla 25 milyar metreküp doğal gaz üretimi ve bu doğal gazın önemli bir bölümünün ihracı üzerine... Bu plan, Avrupa'yı enerji hakimiyeti ile baskılayan Rusya ve Türkiye ile ilişkilerinde doğal gaz sevkiyatını merkeze oturtan İran'ın çıkarlarına aykırı bir plan olarak kendini gösteriyor.

İRAN, TÜRKİYE-BARZANİ DOĞAL GAZ İTTİFAKINDAN RAHATSIZ

Önce IKY Başbakanı Masrur Barzani, Türkiye'ye gelip Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüştü, bu görüşmeden iki gün sonra da Türk

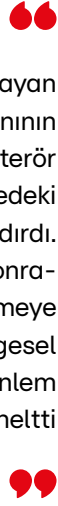
Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) uzun süredir hazırlandığı Pençe-Kilit Harekati başladı. TSK hareketinin ana hedefi, Irak'ın kuzeyinde yerleşik PKK'nın Metina, Zayp ve Avaşin-Basyan'daki kamplarını temizlemek. Harekatin, Irak'ın merkezi yönetimi ve IKY yönetiminin bilgisi dahilinde gerçekleştirildiği biliniyor, bununla birlikte Bağdat ve Erbil yönetimleri, kendi iç kamuoylarını rahatlatmak amacıyla Türkiye'yi, Irak'ın toprak bütünlüğüne karşı saygısız davranmakla suçladılar. Oysa güvenilir kaynaklar, PKK unsurlarına karşı, Türk askerinin yanında Suriye ve Irak'tan gelen peşmergelerin de yer aldıklarını duyurdular. Erbil'deki Barzani yönetimi, özellikle Irak coğrafyasında İran'la yakın ilişki içinde ve IKY yönetimini hedef alarak varlığını sürdüren PKK unsurlarından rahatsızlığını açıkça belirten bir poli-

tika izliyor. IKY Başkanı Neçirvan Barzani yaptığı açıklamalarda, PKK'nın bölgedeki varlığının Türkiye ile ilişkilerde zorluk çıkardığını, bunun ticari ilişkilere de kötü etkisi olduğunu vurguluyor. Barzani yönetimi aynı zamanda, Suriye'nin kuzeydoğusunda güçlenen ABD-PKK/YPG ittifakından da rahatsız ve bu ittifakın zaman içinde bütün Kürt coğrafyasını hedef alacağından endişe ediyor. Pençe-Kilit Harekati'nı bu denklemde önemli kılan ise, TSK'nın Duhok'daki terör varlığını temizlemesi çünkü Duhok, KAR Grubu'nun Süleymaniye-Erbil üzerinden inşa edeceği doğal gaz boru hattının ulaşacağı son durak. IKY yönetimi ile Türk hükümetinin ana planı ise, Ukrayna Savaşı nedeniyle, Rus doğal gazına alternatif arayan Avrupa ekonomilerine bu doğal gazı Türkiye üzerinden taşımak. Masrur Barzani'nin

Erdoğan ile buluşmasında konunun detayı ile ele alındığı ve Türk hükümetinin Avrupalı muhatapları ile konuyla ilgili bilgilendirmeler gerçekleştirdiği de belirtiliyor.

"IRAK GAZI" NDA ANA OYUNCU İNGİLTERE

Rusya ve İran bu tür yeni bir gelişmeyi engellemekte kararlılar. Bununla birlikte Masrur Barzani'nin, TSK'nın Irak Duhok'taki harekati sürerken, Londra'ya yaptığı ziyaret dikkat çekti. İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Başbakan Barzani'yi en üst protokol ile karşıladı ve yapılan açıklamalarda IKY, bağımsız bir devlet gibi değerlendirildi. Açıklamalarda İngiltere'nin IKY bölgesinden çıkan doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınmasını desteklemesi dikkat çekiciydi.

Göreve yeni başlayan CENTCOM komutanının ilk iş olarak Suriye'ye gidip bir terör elebaşı ile buluşması, bu ülkedeki gerginliği tırmandırdı. Türkiye'nin Ukrayna Savaşı sonrasında bu alanda hareketlenmeye başlaması, küresel-bölgesel güçleri karşı önlem almaya yöneltti

SURİYE PKK/YPG-ABD İTTİFAKI CEPHE GENİŞLETİYOR

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

ABD'nin Ortadoğu'dan Orta Asya'ya uzanan çok geniş bir alandaki stratejik komutanlığı CENTCOM (Amerikan Merkez Komutanlığı)'da 3 Nisan günü devir-teslim töreni yapıldı. Gen. Kenneth McKenzie, makamını yeni komutan Gen. Michael Erik Kurilla'ya devretti. Bu devir teslimden yaklaşık 10 gün sonra Gen. Kurilla, Haseke'deydi! CENTCOM Komutanı, göreve başladıktan hemen sonra bölgeye geldi ve PKK/YPG'nin elebaşı Mazlum Abdi ile güven tazeleyici ve Amerika'nın bir terör örgütü ile ittifakını güçlendirici özel bir görüşme yaptı. Gen.Kurilla, terör örgütü elebaşı ile yaptığı görüşmede Amerikan askerinin Suriye'den çekilmeyeceğini, bu topraklardaki DAESH unsurlarıyla ortak mücadelede de kalıcı olduğunu vurguluyordu. Yaşanılan gelişme, Amerikan yönetiminin Ukrayna Savaşı sürecinde de bir NATO müttefiki olarak Türkiye'nin güvenlik hassasiyetlerini umursamadığını göstermesi bakımından önemliydi. Türkiye'nin ABD-PKK/YPG'nin güçlü ittifak gösterisine karşı cevabı, bölgedeki terör elebaşlarına dönük SİHA saldırılarını artırmak ve bölgedeki terör unsurlarına ciddi kayıplar verdirmek oldu.

TÜRKİYE'NİN CEVABI ÇOK SERT OLDU

CENTCOM Komutanı'nın Türkiye'nin bütün uyarılarına ve yıllardır süren çağrılarına rağmen bu gösteriyi gerçekleştirmesi, Amerikan kaynakları tarafından, Suriye'deki Rus-İran varlığına karşı gövde gösterisi olarak yorumlanıyor. Oysa Türkiye, bu iki ülkenin desteğindeki Beşar Esed rejimi ile açık cephede mücadele eden bir NATO ülkesi olarak tanımlanıyor. Türk topçusunun Haseke çevresindeki terör unsurlarını hedef alması, SİHA ve topçu bombardımanının geniş bir alana yayılması da dikkatle izleniyor. Türk Silahlı Kuvvetleri, Tel Temir, Ebu Rasın, Haseke çevresi ve Ayn el-Arab (Kobani) güneyindeki terör unsurlarına göz açtırmamakta kararlı bir strateji izliyor.

SURİYE YENİDEN KÜRESEL MÜCADELE ALANI

Bir süredir, giderek "dondurulmuş kriz bölgesi" olarak adlandırılan Suriye'de tüm cephelerin yeniden hareketlenmesinin ana nedeni, Rusya'nın Ukrayna Savaşı'nda sergilediği tablo oldu. Beşar Esad rejimini ayakta tu-

tan ana unsur olarak değerlendirilen Rusya'nın savaşın ilk yedi haftasındaki başarısızlığı, Batı ekonomilerinin Moskova'ya dönük kuşatması, Suriye'deki Rus varlığının da sorgulanmasına neden oldu. Askeri uzmanlar, Rus hava kuvvetlerinin desteğinin olmadığı bir ortamda, Suriye'deki Şii milis gruplar ve rejim ordusunun bir etkinlik gösteremeyeceğinde birleşiyorlar. Rusya, ülkedeki üslerde bulunan yığınağı ile, bugün için Suriye'den çekilmeyeceğinin işaretini veriyor. Bölgenin diğer güçleriyle, Batı güçlerin ana sorunu ise, Rusya'nın Suriye'de tutunamaması halinde Türkiye'nin kazanacağı üstünlük oluyor. İsrail-BAE hattında şekillenen, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır başta Arap ülkeleri tarafından da desteklenen plan, Suriye'nin, Türkiye ve İran'ın olmadığı bir siyasi denkleme kavuşması yönünde. İsrail-Arap müttefikleri bu yolda gerekirse, Beşar Esad'ın iktidarının devam etmesini ve bu rejimin tekrar Arap Birliği'ne dönmesini de öngörüyorlar. Rejim ordusunun son dönemde İdlib başta, Türkiye tarafından desteklenen muhalefet unsurlarının hakim olduğu bölgelere dönük saldırılarının artmasının da bu tür perde arkası gelişmelerden kaynaklandığı vurgulanıyor.

SAR 762 MT

GÜVENLİK GÜÇLERİMİZİN YERLİ VE MİLLİ DESTEKÇİSİ

İmran Han, bölgesel ve küresel güçler için riskli bir karaktere döndüğünde gücünden arındırılması programı da devreye girmişti. Görevinden alınması, Pakistan'ın yakın gelecekte daha bağımsızlıkçı politikalara yönelmesinin ve Han'ın Müslüman coğrafya liderliğinin önünü açmasının başlangıcı olarak değerlendiriliyor.

PAKİSTAN BAĞIMSIZLIK POLİTİKASI İÇİN YENİ DÖNEM

Haber Merkezi ★ haber@dolmabahceas.com

Pakistan'ın yetiştirdiği dünya-
ca ünlü kriket yıldızı İmran
Han, ülkesi insanları üzerinde-
ki “şöhret basamağını” iyi kullanarak
politikaya yöneldiğinde, Pakistan'ın
eski yöneticilerinden hayli sıkılmış
geniş bir ittifakın da desteğini almış-
tı. 2018'de seçime giderken, Pakis-
tan iç siyasetinin bir numaralı kurumu
olarak adlandırılan ordu, İmran Han'ı
destekliyordu. Pakistan geleneksel si-
yaset çizgisinin rüşvet ve yolsuzluk-
larla süren genel çizgisine tepki duyan
ve “sadece paralarımızı yemekle meş-
guller” diye yorumlayan ABD ve zen-
gin Körfez ülkeleri de İmran Han'ın

yükselişinden memnundu. BAE-Suu-
di Arabistan ikilisi, her yıl milyarlar-
ca dolar kredi açtıkları Pakistan'ı yö-
netenlerin İran desteğindeki Husilere
karşı sürdürülen Yemen Savaşı'ndan
uzak durmalarına açık tepki içindey-
diler. Aslında, “Biz Pakistan için büyük
paralar harcıyoruz, onlar bizim bir
zorluğumuzda ortada görünmüyor-
lar.” deyip ülkesinin sınırlarını 10 yıl
önce Pakistanlı işçilere kapatmış Ku-
veyt'in yolundan ilerliyorlardı. Ame-
rikan yönetimi için ise, Taliban ile çok
özel bağları kurulu Pakistan, potansi-
yel risk taşıyordu.

cadelesi, yalnız parlamentodaki çü-
rümüş siyasetçiler tarafından engel-
lenmedi. Temizlik dosyaları, Pakistan
ordusunun iç yazışmaları ve kararları-
na kadar ulaştığında başlangıçta Han'ı
desteklemiş olan ordu gerildi. Dosya-
lar yargıya ulaştığında ise, her seferin-
de ceza almış olan siyasetçilerin Pa-
kistan Yüksek Mahkemesi tarafından
bu cezalarının askıya alındığı ve rüş-
vetçi kadroların hiçbir şey olmamış
gibi çalışmalarını sürdürdüğü göröl-
dü. Pakistan halkının ise, küresel eko-
nomilerin yaşamakta olduğu sıkışıklık
çerçevesinde her geçen gün biraz daha
fakirleştiği görüldü.

BAĞIMSIZLIK POLİTİKALARININ SONUCU

İmran Han'ı iktidara taşıyan dip dal-
ga, esas olarak onun, siyaseti-devleti
pençesi içine almış yolsuzluk/rüşvet
olaylarına kesin müdahale sözü ver-
mesiydi. Pakistan halkı ve bu ülkey-
le bağlantılı devletler artık “çürümüş
siyasetin” temizlenmesini arzu edi-
yorlardı. Bu noktada gözden kaçırıl-
an nokta, Pakistan bürokrasisi ile yar-
gı sisteminin de aynı sistemin parçası
olmasıydı. İmran Han ilk iki yılında
“temiz siyaset-temiz devlet” için çok
yoğun bir mücadele verdi ama bu mü-

BATI KUŞATMASI AVRASYA STRATEJİSİNİ GELİŞTİRDİ

Temel olarak bakıldığında, Pakistan'ın
Batı ile yaşamakta olduğu sorunların
dinamikleriyle Türkiye'nin sorunla-
rının benzeştiği görülüyor. Amerikan
yönetiminin Türk Silahlı Kuvvetleri'ne
karşı geliştirdiği ambargocu tavır so-
nucu Patriot hava savunma sistemle-
rinin verilmemesi nasıl ki Ankara'nın
sonunda S-400 Rus hava savunma sis-
temini almasına yol açıtıysa, Pakistan
da benzer kararlar almak zorunda kal-
dı. Özellikle Hava Kuvvetleri'nin acil

Dosyalar yargıya ulaştığında ise,
her seferinde ceza almış olan
siyasetçilerin Pakistan Yüksek
Mahkemesi tarafından bu
cezalarının askıya alındığı ve
rüşvetçi kadroların hiçbir şey
olmamış gibi çalışmalarını
sürdürdüğü görüldü.
Pakistan halkının ise, küresel
ekonomilerin yaşamakta olduğu
sıkışıklık çerçevesinde her geçen gün
biraz daha fakirleştiği görüldü.

LAND AND AIRLAND DEFENCE AND SECURITY EXHIBITION

2022

EUROSATORY

13-17 JUNE 2022 / PARIS

THE DEFENCE & SECURITY
GLOBAL EVENT

1,800
exhibitors

+14,7%

from 63 countries
65,9% of international
65 startups at Eurosatory LAB

98,720
Total attendance
(exhibitors, visitors,
press, organisers)

227
Official delegations
from 94 countries
and 4 organisations
(representing 760 delegates)

690
Journalists
from 44 countries

75 Conferences
2,100 Business meetings made

2018 key figures

GICAT

www.eurosatory.com

COGES
EVENTS

ihtiyacı olan uçakları Çin Halk Cumhuriyeti'nden tedarik edilen J-20 beşinci nesil savaş uçaklarıyla karşılanması dikkat çekiciydi. İmran Han, Rusya'nın Ukrayna Savaşı'nı başlattığı 24 Şubat günü Kremlin'de misafir edilen devlet adamı oldu aynı zamanda. Batı, giderek "bağımsızlıkçı politikalara" yönelen Pakistanlı liderin gitmesi konusunda geniş bir ittifak oluşturmuştu.

İSRAİL-HİNDİSTAN-BAE YUNANİSTAN İTTİFAKININ RAHATLAMASI

İmran Han, benzerinin 2016 yılında Brezilya'da yaşandığı tarzda bir yargı-siyaset darbesiyle görevinden alındı. Brezilya'nın solcu Cumhurbaşkanı Dilma Roussef, Amerikan yönetiminin ülkenin yolsuzluk ve rüşvet dosyaları kabarık muhalefet politikacıları ile gerçekleştirdiği süreçte görevinden azledilmişti. Benzer senaryo, Pakistan'da uygulandı. İmran Han hükümetini ayakta tutan 17 sandalyeli bir partinin birden muhalefet kanadına geçmesiyle başlayan süreç, Yüksek Mahkeme'nin güven oylaması kararıyla sonuçlandı. İmran Han'ın yerine, ülkenin geçmişteki başbakanlarından halen hakkındaki yolsuzluk soruşturmaları nedeniyle Londra'da yaşamakta olan Navaz Şerif'in küçük kardeşi Şahbaz Şerif geçti. Türkiye, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Şahbaz Şerif'e tebrik telefonu ile bu değişimi destekleyen ilk ülkelerden biri oldu. Aslında gelişme, Türkiye-Pakistan geleneksel ittifakına karşı son yıllarda oluşturulmuş İsrail-Hindistan-BAE-Yunanistan ittifakının talepleri doğrultusunda yaşanan bir süreçti ve ülkenin yeni liderlerinin Pakistan'ı bu ittifakın talepleri doğrultusunda yönetme olasılığı da yüksekti.

YÜKSELEN KİMLİK: İMRAN HAN

İmran Han'ın "bir Amerikan kumpası" olarak değerlendirdiği gelişmeler sonucunda görevinden alınması, bu siyasi portrenin sonlanması anlamına mı geliyor? Gelişmeleri yakından izleyen siyasi gözlemciler, aksine Han'ın güçlenerek dönmesinin kaçınılmaz olduğunda birleşiyorlar. İmran Han, zaten görevden alınmasından hemen sonra başlattığı mitinglerde milyonları sokağa çekmesiyle dikkat çekti. Bu sürecin yalnız Pakistan politikasını değil, genel olarak Müslüman coğrafyayı da etkilemesi kaçınılmaz görünüyor. Özellikle Amerikan-İsrail ittifakına karşı politikasıyla Han'ın Ortadoğu'da önemli destek sağlayacağı da kaydediliyor.

HİNDİSTAN MÜSLÜMAN SOYKIRIMINA HAZIRLANIYOR

Hindu milliyetçiliği üzerinden iktidara yürüyen Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin 2014 yılında başlayan iktidarında, ülkenin yaşamakta olduğu sorunların bir tek nedeni var: MÜSLÜMANLAR. 20 yıl önce, ülkenin Guajarat eyaletinde yaşanan Müslüman etnik temizliği sonrasında yeti-

şen yeni ve genç Hindu milliyetçisi kuşak, ülkenin ilerlemesi ve Hinduların daha rahat yaşaması için Müslümanların ülkeden gitmesi veya topluca yok edilmesine dönük kararlılık içindeler. Bunun önemli örneklerinden biri, bu yıl Ramazan'ın ilk cuma günü, Rajasthan eyaletinin Hindu çoğunluğun yaşadığı (yüzde 76) Karauli kentinde Müslümanların yaşadığı bölgedeki pazar yerine gelen binlerce motosikletli genç oldu. Hindu milliyetçilerin sembolü olan safran rengi kaşkollar takan aşırı-sağcı kitle çaldıkları faşist marşlar ile Müslümanları nasıl yok edeceklerinin de mesajlarını verdiler. Yaşanılan, Hindistan'daki Müslümanların hemen her bölgede yaşadıklarının benzeriydi. Müslüman gençlerden bazıları, aşırı-sağcı faşist Hindu milis hareketi RSS'nin elemanlarına karşı ellerindeki taşlar ile müdahale edince de karşılarında güvenlik güçlerini buldular. Hindu tanrısı Ram Navami'nin doğum günü festivallerinde Müslümanlara dönük nefret söylemlerinin, hem de iktidar partisi milletvekillerinin kürsülerden yaptıkları konuşmalar ile güçlendiği dikkat çekti. Hindu faşistlerin ellerindeki sopa ve kılıçlar ile Müslüman mahallelerini bastıkları, bu baskılara direnen Müslüman gençlerin ailelerine ait evlerin, herhangi bir adli karar olmadan ilgili yerel yönetimler tarafından yıkıldığı izlendi. Karnataka eyaletinde faşist propaganda, helal et satan Müslüman marketlerin, taksicilerin ve tüm esnafın boykot edilmesine, Müslüman kadınların hicabının açılmasına hatta ezan seslerinin susturulmasına kadar vardı. Bağımsız siyasi gözlemciler, Hindistan'da Müslüman soykırımının adım adım yaklaştığını belirtiyor. Zaten, Hindu faşist ideolojisinin manifestosu kimliği taşıyan Hindutva'ya göre ya dinlerini bırakıp Hindu olacaklar ya da öldürülecekler...

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI
Destekleri ile

SAVUNMA ve HAVACILIK
SANAYİ İHRACATÇILAR
BİRLİĞİ
Destekleri ile

SEKTÖRÜN MERKEZİ ANKARA'DA YABANCI ÜLKE İHTİYAÇ MAKAMLARI İLE BULUŞUN

SEDEC

SECURITY • DEFENCE

CONFERENCE - B2B - B2G - EXPO

28-30 HAZİRAN 2022

teknopark ankara
"Teknolojinin Başkenti"

📍 CONGRESIUM / ANKARA
www.sedecturkey.com

Bu fuar 5174 sayılı kanun gereğince TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) denetiminde düzenlenmektedir.

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİ GÜÇLENDİRME VAKFI

GECE GÜNDÜZ YOK, HAYALLERİMİZ, GÖREVİMİZ ÇOK

TÜRKİYE İŞ BANKASI TL TR84 0006 4000 0014 2380 8100 00	Tüm operatörlerden 1987'ye gönderilen her kısa mesaj ile 10 TL bağışta bulunabilirsiniz.			
TÜRKİYE İŞ BANKASI EURO - SWIFT: ISBKTRIS TR28 0006 4000 0024 2384 0800 00	TÜRKİYE İŞ BANKASI USD - SWIFT: ISBKTRIS TR85 0006 4000 0024 2383 9100 00	T.C. ZİRAAT BANKASI TL TR07 0001 0017 4506 0317 4150 39	GARANTİ BANKASI TL TR71 0006 2000 1140 0006 2970 83	HALK BANKASI TL TR37 0001 2009 4520 0016 0019 87
ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş. TL TR13 0020 9000 0005 7968 0000 01	AKBANK TL TR59 0004 6008 3288 8000 0088 88	VAKIF KATILIM BANKASI A.Ş. TL TR68 0021 0000 0001 9870 0000 01	ŞEKERBANK TL TR37 0005 9000 6013 0006 0076 22	TEB BANKASI TL TR13 0003 2000 0000 0067 1985 71

TSKGV, CUMHURBAŞKANLIĞININ 22 MART 2021 GÜN VE 3736 SAYILI KARARI İLE İZİN ALMADAN YARDIM TOPLAYABİLEN KURULUŞLARDAN SAYILMIŞTIR.

Remzi Oğuz Anık Mah. Paris Cad. Yazanlar Sk. No:4 Çankaya/ANKARA

Genel Müdürlük Tel: 0 312 468 87 88 - E-posta: bagis@tskgv.org.tr

aselsan

**TÜRK HAVACILIK
UZAY SANAYİİ**

roket san

HAVELSAN

İSBİR

aspilsan

DERMAN

ZIRHLI LOJİSTİK DESTEK ARACI

8x8

DERMAN

bir Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. ürünüdür.

www.koluman-otomotiv.com.tr

www.savunma.koluman-otomotiv.com.tr

PLATFORM VERİ DAĞITIM SİSTEMLERİ

DENİZ PLATFORMLARININ KALBI

GVDS

Gemi Veri Dağıtım Sistemi

Büyük, Orta, Küçük Ölçek Askeri
Gemilerde Kullanım

MAXI – MIDI – MINI – MİKRO
Kabinet Seçenekleri

DBDS

Denizaltı Bilgi Dağıtım Sistemi

Farklı Tipte Denizaltılarda Kullanım

**HARBE KESİNTİSİZ HAZIRLIK
GÜVENLİ SEYRÜSEFER**

resmihavelsan

HAVELSANResmi

havelsan_resmi

Havelsan

Havelsan

www.havelsan.com.tr

HAVELSAN A.Ş. Türk Silahlı Kuvvetlerini
Güçlendirme Vakfı'nın bir kuruluşudur.